

ЧИАС

Незалежний часопис

Р. 8 Пятниця, 8. листопада 1935

Виходить що дня в 10. год. пер. пол. крім неді

Редакція й адміністрація: Cernăuți, strada Petrovici, відчинена від год. 8—13 й від год. 15—18. — Ціна одного примірника 3 леї, число 6 л. — Передплата в краю 900 л., платва згора, річно, піврічно або місячно Селянське число річно 100 л. в. За границю річно 3 американські долари, або їх вартість в іншій валюті. Селянське число річно. — Ціна анонсів після тарифу. — Платно і позиваємо в

Зміст: Англійська дипломатія вже виграла. Які будуть переми в Європі — Італійські воєнні операції в Африці — Хочуть порозумітися Італія з Англією — Італія протестує проти пристосування санкцій Єгипту — Перша італійська поразка — Японці господарять в Китаю — Американці збільшили вивіз до Італії — Влада забороняє вихід з сіл

Італійські воєнні операції в Африці

Почавши з 5-им листопадом немає вже більше трох фронтів в східній Абіссинії, бо італійські війська, що оперують в провінції Тігре увійшли в місцевість Агул і тим зробили просту зв'язь з італійськими військами, що оперують в провінції Данікіл. Відтепер є тільки два фронти: північний в провінції Тігре й Данекіл та полудневий в провінції Огаден.

Північні італійські війська стоять 20 км. від міста Макале. Ним ще піchnуть поновний наступ стараються італійці зробити простий та постійний контакт між всіма своїми воєнними кольонами.

Надходять вісті, що абіссинці за всяку ціну хочуть тут перед Макале сперти італійський наступ. Доші, що почали зливно падати зупиняють італійців. Їм дуже тяжко посуватися вперед.

Положення на полудневим фронті неясне. Абіссинці почали опорожнювати місто Джиджіга й висилають передовсім муницю в певні місця. Італійське військо наступає в напрямі Масало, 320 км. на північний схід від Доло й 130 км. на полудневий схід від річки Уебі Шебелі. Досі не було там ніякого спротиву з боку абіссинців.

Хочуть порозумітися Італія з Англією

Дня 5 ц. м. опубліковано комунікат про переговори Мусоліні з сером Еріком Дрюмондом, англійським амбасадором в Римі. Говорилося про можливість розпруження між Англією та Італією.

Майже певно, що на побаченні англійського амбасадора з провідником Італії не говорилось про можливість розв'язки італійсько-абіссинського конфлікту, але тільки про спільне бажання зменшити італійсько-англій-

ське напруження і розвіяти непорозуміння, що можуть пошкодити тільки міжнародним зв'язкам.

В офіційних кругах не перечать вістку, що Мусоліні хоче відтягнути дві дивізії з Лібії, як тільки Англія згодиться відтягнути значну частину своєї воєнної фльоти з Середземного Моря. Італійці хочуть як найскоршої розв'язки італійсько-абіссинського непорозуміння.

—оо—

Італія протестує проти пристосування санкцій Єгипту

Кореспондент англійського часопису „Таймс“ у Каїро повідомляє, що італійський міністер в Каїро вніс до єгиптянського уряду протест проти постанови тамошньої влади пристосувати санкції проти Італії.

Італійський міністер мав би був пригадати Єгиптові про допомогу, яку дала Італія Єгиптові відносно закордонного довгу й сказав, що Італія не забуде Єгиптові його теперішнє поступовання супроти Італії.

В цій самій телеграмі є вістка, що італійці прапоручили своїм горожанам в Александрії, щоб вони бойкотували англійські товари.

—оо—

Перша італійська поразка

Від якогось часу приходять все ті самі вісті про італійський наступ на Макале. Всі з великою цікавістю слідять за розвитком подій. Аж тут, як грім з неба, надходить вістка, що від кількох днів відбуваються завзяті бої кругом міста Макале. Прийшло до рукопашного бою і то дуже кривавого. Італійцям удалося дня 5 ц. м. в опівночі вдертися до міста Макале. Вранці почали абіссинці завзятий двогодинний наступ.

По великим рукопашним бою виперли абіссинці італійців з міста. Це досі перша поразка, що її потерпіла фашистська Італія в своїх боях в Східній Африці. По цім відтягнулися італійці на кілька кілометрів від міста Макале.

—оо—

Японці господарять в Китаю

Китайський бурмістер міста Тіентсін здемісіонував на жадання японців зі свого становиска. Йому закидували окупанти Китаю протияпонську пропаганду. Японські жандарі заарештували на китайській території, головно в містах Пекін і Тсіентсін,

багато членів синіх сорочок, що були протияпонсько настроєні. Арештованих заперто по японських казарнях в Китаю.

—оо—

Іменини Великого Воеводи Мігая

В п'ятницю 8 ц. м. відбудуться іменини Великого Воеводи Алби Юлії Мігая. З цього приводу відбудеться в тутешній гр. прав. катедрі святочне богослуження, на яким будуть присутніми всі військові та приватні власті. І по інших церквах відбудуться святочні богослуження.

—оо—

Влада забороняє вихід з сіл

„Лупта“ доносить, що ліберальна влада повідомила сільські власті, що 13 та 14 листопада ніхто з мешканців не сміє опустити село. Тих, що не повинуються строго покарають.

—оо—

Американці збільшили вивіз до Італії

Агенція „Радор“ повідомляє з Вашингтону, що міністерство торгівлі публікує статистики, з якої виходить велике збільшення вивозу американських нафтових виробів до Італії.

З цього виходить, що мимо напівменень президента Рузвельта старається нафтова індустрія використати прихильний момент і збільшити збут своїх товарів.

В пристаннях мексиканського заливу великий рух, якого не зазнали вони від багатьох років. Головно, з Нью-Орлеанс вивозять до Італії великі скількості бавовни, гаволіни та всякої оліяви.

—оо—

— Головний редактор Універсула та колишній міністер судівництва, Стелян Попеску, написав у своїм органі статтю, в якій стоїть за створенням концентраційної влади під проводом Тітулескула.

Англійська дипломатія вже виграла Які будуть переми в Європі

Як Італія почала війну проти Абіссинії, Англія зрозуміла, що для неї настала така небезпека, якої вона не зазнала протягом цілих трьох поколінь, від часу так званих наполеонівських воєн більш сотки літ тому. Це ж бо воєне Італія не з Абіссинією, а з Англією за володіння в Середземному Морю, за володіння величезною імперією Великобританії, розміром земель і числом населення величини цілої четвертини світа. Італія почала війну проти найбільшої великодержави в світі.

На це треба було великого завзяття в Італії, ще більшої відваги, а вже найбільше господарської підготовки Італії. Для війни треба крім людського матеріалу, його доброго вишколу та найбільше зброї й муніції до сильних союзників. Мусоліні вмів, розмалювавши перед італійцями велич колишньої римської імперії, заставити ведену ним італійську націю до величезної творчої праці в усіх напрямках духової, а ще більше матеріальної культури.

Мусоліні зумів надихнути в ділі нації захоплення величною ідеєю італійської імперії на Середземному Морю й використати те захоплення для творчої економічної праці, основи для здобуття тієї переваги в Європі, до якої змагав, неминучої економічної підстави для здійснення великої мети. Італійський нарід став під його проводом нацією зі збірною волею досягти свого ідеалу. Італійці взялися до завзятої праці, засвоювали собі всі набутки сучасної науки й техніки, будували, творили, організували своє господарство, багатіли. Італійський капітал збільшився настільки, що вже зміг шукати свого вжитковання в колоніях.

Мусоліні мав і могутнього союзника в світі, якого йому було треба для захисту від сусідів, що могли б були завчасу припинити його зброєння, на які він використовував зміцнену податкову силу населення наслідком поліпшеної та зорганізованої господарки італійської нації. Цей захист давала Італії могутча Англія, що при всій наявній приязні не довіряла побідній своїй союзниці Франції й бажала мати проти неї на всякий випадок скріплю союзну Італію. Бо ж Італія зброялася проти Франції та її союзників на Балкані.

Мета Італії була тоді силою здобути собі в Африці колонії, які їй обіцяно за перехід від центральних держав до Антанти в часі минулої світової війни. Ці колонії лежать на південь від Лібії (Тріполітанії), яку Італія набула за допомогою середньоевропейського три-союзу, якого Італія була членом до великодня 1915 р. Там на півдні від Лібії багаті сторони біля озера Тса й колись німецька колонія Камерун. Та в версайським мирі забрала собі ці багаті краї в Африці союзна Франція, бо Італія показала в війні з Австро-Угорщиною свою військову неміч, а дипломатія й політика додержує слова тільки сильним.

Зручна французька дипломатія зуміла відвернути цю небезпеку від себе на свого суперника Англію, що не все і не в усім допомагала Франції скріпляти гегемонію Франції в Європі, не давала головно підбити знеможено Німеччину. Хитання англійської

дної політики Англії в післявоєнних
яснюються змаганням Англії здержати
нція Франції до Італії й мати й на цей
ий випадок в Європі союзника в Німеч-
ти Франції.

ьба хотіла, що Мусоліні вибрав собі тяж-
х до здійснення італійської імперії, вибрав
французькою намовою війну проти Англії,
сильнішого суперника, ніж Франція. Англія
магалася ще в Стрезі, коли французько-італійське
порузуміння було вже довершеним фактом (7 січня
1935 р.), припинити явний виступ Італії.

Коли Італія взялася за зброю, Англія негайно
відкликала до Союзу Народів, що забезпечував у
своїх статутах мир своїм членам, і згуртувала в
Середземному Морі свою воєнну флоту для розпо-
рядомости Союзови Народів в обороні слабшого
його члена перед нападом сильнішого. Англія ди-
пломатично побідала під натиском своєї могут-
ньої флоту, сильнішої від злучених флот Італії й
Франції. Між 56 членами Союзу Народів 50 приста-
ло на санкції проти Італії. Італіфільська республі-
канська партія в Греції прогнала революцію під
проводом Венізелоса вже цього року проти англій-
ських монархістів. Близька перемога монархістів у
Греції при останнім плебісциті являється успіхом
Англії, що матиме в грецьких водах і пристанях
знамениті опірні точки для своєї флоту.

Французьке посередництво погодити Англію з
Італією не вдалося. Цими днями італійські студенти
після посвячення університету в Римі рушили по-
ходом до англійської амбасади, співаючи воєнну
пісню:

"Prolonghiamo questa guerra
Anche fino all'Inghilterra",

цебто „продовжимо цю війну аж до кінця Англії“,
все ще так, як грозив Мусоліні з початку абіс-
ської війни,

Франція відхилилася в бік Англії, бажаючи не
втратити ні Італії, ні Англії. — Ще не вирішилося в
міжнародній політиці, куди пристане Німеччина, що
виявила своє бажання помирятися з Францією та
чи в Франції побідять Ерію, що воліє Росію замість
Німеччини, чи Лавал, що Німеччину.

—ооо—

Ортопедичний інститут Др. БІРЕР

STRADA ROMANA No. 21.

Телефон ч. 774

Телефон ч. 774

Лічення вквічлених ніг, рук та хребет-
ного стовпа, запалення сугав (сухоти),
лічення всіх недуг ніг, паралізи, зломаних
костей. — Лічення хорих на золотник,
робітня протез на руки й ноги, бандаж, та
перевязок на живіт для чоловіків і жінок
Рентгенове просвітлювання

Фейлетон

Чернівська красавиця шпигункою
Японії в її боротьбі з Америкою

(4. продовження).

Досі порожні світлиці нараз наповнилися жіно-
чою клієнтелею й крамниця почала йти добре. Але
разом з кожною суконкою проданою пан Осакі ви-
кидав з кишені й трохи грошей. Хоч страти повин-
ні б бути бути байдужі Дейзи Грін, її нерви не мо-
гли витримати такого глуму. Томас виїхав з Ва-
шингтону й Дейзи постановила піднести трохи ціни
дотя, доки вони на її думку не відповідали б прав-
дивій вартості товарів.

Після двох тижнів Томас вернув, відтягнувся з
Дейзи в бюро й наказав їй зробити щось такого,
що їй спершу здавалося простим божевільям. А са-
ме він заставив її вислати одному секретареві з
Уряду Маринарки рахунок кількадеметровий. Томас
зарядив особисто, що мало бути в тім рахунку. За
його вказівками посписувала Дейзи цілу збірку най-
добірніших жіночих одягів. А що й це видавалося
йому за мало, він додав іще капелюх, суконку й
якісь рукавиці так, що все разом робило кілька сот
доларів. Після вислання рахунку Томас перевів з
своєю спільничкою цілу школу.

Намісць вінка на свіжу могилу Д-ра Агенора Артимоновича

До тих Спомянок Покійника, що появилися до-
сіля в нашому „Час“і, не завадить докинути іще
кілька слів, може дещо й нових слів. Ні, це не буде
за багато, бо й не було багато в нас, на Буковині,
— таких людей.

Особливше, як директор кіцманської гімназії,
сповнив Покійник, — а то ще й з вершком сповнив
— усі, і то найбільші надії, які покладало на нього
наше громадянство на Буковині. Навіть і тоті наші
невірливі Томи, що зразу криво й недвірливо спо-
глядали на того „молодяка“ (в 31 р. свого віку
став директором), опісля пізнали й признали його
ціну. Теж і шкільна влада все з респектом гляділа
на того молоденького директора.

А вжеж серед тої, собі повіреної, молоді зазна-
вав Покійник як найбільшої, скажимо небувалої по-
шани; вони споминали, споминають та чей будуть
споминати тої імя свого директора з найбільшим
піетизмом; а тоті спомини будуть йому і найкра-
щим, бо й найтривкішим пам'ятником, який можна
мати людині на цій сирій землиці...

Та це й ніяке диво, — бож не впорожні при-
був цей новий директор до Кіцманя, а з визнач-
ною, більше ніж пересічною інтелігенцією та особи-
стою культурою, з рідкою оптимістичною вдачею
та любовю до школи.

Ось так і держав Він тут керму в незвичай-
ною рівновагою, з особлившою погодою на лиці;
нераз і серед грізних, бурхливих хвиль держав її
спокійно ба і — з осміхом на лиці...

* * *

Пригадую собі, з якою радістю повитали наші
тямуці громадяни тоту вістку про нього нашого
доцента на кафедрі клясичної філології тутешнього
університету; це була дивна новина, бо досіля
така кафедра була все доменою чи монополем для
вчених німців, мовляв: культурників на зеленій Бу-
ковині.

Та наш молодий вчений, хоча й із „цісарським
перстем“ на руці (досіля у нас такого не було),
ніколи не ставив себе на високі котурни вчености,
не любувався своєю вченостою, Він остав-
ся і на далі тим добрим другом своїх товаришів
і молбдших і старших; так і видно було, що неда-
ром ходив Він до тої святині клясичизму, на якій,
на чільному місці, було виписано між іншими і тоті
знаменні, прекрасні слова:

„Меден агав!“ (це так по грецькому, а по
нашому: „Ніщо понад міру!“).

* * *

Це був добрий латинник, гарний латинник, —
та, бачите, не з тих, що-то в-одно, щодня люб-
лять хвалитися по латинському: „Nulla dies sine li-
pea“, або й ще дужче, ще досадніше: „Diet per-
didit...“, а по нашому: „Немає і днини без стрічки“
(цебто: без написаної стрічки), — „прогайнував та
змарнував дивнку“ (цебто: не написавши тої днини
нічого).

Після вислання рахунку не сталося зпочатку
нічого. Дейзи мисля на розказ написати секретареві
енергічного листа й жадала заплати рахунку. Цього
разу осягла вона, чого бажала.

Одного ранку з'явився в крамниці молодий ми-
лий чоловік, убраний бездоганно, в прецизнім соло-
мянім капелюсі на голові. Він сказав, що хоче го-
ворити з міс Грін. Міс Грін була в її приватнім
бюрі й відвідував пішов до середини, кинув рахунок
і лист на стіл і спитав, що значить оця абсурдність.
Він ніколи не кпував таких річей.

Дора Грін попросила його сісти, відчинила
кілька купецьких книжок, підняла брови й мовила,
що не розуміє цієї справи.

До неї, мовляв, прийшла до крамниці молода
панна, сказала, що вона наречена пана секретаря з
Уряду Маринарки, купувала все й просила вислати
рахунок панові секретареві.

Американець дивився на неї трохи іронічно й
сказав:

— І на підставі такої простої заяви Ви давали
комусь із вулиці товари на кредит?

Міс Грін посміхнулася. Це був її перший усміх
в цій справі й вона мала наказ усміхатися як най-
частіше. Відповіла, що справа не малася так, як це
описував іронічно гість. А пані та заявила з такою
рішучістю й певністю, що вона наречена пана се-
кретаря й крім цього показувала ще й письмо...

— Яке письмо? — спитав секретар, витріщив-
ши з переляку очі.

Ні, ні, не з таких був наш Покійник, а був
радше один з тих, а вжеж не абияких людей, що-то
люблять казати щодня чемненько: „тяжче
днинку добре прожити, ніж написати
книгу!“...

Так, так, таки не любив Покійник многопи-
сання (бодай в нас, на Буковині). Чом же так було?
Хто це вірно знає, хто відгадає... Мабуть читав Він
пребагато, читав пильненько а сумлінно, що другі
написали, а вже на писання самому осталося часу
— тільки обмаль.

І многословія теж не любив; а пустомель-
ства то вже просто жахався. Перед ширшою грома-
дою не радо виступав зі своїми думками, таки не
любив, як то кажуть: розговорюватися чи виговору-
ватися. Але вже тоті свої задушевні гадки, — то
ховав їх найрадше у себе, для себе, та хіба вже
для когось із своїх найблизьких. Та це й не диво,
аджеж, як сказано, це був: кабінетний вче-
ний.

Але раз таки довелось йому бодай дещо роз-
говоритися, ба й гейби висповідатися і зі своїх за-
душевних думок і перед ширшою нашою Черно-
вецькою учительською громадою. — Це було тоді,
як директор Артимонович працював вже з тою
громадою, що прийшла до нього враз зі своїми ін-
спектором (іреміяльво являвся на те працання всі
члени учительського збору з 2 гімназій: української
і німецької під одним дахом і одним керманічем),
працював з нею з кінцем грудня 1918 р. на пере-
додні свого виїзду в Галичину, в Станіславів, де мав
зайняти визначне місце державного секретаря про-
світи й вірисповідань в новій українській державі.

На всілякі, по нашому звичаю-обичаю і довші
промови, на всілякі признання, похвали й славословія
і в суперлятивах — відповів вкінці той противник
всього многословія, як звичайне: корстенько, яко-
нічно: „Так, так, і мені теж так бачиться, що в на-
шій школі, і там в Кіцмані і тут в Чернівцях, всьо
було так складно і ладно. А складалось воно серед
учительської громади так ладно і щасливо, що не ра-
мав я вражіння, що воно ішлоб все так гарно, хо-
ча б навіть і не наглядав за ділом — директор Ар-
тимонович“ (Такі незвичайні слова того незвичайного
директора годиться тут закарбувати на вічну пам'ят-

Давайте дітям тільки
свобідне від заразків і багате на ві-
таміни масло

1212

бо ріст і здоровля підтримує.

— Так лист був дуже миленький! — сказала
Дейзи, вкладаючи в свій голос усю приваду, на яку
тільки могла здобутися. — Лист був такий солод-
кий! І ще було там написано, що скоро подружж-
ється, а внизу був ваш підпис великим і характерним
почерком.

— Де цей лист? — спитав американець і його
обляв гарячий піт.

— А де б хотіли ви, щоб він був? Розуміється,
що пані його затримала. Вона за ніяку ціну не хо-
тіла б бути без такого милого листа.

Секретар знав добре, що він ніколи не написав
такого листа, в якому б обіцявав женитися молодій
дівчині. Він не написав ніякого листа, в якому бу-
ло б стверджено, що він хотів би ввяти якусь дів-
чину тепер або в скорім часі. Але він і знав, що
знайшовся в дуже прикрому положенню. Як відмо-
виться заплатити рахунок і як зявиться цей лист,
що був певне пофальшований, як і та дівчина, якій
він мав обіцяти слуб, скандал був готовий.

А що секретар Уряду Маринарки, що мав уже
за собою один скандал, де змішані були й жінки,
ситуація була загрожена. Молодець був багатий,
його батько належав до тих магнатів, що фінансу-
вали нафтяний промисл. А що він був дуже молодий,
і в нього переважала амбіція, він витягнув чекову
книжку. Він хотів заплатити рахунок, жадаючи пи-
семну заяву, що ніколи не дасться нікому на кредит,
хто б являвся в його імені.

ку; може придадуться вони кому з других директорів і теперішніх і майбутніх).

А вкінці промовив Він ось так до нас на пращання: Згадав того свого улюбленого поета латинського Овідія (як раз, бачите, того великого а й не менше безталанного поета, якому судилося було покинути той свій любий Рим, своїх лярів та пенатів, покинути раз на завсіди), згадав особливше тої його прекрасні вірші про щасливу деревинку, а тої вірші і переповідаємо тут по нашому за тим поетом: „Добре тій деревинці, що не вихляється, не випинається вгору понад других — а нишком там у затінку і затишку росте-процвітає і собі і своїм найблизчим на вітиху; живе собі миром, захована від всяких буревіїв та громів“.

А далі промовив Він якось так: „Добре й любо було мені працювати тутечки між вами. Але тепер вже якось стало мені тут тісно, якось ніяко-во...“

„Бачиться вже сама така моя доля, чи громадська воля присудила мені, щоб вже тепер іти новими, дальшими й ширшими шляхами, може й невідомими, стрімкими шляхами. Прийшла вже пора пращаватись з любими співпрацівниками. Більше не маю вже, бо й не могу вам сказати.“

І так попрощався Він з нами і це вже було останнє пращання і з нами і з рідною Буковиною...

Ці стрічки, а особливше тота знаменна й характеристична для особи Покійника промова, вони може придадуться кому та стануть причинком до повної і вірної характеристики того Покійника, як небуденного, тимто і незабутнього чоловіка, педагога та громадянина.

Та вже доволі буде цієї короткої посмертньої згадки, бо й Покійник таки не любив того многописання.

В. Км.

—ооо—

Проф. д-р Іван Огієнко.

Творімо українську культуру всіма силами нації*)

Ще раз про наші завдання

(Продовження)

„Наша Культура“ й поставила собі за мету стати загальнодоступною трибуною вільної наукової національної думки серед української інтелігенції. Найголовніше завдання наше — наукова служба своєму народові. Ми закликаємо й закликаємо всіх до цієї відповідальної співпраці. Кожний фаховий учений, кожний, що почувається на силах працювати для культури свого народу, гостинно знайде місце в „Нашій Kulturі“. Визнаємо, що національну культуру можна й треба творити конче всіма силами нації, без жадного огляду на їхню партійну чи гурткову приваляжність, без огляду на їхні політичні переконання. Кожна духова культура, в тім числі й ваша, має всеародні риси, спільні людям усіх політичних переконань. „Наша Культура“ й пильнує стати об'єктивним всенациональним науковим органом, що ставить собі за ціль гуртувати до однієї наукової служби своєму народові всі наші неодолю й анархією розпорознені наукові й культурні сили. „Наша Культура“ хоче стати, так би мовити, органом вільного українського університету, й вести своїй інтелігенції наукові посліди над цілою нашою культурою, а в такому органі мусить знайти місце кожний, хто тільки хоче працювати для розвитку нашої культури.

Оце причина, чому в „Нашій Kulturі“ працюють учені найрізніших політичних переконань, найрізніших угруповань і т. ін., — ми свідомо творимо всенациональний науковий орган всіма силами нації. Соціаліст і монархіст, уєверівець і гетьманець стрінуть у „Нашій Kulturі“ однаково тепле й гостин-

*) Передруковуємо з місячника „Наша Культура“, що виходить під головною редакцією автора статті.

не прийняття. Приймемо й чужинця, як що його праця наукова й корисна нашій культурі. Покажімо ж нарешті, що ми маємо й всенациональні скарби, ті скарби, що їх однаково цінить цілий народ без партійної різниці. Покажімо ж нарешті, що ми вміємо свідомо об'єднатися бодай коло наукової служби своєму обездоленому народові!

Український народ — християнський народ, але різних вір і різних обрядів. Через це „Наша Культура“, базуючись на християнським світогляді, свідомо оминає й оминає дражливі віроповідні та обрядові питання. Але заслуговує найбільшої уваги чи не одиноким у нас прості історичний факт: два митрополити, голови двох наших Церков, умістили в „Нашій Kulturі“ свої статті... Пророчистий і глибокий приклад для всіх наших угруповань та партій!

(Далі буде.)

—ооо—

Ліки для домашніх звірт виробу аптекаря Т. Глинського у Вамі. :: Здуття та қольки усуває: „ДЕГАЗОЛЬ“, ціна одної пачки л. 30.—. При знесиленню шлунка в наслідок здуття, переїдження, стухлої паші подається: РУМЕГАЛЬ та ПИЛО. Ціна: л. 55.— та л. 30.—. Знаменитий НАМОЛОЧНИЙ ПОРОШОК. Ціна одної малої пачки л. 20.—, та більшої л. 50.—. „ДЕДУБОЛЬ“ ч. 1, ціна л. 75.— та й „ДЕДУБОЛЬ“ ч. 2, ціна л. 155.—.

Спосіб уживання при кожній пачці. Видатки на пересилку зачислюється окремо.

Жіночі плащі, чоловічі й діточі вбрання для осівної й зимової пори, однострої для учеників, купите танше як всюди, у склепі С. ВЕНДЕР, strada Regele Ferdinand 4 (в подвір'ю). 1353 16-16

В кількох стрічках

— Максимос, колишній міністер закордонних справ Греції сказав пресі, що Греція очікує з великою радістю приїзду короля Юрія II. і що закордонна політика Греції в ніч не зміниться по віднові монархії.

— Мілана Годза назначено в Чехословаччині преміером на місце Маліпетра.

— В Абіссинії викопано скарб цисаря Менеліка. Скарб був схований під мавзолеєм вище згаданого цисаря, який лишив заповіт, щоб викопано скарб аж тоді, як Абіссинія буде у великій скруті. З офіціальних джерел доносять, що вартість скарбу вивозять 1 мільярд 165 мільйонів левів.

— Лорда Стангопа, підсекретаря в англійським міністерстві закордонних справ, іменовано представником Англії в Женеві, на місце Ідена.

— Між грецькими та арабськими ерусалимськими священниками є великий конфлікт з приводу іменування нового патріарха, бо кожен хочуть переперти свого кандидата.

— В Базарчіку зловила поліція двох болгарських комуністів, що належать до організації „ВДРО“. Обидва були озброєні револьверами, якими відстрілювалися від детективів.

— Преміер Польщі прийняв мадярського міністра віроісповідання барона Гомана, з яким обговорював обосторонні культурні звязки. Гоман був опісля у президента Польщі.

— На абіссинського цисаря пробували зробити замах. Завчасу викрито пекольную машину в палаті цисаря та арештовано одного американського негра, який вагається подати причини замаху.

— В Мемельщині вибрано німця Балтуса президентом мемельського парламенту (ландтагу).

—ооо—

УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ

приймає до виконання всякого рода друкарські роботи як: друкування книжок, часописей, плякатів, посмертних наліпок (партецетлів), візитових карток, ріжних летючок і т. д. Ціни умірковані. До друку приймається роботи на мовах: українській, румунській і німецькій. — Українці хай звертаються з друкарськими роботами лише

до Української Друкарні
Cernăuți, strada Petrovici Nr. 2.
(„Народний Дім“ — в подвір'ю)

Інший рас піддався

Рас Валде Габріел, голова цілої околиці Агамі явився у головній квартирі генерала Де Боно, зложуючи декларацію підданства. Всі менші головачі йдуть за його приміром.

Перехід раса Габріела уважають італійці найбільшим успіхом по акті підданства раса Іугія.

—ооо—

Сів виповнити чековий формуляр.

А Дейзи Урін дала тепер свій великий удар. Правда, вона радо прийняла б чек на свій рахунок, бо головна її прикмета була не амбіція, а жадоба грошей. Але вона не сміла прийняти чеку.

Взяла перо в рук секретаря, кажучи:

— Ні, пане! Як ви не замовили тих предметів, що були в рахунку, як пані була обманщицею, що була у мене й надуживала вашого імені не по правді, — то розуміється, що не ви маєте покрити шкоду, а я...

В цьому тоні продовжала вона далі, вдавала багату й поважну, стала, гарна й угодливий постави, перед молодцем, заграваючи карту, що мала побити секретаря.

Молодець справді найшов, що Дейзи була принада. Справа в рахунку, який не треба вже платити, не була вже предметом розмови й не лишалося вже нічого, як тільки приемне, а саме: гарна жінка, яка давала йому завдатки. Виходячи з бюро, він умовився з Дейзи Урін на стрічу для прогульки.

Того дня явився знову Томас. Потирав руки з радости. Оглянув особисто помешкання своєї спільнячки, яку тоді уряджено й умельшовано до емаку, а Томас молився Богові, щоб перша їх прогулька закінчилася в її побічній кімнаті.

(Далі буде.)

—ооо—

Юрій Вухналь 1)

Трудовий день комсомольця Федька Гуски

Зустрів я недавно свого давнього товариша Федю Гуску. Сумний він та невеселий. Питаю:

— Чого, Федю, на жаття так невесело дивився?

Сів біля мене Федя, плюнув через губу (по давній звичці) та сумно-пресумно сказав:

— Ех братішка, умов для праці немає, затирають нас, кожен тобі пакость норовить підстроїти, бюро лякає, хуліганом узиває!

— ... Дома й то спокою тобі не дають, — казав далі Федя. — Прокинувся я вчора ранком, а мати ще снідати не зварила. І сказав я їй усього два слова: мовляв, мамашо, пора вам продукційність праці підвищати, пораетесь біля печі років тридцять, а кваліфікації ні на копійку.

А вона скипіла:

— Тобі й їсти не слід би давати, — бродиш, як барбос той, — як тебе в комсомолі тільки держать?

— Каньте, — кажу — мамашо, бухтіти. Не розумієте потреб сьогоднішнього дня, то й не сікайтеся 2), і організації не чіпайте — у мене нагруква. А не дасте снідати, сам у погріб 3) піду й молока надуюся.

Матя за чаплю 4) та в опозицію:

— Я тобі голову розвалю!

І стало мені образливо, і подався я геть із хати. Іду собі вулицею, гульк — лежить проти двору баби Одарки собака — хвіст одкинула й очі заплющила.

Не інакше, думаю, — як скажена, одвернись тільки, а вона тебе за ногу цап — і пропадай, Федько Гуско, не на фронті революції, а в оточенні мирному.

Думаю — вбити треба, поки людей не поколошкала. Узав каменюку й ахнув її — так вона й не тріповулася.

Як вибігла тут баба, як заголосить:

— Та чи вона тебе чіпала? За що ти собаку безневинну погубив, барбос ти іродський?

Підступив я до неї та на вухо:

— В ІПУ хочеш? Ти бачила, як вона очима водила та хвіст одкинула? Та вона в тебе самасщедча! 5)

— Сам ти самасщедчий!

Досадно мені стало — як ти її переконавеш? повернувся й пішов по сельбуду. 6)

— Сляш, пацан, — питаю піонера, — в сельбуді хто е!

А воно мені:

— Який я тобі пацан?!

Взяв я його за гузир однією рукою, а другою за вухо.

Новини

На пресовий фонд „Час“-у

жертвували, п. інж. Іполит Думич, 125 леїв, п. Стефко Думич 25 леїв. Щира подяка!

Переписка адміністрації

Читальня „Укр. Бесіда“ в Багні, гроші одержали, заплачено до 30 червня 1935.

З нагоди 2.000-ого числа денника „Час“

на пресовий фонд „Час“-у жертвував пан Н. Н. 500 леїв; Щира дяка.

Частинне отворення гр.-кат. церкви в Чернауц

Кураторія української гр.-кат. парохіальної церкви в великою радістю подає до відома, що закінчено частинно нову церкву, котру й передається до загального богомолєбного ужитку. — На це торжественне отворення нової прибудованої частини церкви й посвячення престоло, що відбудеться в неділю, дня 10-го листопада ц. р., в год. 10-й рано, запрошується цією дорогою всіх вірних і прихильників української гр.-кат. церкви прибути як найчисленніше. — По торжественним посвяченню нової церкви відправиться велика соборна служба Божа Всевел. о. Генеральним Вікарієм, М. Сімовичем. — Рівночасно складає кураторія як найсердечнішу подяку всім жертводавцям, завдяки котрих будова пішла значно вперед і zarazом просять дальше складати пожертви, щоб в 1936 році закінчити цілком будову Храму Божого. 1504 2—2

Т-во „Жіноча Громада“

уряджує 9. XI. 1935 в салі „Кобзаря“ „ВЕЧІР ОСЕНІ“ й запрошує наше громадянство як найчисленніше прибути там більше, що чистий дохід призначений на закуп одєжі для бідних сиріт на „Николайка“. — Декорація: Осінній кольорят — падаючі листки. — Виділ. 1512 2—3

В електривні непорядок

В середу по полудня стався в тутейшій електривні неприємний випадок через поспуття одної машини і через це не було в місті кілька годия світла. Приходить зима а з нею й неприємности зо світлом. Електривні повинна постаратися, щоб на майбутне такого не було, бо мешканці й так забагато платять за електричний ток і крім того мають ще шкоди. Так і наша газета припізналася о пів дня з вище наведеної причини.

Т-во Кубанців у Праві

відсвяткувало 27. X. святочною академією день 28 жовтня — проголошення самостійности ЧСР. Реферат про значіння 28 жовтня виголосив доц. Карлового університету др. Карел Крейчі.

В Українській Господарській Академії в Подбрадах

За відвідом ректора УГА Б. Іваницького до сільсько-господарського ліцею в Галичині, Сенат УГА доручив виконання обов'язків ректора проф. Л. Флорову.

УТГІ відзначено дипломом

на садівничогородничо-пасічної виставі „Сільського Господаря“, що відбулася 13—17 м. м. в Перемішлі. Це вже друге відзначення УТГІ, бо уперше було присуджено диплом т-ва „Просвіта“ в Коломиї.

— Так ти, — кажу, — отак на питання старої гвардії відповідаєш? Та ти знаєш, гнидо аліментарна, може я за тебе страждав у революцію? Ех, ти зміна ерундова!

Та керуючою рукою по задниці його, по задниці... Верещать воно, пручається. Пустив я його, а самому досадно: зміна путящої немає:

Зайшов у сельбуд, а там сидять Пріся. Я до неї, як товариш, положив руку їй на груди й хотів побалакати про внутрішній стан нашої продукції, а вона як заверещать та від мене.

Тоді я їй:

— Ех, ти, міщанка, наскрізь прогнявша, може товариш на політичну тему хотів з тобою побалакати, а ти тікаєш. Міщанка ти!

Вийшов із сельбуду, і світ мені не милий.

А тут на зустріч суне піп, та в новій рясі. Не витримав я... плюнув на його рясу та голосом повним пролетарської зневаги:

— Ех ти, опіюм!

А він:

— Ви товариш Федір Гуска, поберезніш, а то я за таку антирелігійну пропаганду жалітися буду!

А я йому:

— Цять, а то вмреш! За себе не ручаюсь...

І сумно мені, пресумно: опіюм, так би мовити, і той огризається.

Іду повз крамницю, а там очищену виставлено — так я з горя й хильнув. Та й подумати так: ну,

Памяти проф. А. Артимовича

Замість вінка на могилу проф. А. Артимовича акад. проф. др. Степан Смаль-Стоцький передал Музеєві Визвольної Боротьби України кч. 100.— на Українській Дім у Празі.

„Жива гавета“

Спілки Українців у Німеччині. 31. I. в Берліні були дев'ятнадцять сходина „Живої Газети“ Спілки, що заснована в 1921 р. На цей раз сходина присвятили роковинам проголошення З. У. Н. Р. Про листопадові події 1918 р. у Галичині реферувал інж. Д. Волощак.

Увага! Свій до свого! Увага!

Реставрант

В. Бачинський

Cernăuți, str. I. Flondor No. 35

pir str. Petrino напротив „Glasul Bucovinei“

Зимні і теплі страви, буфет добрий, гратар і т. д. Напитки після впадоби. Одобештські і заграничні вина. Пиво „Берега“. Добрі столові овочі. Приймаю на станцію з харчем, а маю для моїх гостей з провінції кімнату до переночування, і все по уміркованих цінах. 1460 10-10

Століття сірника

Промислові кола Будапешту задумують врятувати відсвяткувати у 1936 р. століття сірників, що їх винайшов мадьярський студент Іван Ірвані в 1836 р. З тієї нагоди відбудеться в Будапешті світовий технічний конгрес, збудують пам'ятник винахідникові та назвуть його іменем одну площу.

Найбільшу ливову залізницю на світі

будують італійці між портом Масава й містом Асмара. Залізниця буде довга на 75 км. Таким чином будуть постачати харчі й інші матеріали найкоротшою дорогою просто з порту до обозу. Досі вживають до цього самоходів, що при великих трудах відбужують дорогу 120 км. завдовжки.

Крилаті гості в Азії

В одному саді коло Полоцька зловлено величезного крука, що сидів на яблунці та об'їдався яблуками. Птаха віддали до звіринця, де стверджено, що це рідкий оказ азійського крука, який аж з глибини Азії замандрував до Польщі.

Раса велетнів

Багато канадських археологів усталили, що перед індіанцями жили в тих околицях величезні люди. В одній печері, в провінції Манітоба, знайдено людські скелети 2 метри 70 довжини. Університетські професори в Вінпегу прийшли до висновку, що колись жили в Канаді велетні люди.

Грамофони приваблюють слонів

Індійські багатирі, аматори ловів на слонів, нашли новий спосіб, як на них полювати. Досі їх заманювали різними людськими окликаями, тепер наставляють грамофони з плитами, які наслідують рев тигрів.

Хлопця до науки

приймає сейчас торговля корінних товарів і делкатесів Д. ПАМУЛА, Cernăuți strada Iancu Flondor No. 12. 1511 2—3

не п'ятому я, не цятимеш ти, а там третій п'яти не схоже. П'ятаю я тебе, хто ж тоді п'ятиме? А випустила: збиток видимий державі.

Не пригадую я після того нічого — не стільки від горілки, як од горя.

А на другий день на бюро мене.

— А за що? За віщо?

Федько подивився на мене, шукаючи співчуття. — Та воно, бач, Федю, не добре таки ти робиш, — промовив я.

Федько враз одсунувся од мене:

— Ах ти, угодовець! А ще товаришем звещся?

Зачуха ти, а не товариш!

Я змовчав. Правду кажучи, боявся, щоб мій закладничий товариш Федір Гуска по вуху мене не дзенькнув.

1) Юрій Вухналь це молодий радянський письменник-гуморист. В цім оповіданні він влучно висміває комсомольців (комуністично-соціалістичну молодь), що кидає словами, яких не розуміє й усе перекручує, себе ж уважає за найрозумнішого. Це зрештою не тільки в Росії така недуга, а по всій Європі. — Передруковуємо з місячника „Наша Культура“.

2) сікатися — чіпатися.

3) погріб — пивниця.

4) чапля — сковорода, пательня.

5) самасшедчий — перекутив російське слово сумасшедший, то в божівільний.

6) сельбуда — сельський будинок, читальня.

—ооо—

Вигідний спосіб перевозити яйця

Недалеко міста Індіанополіс відвозив постійно літак з одної фарми яйця на базар до міста. Як довго літак був у повітрі, все було гаразд, та коли осів на майдані, вдарив занадто гостро об землю і з 3.000 яєць нідне не залишилось ціле. Яєшня була за велика, щоб можна її було зісти.

Саранча в південній Америці

Аргентинські часописи повідомляють, що Аргентину навістила язва саранчі, яка появилася дуже масово й нищить поля та городи Хлібороби зруйновані й надіються на половину менших жнив, ніж торік. Те саме діється в Уругваю, де також появилася саранча масово.

Облава на людодідів

На південному побережжі Нової Гвінеї поліція і військо перевели облаву на тубільче племя, що визначається людодідством. У руки облави попало 56 дикунів, що полювали на людські черепа. В останніх часах вони вбили дві жінці, двоє дітей та 11 мужчин. Всі зловлені дикуни носили як прикрасу людські черепа.

Відовання військових лівретів

модель Б вже розпочалася.

Відовання лівретів в Чернауц ідуть таким порядком:

Річник 1914 9 листопада

Дві праві руки

Мадьярські природники і лікарі поцікавились одним будівельним робітником в міста Упешт, що звється Сент-Іштван. Він має обі праві руки ліва збудована зовсім так само, як права так, що пальці йдуть у протилежному напрямку.

Рекляма на небі

У НьюЙорку заснували підприємство, яке придумало новий спосіб реклами. Щоночі над містом їздять літаки і будуть кидати світляні букви зовсім так як це бачимо на деяких будівлях. На небі можна буде читати цілі телеграми, статті та фейлетони, напереміну перетякані оголошеннями. Світляний текст висилають на небо спеціальні машинки, на яких пишуть на клявішах, зовсім так само, як на борових машинах. Кожний літак, що висилає таку рекламу, коштуватиме 500.000 доларів, а всеж принесе величезні доходи.

Г. Тріхтер

Cernăuți, Piața Dacia 11

Для полекші наших шановних сільських покупців зробили ми склади дахівок у Cozmeni, Zastava й Grigore Ghica Voda при складах дерева фірми Аделсберг.

Наші дахівки можна там дістати по оригінальних фабричних цінах. Купувати можна і у фабриці коло міської різаниці. 458

Вулиці на паливо

У славнім Брукліні поліція ствердила віддавна, що на ріжних вулицях є діри і що від них трапляються нещасливі випадки. Виявилось, що бідні люди крадуть уночі деревляні кубки і палять ними в печі. Вибойни засипають піском, а коли піде дощ, — катастрофа готова.

Неабиякий короп

У Грацу зловили на вудку коропа, що важить 12 кілоґ. Треба було до Рааби вкинути сітку, щоб витягти його на беріг.

Видання видавничої спілки денника „Час“ в Чернауц.

»Народня Бібліотека«:

- ч. 2 Святий Київ, мала 8, стор. 32 л. 3.—
- ч. 3 На Україні перед 1000р. „ 8, „ 32 „ 3.—
- ч. 4 Український Князь Святослав „ 8 „ 32 „ 3.—
- ч. 5—6 Безглуздів „ 8 „ 64 „ 6.—
- ч. 7 Святий Володимир Вел. „ 8 „ 32 „ 3.—
- ч. 8—9 Ярослав Мудрий „ 8 „ 64 „ 5.—

»Дрібна Бібліотека«:

- ч. 1 Практичний порадник домашних лікувань „ 8 „ 32 „ 2.—
- ч. 2 Практичні поради для сільського господарства „ 8 „ 64 „ 3.—
- ч. 3 Збірка дрібних оповідань „ 8 „ 32 „ 2.—
- Ілько Гаврилюк: Наболілі душі, повість вел. 8 „ 112 „ 15.—
- К. Ластівка: Сон Іванової ночі, казка про щастя „ 8 „ 34 „ 5.—

Книгарні одержують при замовленнях значний опуст Продається лише за готівку.

Замовляти в адміністрації денника „Час“, Cernăuți, strada Petrovici 4.

Українська друкарня Т. Іваницький і Сп. в Cernăuți, str. Petrovici No 2. Відповідальний редактор: Др. Лев Когут.

Tipografia T. Ivañiçki & Co. Cernăuți, str. Petrovici No.2.

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ЩОДЕННИК
ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ, КРІМ ПОНЕДІЛКІВ І ДНІВ ПО УКРАЇНСЬКИХ СВЯТАХ

Ціна 20 гр.

<p>ПЕРЕДПЛАТА:</p> <p>В КРАЮ: місячно 3.— зл.; чвертьрічно 9 зл.; піврічно 18.— зл.; річно 36.— зл.</p> <p>У ЛЬВОВІ з доставою до дому місячно 25 грошів дорожче.</p> <p>ЗА ГРАНИЦЕЮ чвертьрічно: Австрія 9 шілінгів; Чехи 45 кч.; Франція 50 фр.; усі інші краї 18.— зл.</p>	<p>АДРЕСА:</p> <p>»НОВИЙ ЧАС«, Львів, Косцюшка 1/а. »NOWY CZAS«, Lwów, Kościuszki 1/а.</p> <p>Телефони Редакції: 106-13. 230-13.</p> <p>Корто П. Н. О. Львів 501.505. » Прага (Чехи) 78.726. » Відень Е — 124.812. » Париж с.с 180066.</p>
--	---

Пам'ятайте про висилку передплати за НОВИЙ ЧАС на листопад і грудень

Місячна передплата з Історією Українського Війська 3 зол. 40 гр. По кінець року 6 зол. 80 гр. Вирівняйте евентуальні залежності! Хто скільки довжний знає з особного повідомлення яке кожному передплатникові вислали при кінці жовтня.

МАДЯРСЬКИЙ РЕВІЗІОНІЗМ

Львів, 9. листопада 1935. р.

В дуже складних питаннях Середньої Європи наше Закарпаття відграв першорядну роль. На основі статистики з 1930-го року живе в цій країні (12.556 квадратних кілометрів) 725.357 людей: у тім числі 10.100 українців; 101.202 мадярів; 91.255 жидів; 33.961 чехів і словаків; 13.249 німців; 159 поляків; 14.117 різних національностей.

Мадярський ревізійонізм зовсім виразно посягає руку на цю полосу української землі, а знаменито ведена мадярська пропаганда в Західній Європі старается перекопати впливову політичну світову опінію в справедливості цих мадярських домагань.

Ми не потребуємо тут навіть згадувати, що нема українця, який бажав би переходу Закарпаття до Мадярщини. Для нас Закарпаття є дуже важне, бо воно дозволяє нам мати безпосереднє вікно в Середню, а тимсамим і в Західню Європу.

Мадярщині Підкарпатська Русь дала би границю, оперту на Карпати, розбила би получення Чехо-

словачини з Румунією, а тимсамим і з Югославією — себто знищила б т. зв. Малу Антанту.

Проф. Рене Мартель у творі п. н. «Прикарпатська Русь» (La Rut-

Хоч люте тепер жажлива книжка криза в Польщі, то всетаки у Варшаві рішили видати великий політичний твір п. н. «Політична система Європи і Польща». Ця пу-

автором є п. В. Студніцкі, відомий публіцист, що вийшов подібно, як і маршал Пілсудскі з рядів ППС.

Активіст підчас війни, себто приклонник угоди з Німеччиною, п. Студніцкі був по черзі урядовцем у міністерстві торгівлі і промислу (1927—1931), а міністером закордонних справ (1927—1931). В рр. 1930—1933. викладав географію і політичну економію в торговельному інституті у Вільні. Пан Студніцкі каже, що Чехословачина, цей «географічний потвір» повинна згодитися на частинний розбір у користь Польщі й Мадярщини, що потребують спільної границі.

Ми знаємо, що польський уряд заперечив, будьто би він мав які небудь спільні думки з п. Студніцкім.

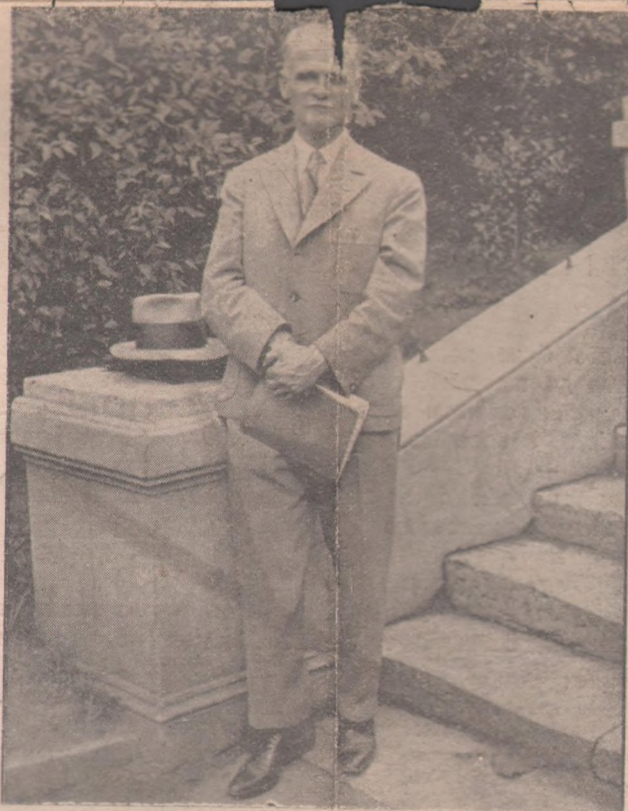
Зате мадярська пропаганда зовсім виразно каже, що без Підкарпатської Руси Мадярщина є зовсім безборонна, бо вона не має тепер природних кордонів. Такотже «історичні» претенсії мадяри скріплюють ще «стратегічними» потребами.

Порушуємо оцю проблему не так в імя актуальности, себто, що мадярський ревізійонізм є вже на порядку дня, бо між мадярським апетитом і його ефективною силою є ще багато ступнів до зроблення. (Мала Антанта, оперта на Франції, є як один муж проти Мадярщини, коректні взаємини між Чехословачиною й Німеччиною не є чинниками, що дозволяли би на скорє сповнення мадярських мрій).

Ми бажали зате підкреслити, як дуже потрібна консолідація українських сил Закарпаття, як дуже необхідна там розбудова українського життя, що єдина зможе в майбутности відперти мадярські посягання.

Ю. С.

Начальний Вождь Галицької Армії

Начальний Вождь Галицької Армії ген. Михайло Омелянович Павленко.

henie subcarpathique) наводить статтю із „Le Temps“ з 26-го лютого 1935-го року, що обговорює знову політичний твір поляка Студніцкіго в таких словах:

блікація появилася без означення ціни в видавництві Гебетнера й Вольфа, що має офіційні взаємини з польським урядом. Це велика книжка, що викликала сенсацію. Пі-

Вже надійшли
останні новини
модних матеріалів, на
плащі,
сукні,
костюми

в великому виборі,
по фабричних цінах

ДІМ МОДИ

Львів,
Європейський Готель

ПАМ'ЯТ! Переконайтеся, що плащі й сукні з нововідчиненої крамниці „МАРГОТ“ КОПЕРНИКА 9. біля кіна Коперник — є дуже дешеві й совідно виконані.

Разом з будинками горить хатня обстановка і господарські знаряди, тому **обезпечуйте від огню свої рухомості** на повну вартість тільки в одинокому українському

Т-ві взаїмних обезпечень „Дністер“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

БАТЬКО МОЛОДІ

Пам'яті проф. д-ра А. Артимовича

Кіцмань на Буковині. Це те українське містечко, що з усіх мало колись найменше жидів. Воно було дуже привітне, затишне й оповите чаром правдивої української природи. Розложилося серед щедрого чорнозему, замаєне зеленим лісом і посріблене плесами доколійних ставів.

Окрасою Кіцманя була господарська школа*) й особливо державна українська гімназія, що надзвичайно ожила його та не менше причинилася до його розвитку. Була тут мурована православна церква й гарна, дерев'яна греко-католицька. Але понад усім пишався на просторій площі репрезентативний будинок гімназії.

Кіцманська гімназія, хоч і молода віком, тішилася всюди доброю славою. Всі любили її: молоді, професори й громадянство. Бо в ній не страшили учеників двійками й карцерами, професорів не переслідували бюрократичними регуляціями й безконечними конференціями, а батькам не завдавали турбот, що їх сини «репетуватимуть» або взагалі «вилетять» зі школи.

В Кіцмані не була бездушна ц. к. гімназія того австрійського, «комісноподібного» типу, а справжня «виступина освіти», де виступали виховували молоді на шляху і самостійних громадян. Тут панував світлий дух античного грецького ідеалізму й всюди кожний відчував життєрадісну бадьорість. А це все тільки завдяки вмілому прововоді цієї школи, що спочивав у руках директора Агенора Артимовича.

Його ім'я це не був пустий звук, а сильний магнет, що притягав до кіцманської гімназії учеників і професорів з цілої Буковини й з Галичини. Знаменитий педагогічний хист д-ра А. Артимовича, що вмів в рівній мірі довести до гармонійної співпраці цілу професорську колегію, як також викликати в молоді охоту й пильність до науки, доцільно вдаряючи у струни молодечої амбіції, витворив гарну традицію для гімназії вже в самих початках її існування.

*) Не пригадую собі, чи це були садівничка, чи огороднича школа. — Л. М.

найкраща паста до білизни
ЕЛЕГАНТ
Львів, - КОРДЕЦЬКОГО 51.

Було це перед 23-ьома роками. Закінчивши три класи народної школи, записався я до «приготівки» в кіцманській гімназії. Кіцмань відразу подобався мені вже своїм чепурним виглядом, чого досі я не бачив по наших галицьких містах. Всюди чистота й порядок. На вулиці, по крамницях і в усіх урядах гомоніла тільки українська мова.

А в гімназії, поза наукою і дружнім спілчанням з шкільними товаришами, зустрівся я в першу чергу з западнішою підготовою концерту в честь Тараса Шевченка. Ніде й ніколи вже потім не спостеріг я такого загального й щирого зацікавлення Шевченківським святом, як у Кіцмані. Перед ним блідли всякі царські ім'янини, що їх влада наказувала святкувати.

Нашого директора я вже знав. Кілька разів говорив з ним. Він був приступний для учеників. Сам залюбки випитувався їх про різне й завжди розмовляв з ними батьківським тоном. Проте всі мимохіть мали перед ним великий респект. Його сини очі були лагідні, але сугестивно пролизували та зовсім розбурхували навіть найбільших зблудників й очайдухів.

Директор І. Артимович...
...як і завжди...

Стахевич і Абрисовський

Текстильна Централь

пл. Галицька 12а

З НИНІШНИМ ДНЕМ ПОДЕШЕВІЛО!

хоч-не-хоч треба було поправитися. Вмів промовити до юнацької амбіції, та вмів теж як слід оцінити правдивість, точність і пильність.

Мені минав 9-ий рік і я хотів в скритому місці кіцманського лісу закурити люльку миру з моїм приятелем з шкільної лавки. Покищо ми не мали люлька і вчилися крутити свої перші в житті цигарки. З трудом зліпили якісь товсті й неформальні «макави» та з тріумфом почали цмокати, а радше казавши, молити губами. При тім захлистувались димом, кавляли й на акорд спльовували на всі боки. А очі запливали нам сльозами. Клятий тютюнець був занадто міцний для початківців в курецькому цеху.

Мені вже відчувався цей зрадливий спорт, бо розболіла голова та чомусь робилося млісно. Але на цьому не був кінець. Єхидна доля підготувала нам ще одну несподіванку. Ми були ревно зайняті проблемою практичного курення й собі на ліхо не завважали, що за нами вже довгий час стояла якась висока постава та ледь з чималим інтересом приглядалася до нашої курецької прем'єри.

Відкашлюючись від їдконого диму, я повернувся трохи набік і втім побачив того неспрошеного свідка. Я так перестрашився, що голосно крикнув, ще й забожився:

— Бігме, це пан директор!

Заки я схопився на ноги, мій спільник в куренні показав зпоза дерев свої п'яти. Я залишився остовпівши, а разом зі мною на землі пачка тютюну, папірці й сірники, як незбиті докази.

Др. А. Артимович нічого не згадував про другого курця, що втік з побойовища, тільки хвилину прониклого дивився мені в очі й мовчав. А я також не обзивався, зате порядно гремтів. Потім директор поставив мені запит, що звучав так рішуче, як наказ:

— Не будеш вже більше курити?

Ні! — відповів я без надуми. Своєю обідню я додержав аж до вступу в ряди УГА. Бо хоч спокушував мене іноді запашний дим папіреса, незатертій в моїй пам'яті погляд очей дир. А. Артимовича не дозволяв мені злетіти слова.

Згодом перейшов я до черновецької Ц. к. держ. гімназії. Вона була утрактівистична й у ній царював сухий ц. к. режим страшного формалізму та патріотичного австрійства. Там вишколювали першоякісних Тиролиців Сходу. Але підчас світової війни на місце директора Козака приїшов др. А. Артимович, а разом з ним новий творчий дух.

Передусім почалася ступнева українізація гімназії, де до того часу більшість предметів викладали в німецькій мові. Українізацію заініціював дир. А. Артимович і успішно довів її до кінця. В 1918. році це була вже чисто українська середня школа.

Тривожні воєнні роки настроювали довгою тривою шкільну молоді. Вони стежила за подіями на фронті й уважніше застанувалася над національними суспільно-політичними питаннями. Правда, загальна атмосфера...

Всі купуймо на зиму в першорядних фабриках **ОБУВУ, КАЛОШІ І СНІГІВЦІ**

тільки у фірмі

„DERBY“
пл. Капітульна 3, напроти катедри

і то перед самим директором. Одночасно признався, що часопис дістав від мене. Вийшла здорова халепа.

Др. А. Артимович прикликав мене до своєї канцелярії. Показав мені останнє число «Висвободження». В ньому на першій сторінці був кострубатий вірш, а на другій і третій стаття, звернена проти тих гімназистів, що були більші австрійці, ніж українці й належали до фаворизованого владою «Flottenverein»-у. Врешті, на четвертій сторінці були різні оголошення тайного т-ва «Висвободження». Це все разом не був злочин, але вповні воно вистарчало, щоб на основі шкільних приписів викинути ученика з ц. к. гімназії.

Директор запитав спокійно:

— Хто це писав?

Затаювати годі було, бо почерк письма наглядно зраджував автора. Тому я признався. В канцелярії запанувала тиша. Було чути лише одноманітний стукіт годинника, та як в печі, потріскуючи, горіло вугля.

Др. А. Артимович в литий собі спосіб підніс вгору праву руку й погрозив пальцем:

— Не покараю тебе, бо ти сказав правду. Але не бався з тим! Хлопче, це не жарти!

Приступив до печі й кинув часопис «Висвободження» в туди, щоб він не потрапив в забуття.

Лев Мидловський

*) Значить: Визволення.

Обнижка комірною буде відноситися до всіх мешкань

У міністра скарбу Квятковського явилася делегація власників каменіць в справі плянованої знижки комірною. Власники каменіць нарікали на їх важке положення. У відповідь на те міністр заявив, що ніякі заходи власників каменіць не увінчаються успіхом. Незабаром появляться декрет президента в справі обнижки комірною, що вніситиме 15 проц., незалежно від величини мешкання.

Привернення самоуправи в убезпечальнях

В пресі появилися чутки, що в установах суспільного обезпечення мають привернути самоврядування, бо теперішня система комісарів всеціло завела.

Найбільший вибір

жіночих

матеріалів на плащі, та сукні

порукає по низьких цінах фірма

АНТОНІ УВЕРА

Львів, Галицька ч. 10.

НЕДІЛЬНА ІЛЮСТРАЦІЯ

Абісинська мода. У Парижі починають жінки носити ось таку накидку, що своєю формою нагадує накидки абісинських достойників.

Белз. Стрілецькі могили 78 старшин, підстаршин та стрільців УГА, що згинули в лютневих боях 1919. р. за Белз, похоронені на міському цвинтарі в Белзі

Пані Ставіска. У Парижі почався мин. понеділка процес проти спільників Ставіського, відомого французького обманця. Між підсудними є теж і його дружина, яку бачимо на образку

Нові однострої в ірландській армії завели недавно. Зліва направо: Два ірландські старшини, перший у давнім, другий у новім однострою.

Кіоск В-тва «Українська Преса» на Повітовім Святі Книжки в салі «Українбанку» в Бережанах 20. X. 1935. р. Біля кіоску — перший у Бережанах кольпортер «Нового Часу» Вол. Шмуговський. Світлив: Тарас Старух,

Німецькі спортсменці у своїх спеціальних строях збирають датки на зиму поміч для убогих німців.

Італійський делегат Альоїзі приїздить до Женеви.

Зі спадщини бл. п. Ю. Магалецького. Баталістична картина «Побили турків», за яку бл. п. мистець дістав академічну нагороду.

Абісинська військова каравана їде на північний фронт.

УКРАЇНСЬКЕ

Кч 1-

Місячна передплата в пошт. пересилкою 5.— Кч. — Квартальна 14 50 Кч. Піврічна 28 — Кч. — Річна 55 — Кч. За границею на рік 70.— Кч. — Для селян і читалень цілорічна передплата 42 Кч, піврічна 21 Кч. В Польщі, Югославії і Австрії як в ЧСР

Редакція встерігає собі право надіслати статті вкорочувати, ввагалі не помішувати й рукописи не повертати. Чекове конто: Підкарп. Банк. (Ужгород) ч. 2978 (для Українського Слова.)
Редакція і адміністрація: УЖГОРОД, пл. Корятовича ч. 11. Урядові г. 16—18.
Редагує: Комітет.

Відповідальний редактор і видавець ДР. МИХАЙЛО БРЯЩАЙКО.
НЕЗАЛЕЖНИЙ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЧАСОПИС

СЛОВО

Рік видання IV. Ужгород 12 грудня (XII) 1935. Число 44 (137)

Чи працювало наше духовенство?

В 10. числі Недѣля відповідаючи на дуже розумну й обдуману статтю Учительського Голосу (чис. 9.) в наївний і дитинний спосіб боронять працюваності тутешнього гр. кат. духовенства, а то таким чином, що вичислює все те, що безбожного й неморального зробили українці на Підкарпатті. Відповідь на цю статтю полишимо Учительському Голосові. Та не можемо мовчки перейти попри цю напастливу статтю видруковану в часописі духовенства, що замість зєднувати всіх для гр.-кат. церкви, відпирає від себе кожного, хто хоче жити життям своїм а не ходити на чужім ланцюжку.

Автор згаданої статті вираховує прогріхи деяких українців, членів Учительської Громади і каже, що гр.-кат. духовенство цілих 17 літ працювало над тим, щоб нищити безбожні впливи кількох осіб українського табору. Аж 17 літ праці проти кількох осіб! А де решта праці нашого духовенства?

Коли Недѣля вираховує всі шкоди, спричинені українцями, — людьми світськими, то і ми позволимо собі згадати дещо про релігійні шкоди, що їх спричинили на Підкарпатті тутешні „руські“ священники.

Недѣля й її видавці певно знають про перехід 82 студентів й інтелігентів на православ'я 1933. року в Мукачеві і про новіші переходи учеників мукачевської гімназії, де гр.-кат. священники виховують учеників у ненависті до всего, що українське. Чи не були це сини гр. кат. священників, один навіть майже скінчений богослов-діякоц і чи не були це ученики, яких гр.-кат. священники вчили релігії, отже й науки про Церкву Христову? Як же ті священники вчили про єдино спасеаму церкву Христову католицьку, коли ученики таким легким коштом перейшли на православ'я і викляли все, що католицьке? Чи не ліпше було вчити тих хлопців любити свою віру і церков, ніж ненавидіти своє рідне українське?

Видавцям Недѣль може не відомо, що в багатьох церквах на Підкарпатській Русі в службниках в екстні по Евангелію є перечеркнені молитва „О Святішем вселенськїм Архіереї... Папі Римськїм...“ Світський чоловік не мав права це викреслювати, отже викреслили гр.-кат. священники.

Чи не були випадки, як селяне скаржилися, що священник ніколи не говорить з ними про церкву, аж коли фари почали горіти одна за другою, тоді священник ні-звідси, ні-звідти починає говорити, що ми якісь „греко-кат. уніяти, а не шизматики“. І чи немає факти, що самі гр.-кат. священники русофіли переходили на православ'я?

З другої сторони мусимо зазначити, що й українці, яких Недѣля так сердечно ненавидить, чимало добра зробили для гр.-кат. церкви на Підк. Русі. Не згадуємо тут про працю галицьких священників-емігрантів, чи й тутешніх свідомих українських священників, яких іме- ня золотими буквами будуть запи-

сані в історії церкви й народу на Підкарпатті, згадаємо тільки про світських навіть релігійно цілком байдужих людей, які стримували розгін схизми тоді, коли горіли фари гр.-кат. мадяронських священників. Знаємо багато українських емігрантів, які чисто з національних мотивів боролися проти пропаганди православ'я, щоб українське населення Підкарпаття при помочі схизми не підпало під російські впливи.

Коли підчас останніх виборів багато гр. кат. священників агітувало проти української християнської партії й хтось вищий усіми силами намагався її знищити, коли наганяли людей в обійми суспендованого свящ. Фенцика, тоді ті, що їх на-

ше духовенство називає українськими „соціалістами, комуністами, лібералами й безбожниками“, ходили по селах й агітували безкорисно за християнською партією гр. кат. священника о. Волошина. А коли ужгородське вище духовенство видало Недѣлю, комусь так дуже бажану, щоб знищити одинокий на Підк. Русі греко-катол. політичний тижневик Свободу, тоді знов ті українські „соціалісти, ліберали й безбожники“ видали обіжник, щоб всі тим сильніше підтримували гр.-католицьку газету о. Волошина. Чи не перевертається світ, коли „ліберали й безбожники“ підтримують гр. кат. партію й гр. кат. пресу, бо священники все те хочуть знищити?

Процес у справі вбивства міністра Перацького

Хто вбив міністра Перацького? Чи був це Гриць Мацейко — як твердить акт обвинувачення, чи може хтось інший? Чи вбивство зорганізувала й перевела польська організація ОНР (Обуз Народово-Радикальні) чи українська ОУН?

Оце питання, які виривають в зв'язку з далішим ходом розправи. Як відомо зізнання свідків суперечливі щодо особи вбивця і деякі акти вказували-б, на те, що організацію й самий акт вбивства не перевів Мацейко й ОУН, але що за цілою історією скривається якась таємна рука. В тім напрямі працювала оборона й хотіла ці загадочні історії вяснити, і знайти матеріальну правду, але суд майже всі питання оборони щодо цього відкидає.

Аж тринадцятого дня! Сильним ударом на тезу оборони були зізнання підсудного Івана Малюца. Малюца — спочатку відмовився зізнавати по польськи і як звичайно суд відчитав його зізнання. Однак, тринадцятого дня розправи — несподівано встав і заявив, що хоче зізнавати по польськи. Це була справжня сенсація. У своїх зізнаннях, що тривали 5 годин, повторив все, що зізнав в слідстві, нікого нешадив, ні організації ні своїх товаришів підсудних, осуджував їх поступки і навіть закликав інших, щоб повертали з того шляху, яким він ішов. Таким чином став коронним свідком прокуратури. Це дивне психічне заломання, що настало несподівано аж тринадцятого дня розправи викликало зрозумілі міркування на тему провокації.

Провокатор? Підсудний Бандера встав й українською мовою заявив, що це провокатор. Предсідник суду покарав за це Бандеру виключенням з розправи на час перелухання свідків і казав вивести його з салі. Але Бандера цупко тримався лавки й поліція мусіла його насильно вивести.

Також підсудний Карпинець встав і почав говорити, що їх б'ють, мучать довгоденними перелуханнями і т.д., але предсідник перервав його і казав вивести з салі. Між решту підсудних посаджено поліційну сторожу.

В часі зізнань Малюца підсудний Мигаль сказав йому до очей, що

колись Малюца сам говорив, що вбивство перевела польська організація ОНР, а тепер цілу вину звальює Малюца на ОУН.

Фотографії та „грипси“. Дальше зізнавав прокураторський свідок Мель. З його зізнань виявилось, що коли свідок їхав з Кракова до Варшави на переслухання до слідчого судді, то в поїзді товаришував йому поліцейський й наперед показував йому фотографію згодного вбивника Мацейка. Та всеж таки Мель — коли йому показав слідчий суддя різні фотографії, вказав не на Мацейка, а на зовсім іншу особу і лише при конфронтації з тою особою відкликав своє зізнання.

Свідок Макарушка зізнав, що до в'язниці вкинув йому хтось через вікно „грипс“ (тайний лист), в яким буцімто організація наказувала йому, щоб видав в слідстві своїх товаришів Бандеру, Яневу, Стецька і др. Через те він їх обтяжив, але потім прийшов до переконавання, що цей „грипс“, що зачинався словами: „Дорогий приятелю“ не походив від організації, але від якихсь провокаторів і тому він відкликає свої зізнання, якими обтяжив деяких підсудних.

Свідки мовчать — суд карає. Дальші свідки заявляли, що будуть зізнавати лише по українськи.

В таких випадках в інших державах — коли суд не розуміє мови підсудного або свідка — покликають записаного перекладчика. Але в Польщі інакше. Вже давніше покарав суд свідка Ірину Хомяк карою 100 зол. Тепер стала перед судом свідок Олена Чайківська. Коли заявила, що по польськи зізнавати не буде, суд покарав її карою 300 зол. і з місця казав її арештувати. Свідки Чорна, Роман Шухевич, Ол. Пашкевич і Осип Машак — теж відмовилися зізнавати по польськи. Суд покарав їх кожного по 200 зол. з заміною на 10 днів арешту на випадок нестягательности.

Відчитано їх зізнання з слідства. Словом — картина мовчавого суду. Підсудні мовчать, свідки мовчать, а суд накладає кари і відчитує акти слідства.

Хто знає — чи дальший хід розправи не принесе нових несподіванок.

І хто тепер більше шкоди наробив в нашій народі? Чи не більше пошкодило греко-католицькій церкві на Підкарпатті наше духовенство, що своєю бездіяльністю в душі пастирстві, своїм мадяронством і русофільством відвернуло від себе народ і стало причиною, що вірники не довіряють своєму священникові й тому легко переходять на православ'я й на нові секти? Чи не ліпше було-б вчити своїх вірних про греко-католицьку церкву й віру, ніж битися за російські учебники, ходити в депутаціях з протестами проти української мови в Урядовім Вістнику? Чи не ліпше було-б самим перенятись правдивим християнським, греко-католицьким духом, ніж іншим закидати безбожництво? Чи не ліпше було-б по Христовому прикладу радше притягати всіх до греко-католицької церкви, ніж своїм поступованням і пресою відпихати від себе й від церкви всіх українців греко-католиків і тих, що вже схильні були перейти до греко-католицької церкви?

Якщо говорити про велику 17-літню працю нашого москвофільського духовенства, то справді мусимо признати, що воно аж за багато й по геройськи працювало для мадярів, для поглиблення нікому непотрібного русофільського духа в тим самим може й не свідомо — для православ'я. Для свого-ж народу воно стало великою колодою, що цілим своїм тягарем кинулася наперек шляху відродження нашого народу на Підкарпатті.

Так отже, панове з Недѣль, церковно-релігійному життю Підк. Русі більше шкоди наробили священники, що й по богословській освіті й по особливому покликанню мали дбати про релігійне виховання свого народу, ніж цивілі — українці, що ні того обов'язку ні богословської освіти не мають, а яких так щедро обкладає анатемами. Кричите на цивілів, що вони ліберали. Але-ж хто мав їх виховати в релігійному дусі, як не ви — священники? Чи не ви цьому причина, що багато молоді інтелігенції не йде сьогодні до церкви, бо там мусіла-б слухати жахливо мовсю виголошувани проповіді? Чи не ви цьому причина, що в душі багатьох молодих інтелігентів росте ненависть до тутешнього духовенства, коли бачать, що священник-мадярон не дозволяє хоро-ві співати в церкві тільки тому, що це український хор? Коли-б ви були цивілями й світськими людьми, чи цілували-б ви руку й дуже радісно усміхалися-б до духовника, який не дозволяє в церкві відправити богослуження за мучеників, що життя своє віддали за свій народ? А таких фактів багато й ви ще дивуетесь, що ті — вами так помітувані — люди починають вас ненавидіти й боротися проти вас та проти церкви, якої ви є ніби представниками? Так панове-отці, вашим святим обов'язком було по християнськи виховувати синів нашого народу й бути їх провідниками. Але ви відвернулися від них і відпихаєте від себе де тільки можете, тож не дивуйтеся, що замість вас виховує їх і провадить хто інший і то на вашу шкоду і на шкоду церкви. С. З.

З міжнародної політики

Абіссинський фронт. Також і за останній тиждень не було на абіссинському фронті більших операцій. Зате італійське летунство виявляло живішу діяльність, що покінчилася налетом на місто Дессіє, в якому знаходиться головна абіссинська команда. В часі налету був в Дессіє і абіссинський цесар. Налет тричі повторено, а місто засипане розривними й огнетворними бомбами, було цілковито спустошене. І палата, в якій перебував цесар згоріла; він сам вийшов ціло. Населення не встигло з міста втечи, і є багато вбитих і ранених, між ними жінки й діти.

З того, що налету були в послідньому часі дуже часті, іншої діяльності війська майже не було, можна вносити, що італійці, нім перейдуть до наступу, хочуть здепримувати військ і цивільне населення. Вже сама поява італійського літака викликає і в війську і між цивільним населенням паніку, а бомби, що нищать життя і майно мають за ціль здеморалізувати і військ і населення. Тому не дивниця, що передтим йшли італійцям на зустріч місцеві начальники й завлякали лояльність Італії.

Вже тепер приходять вістки, що двомісячна війна поволі вичерпує первісне абіссинське захоплення, що між поодинокими абіссинськими племенами й їх начальниками проявляються тертя, та що негус і при видатній англійській підтримці сидить не дуже певно. Нестеронній обсерватори є навіть переконані, що коли-б італійському війську повелоса посунути фронт ще більше в глиб, тоді можна говорити про розпад Абіссинії.

Франція. Очікувана криза французької влади не наступила, а Лавал, що при голосуванні дебув в парламенті більшість, остає поки що й дальше прем'єром. Але загальне напруження, хоч і втихає, може кожної хвили знов об'явитися.

Досі вдалося Лавалеві досягти примирення між партіями лівими і правими в питанні т. зв. ліг то є товариств на спосіб німецьких товариств фронтонів, шудштафль, шуцбундів і т. подібне. Найчисленніша французька ліга Огневих христів була вічною небезпечною для лівих партій а тому, що і їхні ліги були озброєні, небезпека збройних заворушень була постійна. І ліві й праві партії домагалися розв'язання ліг суперників, але в кінці згодилися на загальному обеззброєнні. Але перемог Лавалева є зв'язана з уступкою для лівих, які закривали йому, що саботує ратифікацію французько-більшовицького воєнного договору. Лавал не є приятелем більшовиків, а з його психинів далось міркувати на політику утворення блоку, вложеного з Італією, Францією й Німеччиною (евентуально з Англією або без неї), з тенденціями протибільшовицькими. Тому й Англія а перед усім більшовики дуже негладивилися на Лавалеві переговори з Німеччиною, тим більше, що основним бажанням німців було анулювання франко-більшовицького договору.

Французькі ліві партії поставили Лавалеві ультиматум — або ратифікує договір, або його влада впаде. Лавал об'яв ратифікацію а соціалісти помирилися в питанні ліг.

Однак Лавалеві виростають ще дальші труднощі з новими санкціями і посередництвом між Італією й Англією.

Санкції. Лавал все ще пробує знайти вихідну для мирових переговорів. Італії були передані нові проекти вирішення абіссинського конфлікту. Про ті проекти згадував Муссоліні минулої суботи в парламенті, але означив неможли-

вість їхнього прийняття. В зв'язку з тим підкреслив Муссоліні певне зліпшення надій на вирішення деяких питань, але водночас остерігав парламент перед неоправданим оптимізмом.

Мимо відмовного становища Муссоліні до теперішніх мирових проектів, говориться про новий проект, випрацьований Лавалем і англійським міністром закорд. справ Гором. Оскільки цей проект ухвалить англійська влада, буде предложений Муссолінієви. Аж то-

Як поведуться агр. русофіли в Баранинцях

Дня 17. м. м. баранинська чит. т-ва Просвіта спільно з орг. соц. дем. молоді улаштувала просвіт'янську забаву й театральне представлення із діточими руханковими виступами. Коли про це довідалися баранинські аграрники, — москвофіли, то хотіли нам зробити конкуренцію, але невдалося їм. На нашу просвіт'янську забаву прийшло стільки свідомих селян-просвіт'ян, що ані місця не стало для всіх. На забаву аграрників-москвофілів майже ніхто не прийшов так, що скоро розійшлися. Дуже їм це було не до смаку, й оден з пропо-

ді, коли-б він його відкинув, зійшовся би комітет і проголосив санкції на нафту. До кінця ц. місяця має бути це питання вирішене. Коли-б не помогла заборона вивозу нафти, вугля, міді й бавовни, задумує комітет розширити санкції. На які предмети мали-б відноситися дальші санкції, ще не знають, але Італія заздалегідь старається, щоб забезпечити собі збіжжя, та щоб в продукції хліба була самовистарчална.

відників Михайло Голінка прийшов під нашу домівку й кинув до вікна домівки фляшку наповнену отруєю. Та на щастя були присутні на нашій забаві жандарми і зловили п. Голінку і повели його до Ужгороду. Наша забава далі весело продовжувалася. Подібні напади вже кількарізів повторилися і шкодять і самій аграрній партії, бо селянство дивиться на такі вчинки Голінків і тов. як на вчинок аграрницької молоді.

Степан Пазинець,
секретар Просвіти.

Просьба наших сиріт до милосердних душ

Управа гр.-кат. Сиротинця Св. Родини в Ужгороді звертається до Вас із проською о ласкавий дар на удержання наших підкарпатських сиріт.

В нашій Сиротинці, Сестри Василіянки дають родинне виховання тим сиротам нашого народу, якими не було кому заопікуватися.

Сиротинець цей заасновано по світовій війні, коли бл. п. вдова Анна Поганьова дарувала СС. Василіянкам на цю ціль свій дім в Ужгороді, великий сад і 30 моргів землі. Але 1932. р. суд уневажнив цю даровизну й Сиротинець приневолений був покинути дарований маєток. Тоді о. Августин Волошин і його дружина Ірена з дому Петрик дарували СС. Василіянкам свій будинок на ул. Раковія ч. 34 в Ужгороді й переробили його на Сиротинець. Дня 5. нов. 1933. р. відбулося торжественне відкриття й посвячення Преосв. Александром.

Діти виховувані в Сиротинці ходять до ужгородських шкіл, декотрі з них вступають потім до чина СС. Василіянок, а інші виходять із Сиротинця аж тоді, коли вже мають забезпечений хліб насущний.

Крім того будинку Сиротинця не має жадного іншого маєтку. Видатки на стравування, одявання й школування сиріт покриваємо виключно з ласкавих дарів благородних душ. Тому й звертаємось до Вас із горячою проською: допоможіть тим найменшим убогим діточкам, про котрих сказав Ісус: „що зробили ви одному з тих братів моїх менших, те Мені зробили“.

Ті діти опущені, безпомічні. Не-

ма кому пригорнути їх, не мають вони кого називати татком-матер'ю, не мають від кого попросити хліба, одяжину. До Вас звертаються тепер їх очі, до Вас простягають вони свої рученята й вірять, що Ви їм pomoжете. Вірять, що на саму згадку: „Відні безпомічні сироти“ Ваше благородне серце зворушиться й прийде їм на поміч, щоб бодай трохи осолоднити їм ту гірку сирітську долю.

Тому з Довірем звертаємось до Вас із проською: станьте й Ви в ряди наших великодушних добродіїв і пришліть свій дар річно, або місячно. Хто не може спомагати нас матеріально, в того просимо моральної помочи головою молитви, як також захохоті інших осіб, щоби пам'ятали на наші сирітки й по можності спомагали їм. Перучайте наші сироти усім заможнішим Вашим знайомим, головним тим, що не мають дітей, щоб вони при вибиранню своїх добродійних цілей подумали й на наші Сиротинець.

Кожний і найменший дар приймаємо з вдячністю й у нашій каплиці щодня на Службах Божих горячо молимося до Господа, щоб Він всецедрою своєю рукою стало благословин тих наших благородних добродіїв, що ведені вірою в Бога й любовню ближнього, радо простягли помічну руку й стерли не одну гірку сльозу з очей наших підкарпатських сиріток.

Управа Сиротинця Св. Родини,
Ужгород, ул. Раковія 34.

Примічаємо, що збірка дозволена і допорушена Ординаріатом еп. мукачевської ч. 8631—35.

„День Свободи“ в Калнику

Дня 27. жовтня читальня тов. Просвіта відсвяткувала День Свободи, не дивлячись на різні офіційальні й неофіційальні перешкоди. Програма була різноманітна. По святочній промові, яку добре вголосив Михайло Борош, відграно дві пєси: **Лихо з жінкою, лихो без жінки** та **Периста красуня** під режисурою учит. Ол. Пайкоша. На сцені можна було бачити Марусю Байса та Івана Ханаса, відомих артистів не тільки в нашій селі, але також і на околиці, що своїми артистичними здібностями викликали повне задоволення в публиці. Не менше заслуговує похвали Олена

Пагіря, молода ще артистка, від котрої багато чекається в будучині. Гарно відіграли свої ролі: Андрій Білей, Митро Байса, Вас. Куліш, Іван Федака I та Іван Федака II.

Між гостями можна було бачити заступників всіх місцевих урядів, без різниці народности та віроісповідання. Просвіт'янським рухом нашого села цікавиться ціла околиця, як то бачимо з свята, на яке прибули селяне з Медведьовець, Шкуратовець, Кузьмина та Ірляви. Слава нашим артистам і просвіт'янським провідорям!

Артос.

Ужгородські дороги до залізничних станцій

Під залізничним мостом, при кінці ужгородської Йокайової вулиці стоїть широке багно. Вчас дощу це багно розливається далеко поза міст й унеможливує не лише перехід, але навіть переїзд поплід міст. Продовження цієї дороги до анталівської станції також погане. Немає тут жадного хідника до малого залізничного двірця, а на дорозі, розбитій возами, є безконечне неперехідне болото. Також і дорога, що зв'язує анталівську станцію з головним залізничним дворцем на радванській стороні є в неможливому стані. Повно тут болота, ба навіть і гною. Щоб з міста або з одної станції дістатися до другої мусять подорожні вишукувати бічні стежки, горбки й доли й тратити час та нищити взуття й одягу. Вночі, при нужденнім освітленню, просто небезпечно для життя пускатися пішки в ті сторони. Наша публіка дала доказ справді великої терпеливості, що так довго це все переносить. Про ці доїздові дороги до залізничних станцій має дбати управа залізниць. Тому звертаємо увагу на це кошицької дирекції залізниць і сподіємось, що провірять цю справу і поробить відповідні кроки.

Новий просвіт'янський театр. гурток

Члени дотеперішньої драматичної секції при пласті в Хусті-Бичкові рішили увійти як окремих театральний гурток в склад хустської філії т-ва Просвіта. Рямки пластової організації, що має свої окремі завдання, були за тісні й члени драм. секції були у своїй театр. діяльності до певної міри в'язані.

Театральний гурток ведуть агільні брати Шерегії: Августин та Євген. Вже дотепер дали 24 вистави, між иншим: Запорожесь за Дунаєм, Барон Кіммель, Пані та її хрестник й інші.

Касовий звіт з тих 24-ох вистав такий: прибутків кч 15,049.20, видатків кч 12,845.80, чистого прибутку кч 2,203.40. Гурток має 30 членів. Приготовляє такі пєси: Хмара, Давно те діялось, Суєта, Дєсятник Люлька, Новий Запорожесь за Дунаєм, Криваві перли, Пєсня Ізраїля, Осінні скрипки, Останній монарх, Земний рай, Флірт і кохання, Як саді завітуть і декілька одноактівок.

ТЕАТР

Пєса А. Волошина: „Без Бога ні до порога“.

Дня 4. XII. відіграли учні учит. семінарії несучи А. Волошина „Без Бога ні до порога“. Пєса написана спеціально для села, де вона зробить своє діло. Є там пропагандія моральности, тверезости, любов до своєї релігії, навіть домашній промисл пропагандований. Написана вона прегарною, живою народною мовою. (Цікаво, що Неділя написала, що цю мову на селі не зрозуміють...) На нашу думку, є вона аж занадто релігійна, Олена виходить релігійною фанатичкою. А вже цілком не на місці те, що дівчата на вечірницях, вишиваючи рушники, співають церковні пісні. Їх обов'язково треба замінити на пісні народні.

Пєсу хлопці відіграли досить добре, зараз була помітна рука режисера. Особливо визначився Фіртак, М. Медвідь, Устїяновичівна. Добре грали Когутівна (Анна), Попенко, Ю. Кучаківна. Ролою жиди І. Гренджа трохи пересажував і голосом не підходить, інакше був добрий.

Треба похвалити такі вистави, бо учні — це майбутні сільські режисери драматичних гуртків і багато можуть скористати. Чим більше вистав, тим ліпша слава для школи. Особливо тепер, коли не маємо жадного театру. гд.

Промова Дра Годжі в парламенті

Др. Мілан Годжа, новий голова ради міністрів, з нагоди дебати над державним бюджетом, виголосив довшу програмову промову. З тої промови подаємо до відома наших читачів деякі, важніші частини:

Др. Годжа заявив між іншим, що по його думці лише демократія може справедливо вирішити складні питання національних меншин у нас. Чехословацька вирішує питання національних меншин таким способом, який відповідає і законам і правним та моральним обов'язкам держави супроти своїх меншин. Для Чехословацької демократії не є лише гаслом, але одинокою життєвою формою. Не є це тут випозичена ідеологія, але духовна сила, основана на історичних традиціях. Ані фашизм, ані німецький національний соціалізм не є й не буде предметом довозу.

В заграничній політиці Чехословацька змагає до колективного за безпечення миру. Союз Румунії, Югославії в середині Європи має не лиш завдання оборони проти всякого ревізіонізму, але також господарської та політичної співпраці в середній Європі.

В господарських справах треба числитися з тим, що Чехословацька не є землею ні виключно хліборобською, ані виключно промисловою і тому відповідно має бути збудований господарський план держави.

По думці голови ради міністрів, прийдеться зліпшити соціальне положення державних і публичних урядовців. В другій половині 1936. року будуть провірені розпорядки, якими були зроблені ощадности на державних урядниках.

Говорив дальше прем'єр про потреби синдикалізації промислу, про зниження процентової стопи, що має бути найнижча в цілій середній Європі, про відновлення селянських господарств і про сприяння розділення держав між подінокими країнами. Зазначив, що так Словацька, як Підк. Русь являються для держави пасивними і треба постаратися, щоб ця пасивність не була стала.

Завданням чехословацької політики буде зліпшити виробні умови Словацької й Підк. Русі та зробити їх активними.

При кінці зазначив ще др. Годжа, що найліпшою обороною держави перед ворогом є добра, сильна, здисциплінована армія, за котрою стоїть цілий нарід. Чехословацька таку армію має. Республіка вже давно перемогла початкові тяжкості, і сильно й непохитно ступає до майбутности.

Промову прийнято гучними оплесками.

Мораторія буде продовжена.

Голова ради міністрів др. Мілан Годжа заявив, що господарська мораторія буде продовжена аж до того часу, доки не вийде закон щодо відновлення селянства.

Новий посол у Варшаві. Президент республіки іменував за чехословацького посла до Варшави д-ра Юрія Славіка, бувшого міністра внутрішніх справ. Др. Славік має лише 45 літ. Належить до найвизначніших словацьких політиків.

Вечір св. Миколая. Дня 18. XII. 1935. в 5. год. по пол. пластовий хор влаштує в руханковій салі муж. учит. семинарії в Ужгороді: Вечір св. Миколая. В програму входять співи (колядки, пісні — хор пласт. диріг. О. Мешко), декламація, руханкові вправи, песна на І дію: Св. Миколай й роздача дарунків.

Зашліть передплату на газету „Українське Слово“

Дальші виключення з соц. дем. партії

Недавно подали ми вістку, що за порушення партійної дисципліни виключили з соціально-демократичної партії краєвого посла Федора Ревая і д-ра Петра Дереша.

З тої самої причини місцева партійна ексекютива в Мукачеві рішила виключити з партії: адвоката д-ра Володимира Комаринського, далі редактора час. Учительський Голос — Олександра Полянського, урядника Підк. Банку інж. Леоніда Романюка, учит. Івана Васька та

директора заведення сліпих Василя Свереняка.

Це виключення не було ще дефінітивне, бо рішення мало бути ще підтвержене краєвою ексекютивою партії. Як зачуваємо — краєва ексекютива не ставилася так гостро до справи і висказала-б була правдоподібно лише догану. Однак, згадані члени на це вже не чекали, але самі зголосили своє дефінітивне виступлення з соц. дем. партії.

День сироти в Ужгороді

Дня 15. грудня (неділя) влаштують Жіночий Союз разом з Секцією жінок при Просвіті день сироти в Ужгороді для удержання наших підкарпатських сиріт, які приміщені в інтернаті Свята Родина. В пів 8. год. буде Служба Божжа в катедральнім храмі, потім збірка на вулицях Ужгорода. В 11 год. відбудеться академія у кіноній салі т-ва Просвіта. В програму входять тут: промова пана губернато-

ра, хор дівочої учит. семинарії, хор Бандурист, деклямації і вправи сиріт, соло спів панни Контратовичової, гра на скрипці пана Гурка. Вступ добровільний. В 4. год. по полудни концерт в культ. драмі греко-кат. (коло Цегольни), де виступають хори пластунів, хор цегольнянської церкви, а також в деяких точках сироти. Поручаємо це свято до уваги нашого громадянства.

Виростають свіжі могили на полі

(Допис з Праги).

Переможені борці за волю України розсипалися по всіх усядах, а найбільше з них найшло захист в ЧСР, де вичікують хвилі, коли Батьківщина їх покличе до чину. Але кожного року ряди їх проріджуються, чисельно маліють, хоч сила їх духа міцніє.

Дня 9. жовтня ц. р. відійшла від нас людина чистого характеру і надзвичайно людяної вдачі **Ганна Приходькова**, яка перебула велику частку походів і переходів української армії. Своєю вдачею зєднала собі всіх, що її знали. Тому вшанували її пам'ять на похороні й на окремій викладі п. Мірної про Покійну.

Неменше величаво вшанувало українське громадянство пам'ять по мерзлого 21. жовтня ц. р. бувшого

укр. міністра й професора університету д-ра **А. Артимовича**.

Дня 3. листопаду ц. р. померла **Марія Храновичева**, сестра знаного композитора Миколи Леонтовича.

13. листопада ц. р. помер бувний старшина української армії інж. **Петро Марчук**, якого пам'ять вшанували товариші по зброї улавленням Служби Божої й панакхиди 1. грудня ц. р. Співав укр. хор Явилося около 50 осіб, що з ним зоквали за волю України. Скільки там могил висипано за 16 літ скитальства і не перестає скивління журавлів „зажи море перелечу крильонька зітру“. А на тих могилах пригадують і усвідомлюють собі оставші, що їх ще чекає праця для добуття кращої долі Українському Народові.

Юр. Олексенко.

ПРОСВІТНИЙ РУХ

Драгово. Дня 3. XI. драматичний гурток чит. тов. Просвіта в Драгові дав представлення **Сватання на Гончарівці**. Саяла була переповнена. Прибула інтелігенція й з сусідніх сіл. Всі були захоплені песою. Особливо по мистецькі виконали свої ролі: Христина Рішко, учителька — Уляна, Михайло Росоха — Стецько та Й. Ниймет — Скорик. Щиро дякуємо і з напруженням чекаємо нової пєси. — Дня 17. XI. відбулися річні загальні збори тов. Просвіта в Драгові, на яких вибрано нових членів управи: голова: Микола Рішко Каларчук, заступник голови: Микола Рішко-Степанів, секретар: Христина Рішко, держ. учителька, касір: Василь Прокіп, члени виділу: Микола Росоха, Михайло Росоха, члени рев. комісії: Степан Плешинець, нот. урядник, Юра Росоха, бібліотекар: Олена Рішко, Іван Поп. Василь Бабинець держ. учит., інформувач заг. збори про постанову управи винаймати окреме приміщення для читальні та закупити радіо. Коротко пояснив необхідність цієї постанови та переведення її в життя. Загальні збори гучними оплесками виявили свою згоду. Виклад В. Бабинця на тему: „Переселення славян“. Лекція була переведена цікаво, зрозуміло. Селяни були нею захоплені. Наприкінці зборів зверталися до прелегента з проханням і на далі не забувати на них, та частіше робити подібні виклади. На збори явилася майже вся молодь і більша частина старших селян. **Селянини.**

Загальні збори в М. Раківці Дня 24. XI. відбулись загальні збори тов. Просвіта. По відкритті зборів вибрано новий виділ такого складу: гол.: Павло Женюх, церк. півець; заст. гол.: В. Дорчинець; секр.: Ів. Сумкович; учит.; скарбник: В. Савко; заст. вид.: В. Бобіта. Контрольори: Ст. Добровський, упр. шк. та В. Ожоганич. При кінці зборів упр. шк. Ст. Добровський заохочував селян до культурної роботи. Треба ще згадати, що чит. відсвяткувала **День Свободи** разом з учит. корпорацією. В програму входили: гимни, промова упр. Ст. Добровського, сценічний образок **Ріпка** (вивчила учит.-ця Мисароцївна) й народні танці (приготували учит. М. Геллебранд та І. Тарканій).

Баранинці. Дня 17. листопада ц. р. т-во Просвіта в Баранинцях дало театральне представлення **Бувацьщина**. Дуже добре відіграли свої ролі Іван Новак, Степан Василіндра, Марта Чучка, Єлисавета Буковка й інші. По представленню маленькі дівчата, прикрашені синьо-жовтими ленточками, виступили з руханковими вправами. Присутніх було багато, навіть з Ужгороду й околиці. Потім продовжувалися вечірниця з танцями, а між тим були й виступи народних танців, які виконали: С. Стойка, О. Батьківна, М. Лакатошівна і І. Петрусь. На 24. ц. м. запросила наша читальня пластунів Муж. учит. семинарії з Ужгороду, що під про-

водом п. М. Біличенка відіграли пєсу: **Живі покійники**.

Малий Раковець. Дня 17. XI. відіграла чит. Просвіта 2 одноактівки: **Панські примхи** та **Жінка горою**. Грали переважно місцеві учителі під режисурою учит. І. Тарканія, котрий теж приготував нар. ганці, що були одною точкою програми. При грі звернули на себе увагу у **Панські примхи** М. Геллобранд, учит., а у **Жінка горою** панна А. Палухівна.

ДРІБНІ ВІСТІ

— Папа Пій XI. зарядив, щоб наш обряд не іменувати греко-католицьким, тільки візантійсько-славянським.

— У Відні помер капітан летунства Р. Штангер, що був останнім в день передачі твердині в Перемишлі в р. 1915. Полетів з Відня до Перемишля, позабирав важні документи і відлетів до Кракова.

— В Росії впав сніг і тепер пацують сильні морози. Ріки і води позамерзали і покрилися грубою ледовою покривкою.

— До Ньюорку прибув найшвидчий німецький корабель Бремен. Вороги гітлеризму хотіли корабель висадити в повітря. Судно ще тепер доглядає поліція.

— В Німеччині поліція дістала приказ, щоб всіх тих жидів арештувала за образу німецького народу, які на публичних місцях забавляються з арийками (християнками). — В південній Франції й Італії шаліє буревій. В Фіюмі знявся такий вихор, що зірвав залізний міст на шляху Река—Шушак.

— Ціла Європа купує американський долар. Наслідком того європейське золото мандрує до Америки. Ще ніколи стільки золота в Злучених Державах не було нагромаджено, бо на цілий 10 мільярдів доларів. На протязі 10-ти днів прибуло нового золота варт. 180 мільйонів доларів.

— На днях в румунському парламенті в Букарешті була велика бійка. Посли товкли один одного, аж слуги їх розлучили.

— Голова міністрів, др. Годжа робить старання помирити Глінку. В такому випадку Глінковці дістали-б два міністерські кресла.

— Міністерство фінансів задумує випустити нові 1000-коронівки, а старі затягнути на протязі одного року.

ВІСТІ

— **Локота дістав знов 2 місяці.** Краєвий суд в Ужгороді засудив знов Івана Локоту, бувшого комуністичного сенатора за насильство проти органів влади і за порушення законів на охорону республіки. Дістав два місяці в'язниці і 100 кч. грошевої кари. Локота кару прийняв.

— **3 Найвищого Адміністраційного суду.** В Найвищій Адміністраційнім суді є 1,500 неполаджених справ. Президент цього суду др. Гаха заявив, що поладження тих справ вимагає 3 роки часу. Отже сторонам аж 3 роки треба чекати на вирішення їх скарг (жалоб).

— **Два рази бабу ховали.** В Ровдницях біля Праги в лічниці померла баба й один легіонар. Трупи положили до деревищ, але люди похоронного інституту мерців виміняли і бабу ховали як легіонара зі всіма військовими почестями. Дещо пізніш відбувся другий похорон, дочка помершої спізналась і в останне хотіла бачити мертву матір. На її прохання труну отворили і вона побачила труп легіонара, одягненого в однострій з декораціями. Дочка з преляку омліла. На це бабу розкопали та ще раз поховали вже без військової паради. Розуміється легіонара поховано з належними військовими почестями.

Vánoce 1935

Bata

27-30
15.-

Dětské teplé meltonky s gum. podešví. Čís. 24-26 Kč 12.-, čís. 31-38 Kč 19.-.
„WELLINGTONKY“ - silné česané vlněné ponožky do mrazu. Kč 3.-, 4.-.

12.-

Teplá mikáda z kárované plsti. S podpatkem Kč 15.-

49.-

Elegantní vycházkové polobotky, kombinované lakem. I do tance.

„INDIA“ - dětské bavlněné punčochy pro denní nošení Kč 2.-, 3.-.

35.-

„BOY“ - štrapačční punčochy z nejlepší mercerisované příze; dvojitá chodidla. Kč 2.-, 3.-, 4.-, 5.-

49.-

Dámské šněrovací meltonky s kož. obsázkou. „ELIS“ - velmi trvanlivé punčochy Kč 7.-

29.-

Obuv, která se osvědčuje po řadu let: teplé meltonky s gum. podešví. Dámské Kč 25.-
„HERKULES“ - štrapačční silné bavlněné ponožky do práce. Kč 3.-

Поспішіть з покупкою подарунків. Відвідайте нас вже сьогодні. Закуплені подарунки Вам переховаємо. Через нашу добру службу будете мати приємні свята. Зайдіть до нашого відділу „Опіка над ногою“

БАТЯ

— Сконфісковані газети. Пару днів тому сконфіскували в Ужгороді одного тижня 4 газети. Сконфісковані були: Рускій Вѣстник куртяківської партії, що тоді вийшов по 6-місячній застановленню, далі комуністичний Мункаш Уйшаг, Голос Життя й орган соц. дем. партії Вперед. Рускій Вѣстник сконфіскували за критику діяльності жандармерії, а Вперед — за критику податкових екекцій. Комуністичні газети сконфісковано за різні напади й критики.

— Два Нечаси. В Празі живуть тепер два Яроміри Нечаси: один посол і міністер, а другий — лікар. Одної пізної ночі загремів дзвінок телефону і якийсь чоловік збентеженим голосом просив д-ра Нечаса, щоб прибув на подану адресу, бо жінка має породити дитину. — Це не я, але зараз закличу другого Нечаса — сказав міністер і сам зателефонував лікареві Нечасові. Другого дня лікар зрванжувався і зателефонував міністрові Нечасові, щоб зараз ішов на засідання міністерської ради, бо запрошення прийшло на мильну адресу до його.

— Страйк сваяльських робітників. Між фірмами Латориця і Сельва та їх робітниками повстали непорозуміння, що до платні робітників. Робітники жадали звисшення платні, а фірми це домагання відкинули з тим, що у других фірмах робітників не платять ліше. Наслідком цього робітники у Сваляві та Чинадієві застрайкували. В Чинадієві страйкує 600, а в Сваляві 1.300 робітників. Число страйкуючих зростає.

— Сталін відвідав матір. Червоний московський диктатор Сталін відвідав в листопаді свою маму Катерину Джугашвілі в Тіфлісі, столиці Грузії. Вона живе тепер в давній палаті віцекороля. Перебував він у мами цілий день, а вечір повернув до Москви. Не приймав там нікого і взагалі був там інкогніто, здається тому, бо боявся атентату. Сталін, як відомо, є грузином. Називається він Осип Виссаріонович Джугашвілі. „Сталіном“ назвав його Ленін ніби чоловіка зі сталі.

— Кілько в нас людей в публичній службі? По статистиці було в ЧСР днем 31. XII. 1930. в державних урядах, установах і підприємствах 428.230, у громадських інституціях — 91.591, в інших публичних інституціях — 100.327 осіб. В адміністрації і в державній, краевій, окружній і громадській службі було 213.107 урядників та

органів а разом з робітниками 236.193. Тож в цілій републиці в публичних службах було в нас все-го 620.148 душ. З того виходить, що кожна 24-а людина є в нас у публичній службі.

МІСЬКЕ КІНО

Четвер—неділя: світовий цялгр: **Весела вдова**, прекрасна німецька оперета, музика славного композитора Франца Легара.

Понеділок—серета: **Авто його світлости**, прекрасна комедія.

БІО-РАДІО

В четвер: **Отруя** — напружуючий детект. Фільм Шерлок Холмеса. Фільм пригод і несподіванок.

П'ятниця—неділя: **Генерал Ен** — англійська драма.

Понеділок—серета: **Таємничий експресовий потяг** — амер. фільм.

В кожную хату добру книжку скоро і дешево.

„Книга“ — видавництво і склад книг в Ужгороді, Підградська 22. Має на складі великий вибір пес (до 200 назв). Українську Загальну Енциклопедію, продає на особливо вигідних умовах. Перебуває в постійному звязку зо всіма українськими видавництвами за кордоном і кожную книжку доставить в найкоротшому часі скоро й дешево.

Останніми часами дістали ми значну скількість книжок.

Т. Шевченко: Твори в 5 томах, Кобзар, — редакція д-ра Сімовича, Кобзарь — ред. Лепкого, Гай дамаки.

Котляревського: Енеїда, люксове, прекрасно ілюстроване видання; Наталка Полтавка.

Великий вибір української класичної літератури й новинок. — Святочні прекрасно ілюстровані диточі казочки. — Казки й байки Руданського, Гребінки, Глібова, Федьковича, Крилова і др., Книгарня Школярника.

Вийшов з друку практичний господарський, багато ілюстрований календар Земля і Воля. — Святочні листівки кисти майстра п. Бокшая і др. — На кожне запитання в справі книжок відповідає зворотною поштою. — Звертайтеся до нас в кожній книжній справі.

— Кілько в нас чужинців? В бюджетовій комісії пражського парламенту сказав міністер внутрішних справ др. Черні, що 1930 року було в Чехословацькій републиці 250.000 чужинців. Найбільше було

з них поляків, а за тим німців і мадярів. До поляків зачислено певно й польських жидів, що перед війною або в час війни поселилися в републиці, головно на Підкарпаттю, а не постаралися про горожанство.

Вже вийшла 4-а книжка нашої Книгозбірні за сей рік:

Вогнистий хрест

(полковник Ля Рок).

присвячена одному з наймаркантніших провідників національного відродження сучасної Франції, і його організації. В горожанській війні, яка від року розриває французьку републику, уярмлену радикалами, соціялістами і масонерією, — „Вогнистий Хрест“ висувається на перед всіх сил національного скріплення і порядку.

Ціна книжки зл. 1.50, передплатники платять половину.

Відновляйте передплату

на 1936 рік

ВІСТНИК

Книгозбірню Вістника!

Хто з краю або з Чехії пришле річну передплату до кінця грудня 6. р. платить за ВІСТНИК лише зл. 20

Закордонний передплатник, що в грудні вишле одноразово зл. 25 — матиме заплачений ВІСТНИК за цілий 1936 рік. Передплата на „ВІСТНИК“

в краю виносить; квартално зл. 6,60; піврічно: 12; річно 23 платні з гори. Ціна окремої книжки — зл. 2,50.

Для заграниці: річно зл. 30 або рівновартість в чужій валюті. Ціна окремої книжки — зл. 2,50.

Річна передплата на Книгозбірню Вістника (4 книжки) виносить зл. 5 річно, для передплатників Вістника зл. 2,50. Для заграниці: зл. 6. Для передплатників: зл. 3 без перес.

Адреса: Львів, Чарнецького 26 м. 21, Львів, Чекове конто 500.371.

Студні, мінералії, сонди вертить

ing. Roman Duma-Zvolen

ul. Hviezdoslava 17. Tel. 137.

фахово, скоро та дешево

Розрахунки, ради безплатно, переписка й по українськи.

СВІЙ ДО СВОГО!

Не забувайте про свого краєця, котрий додає убрання скоро і дешево. — Одинока українська краєцька фірма:

МИХАЙЛО КОХАН, УЖГОРОД. ул. Мукачія 28.

Нов. стемплі позволени дир. пошт. телегр. в Кошицях під. ч. 9798-IV-1932. Друкарня „ВИКТОРІЯ“ Ужгород.

Преса

„Чар слова і усміху“

„Nasz Przegląd“

Відомий нашим читачам парламентарний кореспондент жидівської преси, Б. Зінгер (Pegnic), у варшавському «Нашому Перегляді» в статті під заг. «Чар слова та усміху» м. і. пише:

«Щось мусило статися, що змінено стиль і методу поведінки, що замість уряду мовчунів стає перед соймом уряд бесідників, що до палати президії ради міністрів, до сали на першому поверсі закликано пресу, що журналістів запевнено, мовляв — від тепер буде навязаний з ними зв'язок.

З того, що писала урядова преса, виходило би, що не було ніяких причин до зміни уряду. Ці статті нагадували воєнні бюлетени Австрії. Не було ніяких поразок, ніяких невдач. Однак появилися в цих бюлетенях тривожний уступ, відомий з повісті Ремарка: на фронті без змін. Появилися статті б. міністра скарбу Матушевського, в яких він закликає до активної, дефляційної політики. Розпочалася несаможиттєва господарська дискусія, закінчена політичними напастями, невідомими досі в пресі.

Може по роках дійсно довідаємося, чому уступив полк. Славек, чи кермувала ним тільки охота відпочити, чи виступили конференції на Замку торкалися тільки справи заграничного пашпорту до Югославії, до тієї країни, в якій діються речі, що так дивно нагадують останній зворот в Польщі. Може тоді вплинуть тайні суботньої ночі, гарячкових конференцій мін. Бека на Замку, відтак з прем'єром

Славеком, що закінчилися ангіною, неможливістю скласти присягу.

Може теж тоді вийдуть наверх подробиці побуту теперішнього прем'єра в генерального інспектора збройних сил, які — на основі поголосок — мають бути доказом, що жировано там не тільки номінацію міністра військових справ, але й покликання віцепрем'єра Квятковського й міністра Гурецького.

Одно можна ствердити понад усякий сумнів: якщо бюлетени урядової преси були би точні, якщо можна би похвалитися побідною, не було би відходу полковників і покликання резервних старшин».

В обороні полковників

Stowo

Головний редактор виленьської «Слова», Ст. Мацкевич (Цат) в статті під заг. «Міркування про перезалія» (див. «Слово» з 18. ц. м.) м. і. пише:

«Як відомо англійці не люблять надто інтелігентних міністрів. Бонар Лов, Болдуін, Мекдоналд — що за порівняння з таким метеором інтелігентії, як Уїстон Черчіль, який ніколи не був і не буде прем'єром».

«Чого вчить історія воєн? Дійсно талановитих вождів, долаючи щойно в часах поразки, коли треба рятувати. На початок вистачають «загальнолюблені люди». Очевидно, для ведення вітрильного судна необхідний талановитий моряк, а пароплав, що плаває устійним шляхом, не вимагає генія, тільки людини певної.

Не слід нам наслідувати англій-

«Зачинається новий період, охота накручувати політичну конюнктуру, охота довести до відпруження на цілому фронті й лучити своєрідні ліберальні поняття в політиці з ліберальними основами в господарстві. Кілька років тому пробувано накручувати господарську конюнктуру, приказуючи суспільству усміхатися. Сьогодні уряд усміхається до суспільства, а обличчя його прем'єра найкраще до цього надається».

Свою статтю п. Зінгер кінчає словами:

«Попередній уряд скріплював покриття золота мовчанкою, а новий уряд скріплює майбутню господарську активність гарячим словом, що плістиме з уст знаменитих бесідників Квятковського і Гурецького. Суспільство буде обдаровуване усміхом і чарівним словом. Чи після ледяної зими відлигу слід уважати за провесну?»

ців і пристосовувати свого роду оптимізм до людей найбільш поміж нами інтелігентних. Польща є саме тим вітрильним кораблем серед ледів, а не пароплавом з нормальним шляхом. Згадаймо інші часи. В Вітос був визначною індивідуальністю, був, безсумніву, інтелігентією. А всеж коли покликав до уряду Дмовського і Ст. Грабського на місце Сейди і Міклашевського, всі сказали, що це вальоризація уряду. Прем. Косціялковскі, теж політик першої класи, який знаменито знає людей нашого табору, погодиться з нами, що коли в Польщі говориться про «фуртківні інтелігентії», то мається на увазі двоє людей: Медзінського і Матушевського».

Слід зазначити, що п. Мацкевич піддав критиці перші виступи прем. Косціялковського і віцепрем. Квятковського. Значить, «кресові» консерватисти опозиційно настроєні до теперішнього уряду, недоволені уступленням уряду полк. Славека.

РАДІО
приступне
для всіх

зл. 25 місячно Філіпс 947 A 3-обсл. 3-лам.	зл. 36 місячно Філіпс 44 A Супер-Inductance 3-лам.	зл. 50 місячно Філіпс 525 A Супер-гетеродина 5-лам.
---	---	--

Продукція 1936, що вдовольняє всіх

Фото-Радіо-Палас
Львів, пл. Марійська 8.
(каменниця Шпрехера)

„Батьківщина“ і „Перемога“ припинені

ПАТ подає вістку, що видавничий кооператив „Батьківщина“, яка видавала „Батьківщину“, „Перемогу“ і „Практичний Порадник“, зближені до фронту Національної Єдності, рішила на своїм останньому засіданні ліквідуватися. З ліквідаційної ухвали виявляється, що кооператива мала 8.000 зл. втрати. У зв'язку з ліквідацією перестали виходити тижневик „Батьківщина“, місячник „Перемога“ і „Практичний Порадник“.

В зв'язку з цєю нотаткою ПАТ-«Діло» інформує, що припинення органів „Батьківщина“ і „Перемога“ стоїть у зв'язку з формальними причинами і що названі часописи мають далі виходити.

ПРИ ЗМІНІ АДРЕСИ
ПРИ ЗМІНІ ЗАВЖДИ ПОДАВАТИ
СТАРУ АДРЕСУ

Ярослав Рудницький

ПРОФ. А. АРТИМОВИЧ

(Замість некролога).

З проф. Агенором Артимовичем я мав нагоду познайомитись особисто рік тому, вчасі II-го Міжнародного З'їзду Славистів у Варшаві.

Ще довго перед тим знав я від проф. Сімовича, що Артимович його великий приятель, буквинець, що це знаменитий наш знавець грецької та римської філології, та при тому великий теоретик у загально-лінгвістичних питаннях, що це професор Вільного Українського Університету в Празі та член славного наукового, міжнародного Cercle de linguistique у Празі. І ще: що на спілку з проф. Сімовичем вони обидва працювали над перекладом Аристофанових комедій (з них переклад «Жаб», я мав змогу чути на одному з вечорів «Т-ва Письменників і Журналістів» у Львові).

Я був трохи здивований, коли довідався, що між учасниками З'їзду Славистів буде й проф. Артимович. Певно, думав я, говоритиме про якісь спільності слов'янсько-грецькі, або слов'янсько-латинські в ділянці порівняльної граматики, а може в педагогічній комісії З'їзду про навчання грецької, чи латинської мови в середній школі,

може врешті про впливи класичних культур на слов'янські й українську, чи щось у цьому роді. Все-ж хоч ці речі й не дуже лежали в обсягу моїх тодішніх наукових зацікавлень, я рішив хочеш піти на виклад незнамого професора. Не мало-ж і зрадів я, коли зі з'їздового розкладу викладів довідався, що професор Артимович читатиме не про греків, ані про римлян, тільки в ділянці загально-лінгвістичних питань із становища фонології говоритиме про потенціальність у мові. В книзі з'їздових рефератів стояв короткий односторінковий зміст доповіді, заголованої: „Agenor Artymowicz (Praha) Die Potentialität der Sprache“.

Прийшов сам З'їзд. Десятки нових для мене облич, сотки нових прізвищ, тисячі вражень, рефлексій і спостережень. Чомусь виразніш зарисовався в моїй пам'яті момент: я «влетів» учасі однієї з перерв на проф. Сімовича, щб, як звичайно всміхнений, ішов рам'я об рам'я з високим, струнким мужчиною, з сивавим коротко стриженим волоссям та з дитяче-лагідним поглядом синіх очей...

— Ось, це той «маладой чела-век», що своїм «цілюю руці» вкорочує мені життя» — рекомендував мене, жартуючи проф. Сімович незнайомому. Я стиснув якось м'яко подану мені руку й позабаром зостався з професором Ар-

тимовичем у двійку. В розмові з ним мене вдарили дві речі — якась незвичайно легка приступність у поведінці та тепло-дружній тон у балаці зі мною.

Ми відвідали разом салю звиставою славистичних видань і розмовляючи кілька хвилин були мов добрі знайомі. Після проф. Мікколи та Фаи Ейка оце пораз третій я переконувався, що в Європі чим хто більше вчений, тим менше претенсійний, тим більш приступна людина... Проф. Артимович був саме така європейської культури людина. Розказував мені тоді деякі подробиці про празьких фонологів та виявляв велике зацікавлення новозакладеним нашим «Лінгвістичним Гуртком» у Львові, що про нього вже чув «від Василя» (проф. Сімовича). Обіцяв уже навіть йому приїхати до нас на виклад, у Львів.

Пізніш я бачив завжди обидвох професорів разом: чи при сніданку, чи вчасі оглядин міста, чи в викладовій салі.

Проф. Артимович читав доповідь 26. 9., тобто в п'ятий день З'їзду, післяполудня. Я прийшов скоріш перед викладом і вже застав розмірно велику аудиторію. Серед приязних були м. і. проф. Беллі, Skok, Gaertner, Kucharski та багацько інших.

Спокійним поважним кроком ввійшов за катедру прелегент. Тільки

очі, завжди спокійні трохи оживилися й рухи зробилися більш енергійні. Артимович почав виклад. Читав у німецькій мові, заявляючи, що тільки приклади — як ілюстрацію доповіді — подаватиме «авсмайнер муттерліхен українішен Шпрахе».

Сама тема була незвичайно цікава й при тому трудна. Але-ж підхід до неї прелегента, ясність і прозорість думки й слова, зробили виклад річчю легкою й приступною. Цілість викладу, дискусія над ним і репліка прелегента стояли на незвичайно високому науковому рівні — ви не стратили часу.

Проф. Артимович був на своєму місці — за професорською катедрою, як дійсно європейського покрою вчений. Так запам'ятав я його на завжди.

21. жовтня 1934. року був проф. Артимович гостем у нашому «Лінгвістичному Гуртку» у Львові та читав обіцяну доповідь про «Нулеві фонемі в українській мові».

21. жовтня 1935. року дістав голова «Лінгвістичного Гуртка» у Львові телеграму від проф. Ст. Стоцького: Професор Артимович помер сьогодні вранці.

ПРОЦЕС БУВШ. РЕДАКТОРА „ІНВЕСТИГЕЙТОРА“ ПРОГІ Б. ГЕТЬМАНА СКОРОПАДСЬКОГО І В. КОРОСТОВЦЯ

Польська і московська преса розпитується широко про процес співробітників Б. гетьмана Скоропадського. В зв'язку з цим процесом Укрбюро в Лондоні пише:

В Лондоні відбувся в днях 8. і 9. жовтня ц. р. в найвищому суді (Кінгс Бенч Дівіжен», перед суддею Мекнатеном процес бувшого редактора часопису «Інвестігейтор», Льюїса Тоффеля, проти Б. гетьмана Скоропадського і його лондонського представника, В. Коростовця.

Обвинувачених боронив адвокат Жан Фостер. Тоффел обвинувачував особисто. Він жадав відшкодування за звільнення з праці, зворот позичених грошей та виплати комісійного, яке, як він твердив, йому належить від грошей, зібраних на гетьманські цілі. Тоффел і Коростовець одержували, згідно з контрактом, 15 проц. від зібраних грошей.

Судді предложено дуже обширний матеріал, кореспонденцію між Б. гетьманом, Тоффелем і Коростовцем та другими особами, грошеві зіставлення, рахунки, і пр.

Більше часу забрало розглядування грошевих справ, які становили підставу процесу. Тоффел зізнавав, що йому належить також зворот 500 фунтів шт., які він заплатив до Банку Дроммонда за Б. гетьмана. В р. 1931., як зізнавав Тоффел, «на постійні напирання зі сторони гетьмана, Мавиді Грегорі (якого пізніше засуджено на два місяці арешту і на грошеву кару

Дроммонда суму 1.000 фунтів шт. на імя Б. гетьмана. Мавиді Грегорі заснував також на бажання Б. гетьмана окремих Англо-Український Комітет, чи раду і зробився його головою. Секретарем став Л. Тоффел, який тоді працював з Мавиді Грегорі, а одним з головних членів, також співробітник Мавиді Грегорі, В. Коростовець. На запит судді, чи Мавиді Грегорі давав які гроші також і Коростовцеві, Тоффел відповів, що Мавиді Грегорі виплатив Коростовцеві окрім платні, ще й суму 960 фунтів шт. на задоволення «видатків особистого характеру».

Після засуду Мавиді Грегорі, банк зажадав звороту гарантованих 1.000 фунтів шт. Грозив судовий позов і щоб оминути небажаного розголосу, перемовлено Тоффела, щоб він перебрав довг на своє імя. Що він і зробив, сплачуючи довжну суму.

правди, але це було зроблено за відомом і порозумінням з гетьманським представником, без якого відома він нічого не робив. На підставі цього признання сказав суддя, що Тоффел властиво тратить підставу жалати відшкодування за неправне звільнення.

Коли мали прийти на розглядення справи проти Коростовця (Тоффел, жадав звороту 1.487 фунтів шт.), адвокат Фостер запропонував Тоффелеві щоб він завернув на корисних умовах позов, (має уповноваження від своїх клієнтів, полатодити справу 5.000 фунт., за які вже внесено позов проти Льюїса Тоффеля, а крім цього полатодить справу кількох тисяч фунтів одержаних від лорда Дайзатра, що також впоминається звороту, полатодить справу банку і жадна зі сторін не буде жадати звороту коштів процесу). Тоффел прийняв пропозицію, назвавши її «дуже корисною» і відтягнув позов.

Пропаганда, яку вели в Лондоні, Тоффел і Коростовець, була дуже ко-

НАЙБІЛЬШЕ ЦІНЮ ДОСВІД — КАЖЕ КУПЕЦЬ

.... і тому, коли читаю, що старе, свідоме по всему світі підприємство, що має 45-літний досвід, випустило нові жарівки, то до таких виробів відношуся з повним довірям.

PHILIPS

СУПЕР-ЖАРІВКИ ЗІ СРІБЛИСТОЮ ОБВІДКОЮ

Найощадніші в порівнянні з попередніми жарівками Філіпса

штовна. Із касового зіставлення предложеного Тоффелем виходить, що одинадцять чисел «Інвестігейтора» коштували 7.584 фунтів шт. (понад 38.000 доларів), сам автомобіль коштував 1.049 фунтів і 15 шіл.

Після розправи заявив прийнятий адв. Е. Лінколн, що Англо-Український Комітет, якого секретарем він є, не має і не мав нічого спільного з комітетом, згадуваним під час розправи. Його заява була видрукувана в часописах.

ра Трукгардта, відповідального редактора «Католише Фольксцайтунг», за образу канц. Гітлера.

— В Грудзьондзу трапилася підас летунських змагань катастрофа, в якій згнули два польські летуни.

— У Кракові, на вул. Гродзкій якийсь Шульман вбив з пімсти Б. свою наречену Софію Дрекслерівну, літ 17, експедиентку. Вбивник намагався втекти, але люди зловили його.

— До 1. січня 1936. р. може ще виїхати з Польщі до Бразилії 242 емігрантів, передовсім купців та ремісників.

— Епідемія красухи (шкарлатини) шириться тепер на Тешинським Шлеську. Лічниця в Тешині не може помістити великого числа хорих дітей.

З ЗАКОРДОНУ.

— 14 японських вояків було вбитих і 9 ранених під час карної експедиції проти 200 китайських бандитів, що заатакували китайську місцевість Х'нахатум, у провінції Кірін.

— Найліпший летун чехословацької армії майор Амбруз затруївся газом. Невідомо, чи це нещасливий випадок, чи намагане самогубство.

— «Берлінер Тагеблят» пише, що з днем 1. листопада ц. р. перестав виходити у Штутгарті католицький щоденник «Дойче Фольксблят».

— Небаром пічне функціонувати нова чехословацька радіостанція в Банській Бистриці. В найблищому часі чехи будуватимуть радіостанцію в Остраві.

Новий митрополит Буковини

В Букарешті відбувся під проводом румунського патріарха Мирона Крістеа церковний конгрес, в якому взяли участь 162 управнені до голосування делегати та міністр освіти, др. Ляпедая.

Після відчитання декрету про скликання конгресу вибрано митрополитом Буковини (на місце помершого Нектарія), д-ра Віссаріона Пую, єпископа з Хотина. Др. Віссаріон Пую уродився в Пашканах в 1879. р. Богословську освіту здобув на черновецькому університеті. Свої богословські студії доповнив в роках 1907—1908. в духовній академії в Києві. В 1908. р. обняв становище директора богословського семінарія в Галаці. Рік пізніше вибрали його архимандритом.

Після війни був директором семінарія в Кишиневі та ексархом Бесарабії. В 1921. р. вибрано його єпископом. Як єпископ зумів о. др. В. Пую зібрати величезні матеріальні засоби і побудувати за них кілька церков, а понад 200 церков відреставрувати.

Стахевич і Абрисовський

Текстильна Централь

пл. Галицька 12а

З НИНІШНИМ ДНЕМ ПОДЕШЕВІЛО!

Рішати буде Союз Народів

Балачки, як припинити війну

Лондонський дописувач паризького «Ле Піі Журналь» повідомляє, що перша фаза італійсько-англійського конфлікту вже закінчена, бо тепер у Парижі, в Лондоні і в Римі не думають навіть над передвступними проектами. За те за якийсь час будуть говорити про плян, на основі якого будуть відізняти в Абіссинії центр від провінцій на периферіях. Центр залишиться під опікою Союзу Народів, а провінції перейдуть під мандат Італії. Ця друга фаза конфлікту зачнется, коли Англія буде мати новий парламент.

У Лондоні є тої думки, що всякі пляни, як добитися назад миру, повинен прийняти найперше абіссинський цесар, а потім Союз Народів. Британія мала б тільки дорадчий голос, бо рішати буде Союз Народів.

Вчора розмовляв британський амбасадор Дріммонд у Римі з італійським держ. підсекретарем Су-

вічом. До ніяких вислідів ці балачки не довели.

Агенція Райтера повідомляє: Сьогодні рано розмовляв Париж з Римом у справі припинення війни. Розмови були неофіційні. Ці спроби не можуть виявитися в реальних формах перед деяким часом, бо всі три зацікавлені сторони — Італія, Абіссинія й Союз Народів — мусять дістати сатисфакцію.

З Риму повідомляють, що британський амбасадор сер Ерік Дріммонд відвідав пополуноді Мусоліні і повідомив його, що Велика Британія, британські колонії й англо-егіпетський Судан держаться приписів неутральности на основі газької умови з 1907-ого року. Це значить, що ніякий воєнний корабель зі зброєю, харчами, чи водою, призначений для італійських військ в Абіссинії, не зможе задержатися в британських пристанях довше, як 24 години.

В КІЛЬКОХ СЛОВАХ

З КРАЮ.

— З арешту городського суду в Тернополі втікло цими днями 4-х в'язнів.

— В льокалі жидівської скавтової організації в Самборі викрили склад сахарини, перепачкованої з заграниці.

— В Шубкові біля Рівного Клементій Гай убив двоє своїх дітей, після чого сам відобраз собі життя. В своїм листі вбивник заявив, що вбиває дітей тому, бо лякається, щоби він не заразив їх своєю страшною недугою.

— У копальні земного воску «Конрад» у Бориславі трапилася експлозія, відчас якої 5 робітників було тяжко попарених.

— Над Перемищиною лютував цими днями дуже сильний вихор, що зривав дахи з домів та ломав дерева.

З ПОЛЬЩІ.

— В кількох жидівських крамницях у Лодзі, невідомі справники вибили цими днями шиби.

— Окр. суд у Радніку (Шлеськ) засудив на 10 місяців арешту Арту-

Переконайтеся,
що солідно обслуговує
„Футро-БАЧЕС“
Львів, Легіонів 19.
Готель-Брістоль у брамі.

Для роздобуття дальших грошей засновано ще окрему компанію, «Емпайр Девелопмент Трост» і один з послів (кузин Тоффеля) по довгий немові згодився вложити 5.000 фунт. шт. Гроші загарантував Л. Тоффел. Тих п'ять тисяч дійсно одержано — але вони й скоро розійшлися, як впевняє Тоффел, на коштовне удержання Коростовця і на другі справи, які він вичислював. Б. гетьман одержав відносно дуже мало.

В бігу розправи Тоффел признався, що в деяких листах, писаних до гетьмана і до лорда Дайзатра, не писав

ЧИАС

Незалежний часопис

Р. 8 Пятниця, 1. листопада 1935 ч. 1999

Виходить що дня в 10. год. пер. пол. крім неділь і свят

Редакція й адміністрація: Сernaуți, strada Petrovici No. 4 відчинена від год. 8—13 й від год. 15—18. — Ціна одного примірника 3 л.; подвійне число 6 л. — Передплата в краю 900 л., платна вгорі, річно, піврічно, чвертьрічно або місячно Селянське число річно 100 л. За границею: чвертьрічно 3 американські долари, або їх вартість в іншій валюті. Селянське число 2 долари річно. — Ціна анонсів після тарифу. — Платно і позиваємо в Чернауї.

Зміст: Грудка на могилу д-ра Агенора Артимоновича — Італійці мають великі успіхи — Десятиліття тижневика „Тризуб“ — З далекого закутка — Чи вдасться сестема санкцій? — „Батько“ — Чому Англія не виповіла війну Італії — Як македонські шпиги викрали італійські шифри і т. д.

Грудка на могилу д-ра Агенора Артимоновича

Надзвичайно сумна й болюча вістка прийшла нам із Праги: Нашого дорогого, всім так знакомого й многозаслуженого ученого й громадянина д-ра Агенора Артимоновича вже нема між живими.

Якась невмолима мачуха-недоля вириває зпоміж наших українських рядів найзначніших, найбільше працюючих і найширших борців!

Кому з нас на Буковині не відома постать скромного, вічно оптимістично настроєного ученого? Був він членом українського академічного товариства „Союз“, що засновано ще 1875 року.

На університеті належав до найздібніших і найпильніших студентів.

Був найзнаменитшим учнем професора латинської мови Гільберга, що пізнав в нім великий талант ученого й готовив його на свого наслідника в університеті в Чернівцях.

Покінчивши всі гімназіальні класи й університетські іспити з відзначенням, за що дістав царську відзнаку золотий перстень „sub auspiciis imperatoris“, став він професором класичної філології в І. черновецькій гімназії (теперішній „Aron Pumnul“).

Небавом, бо вже 1910 р., стає д-р Артимонович директором української кіцманської гімназії, що за його старанням підіймається до одної з перших інституцій на Буковині.

Та страшна воєнна катастрофа і повоєнне лихоліття знищили багато з тих його заслуг около цієї установи. Однак живої слави цієї гімназії — учнів — зубові часу не вдалося знищити. Вони довго ще будуть свідчити про широкую працю дорогого директора.

Підчас війни став д-р Агенор Артимонович директором ІІ. гімназії в Чернівцях (теперішньої ІV. гімназії), де він продовжував свою педагогічну діяльність.

Директор гімназії Артимонович не залишав і наукової праці та габілітувався перед самою війною на чернауцькій університеті на доцента класичної філології.

У час визвольної української боротьби був він членом буковинської делегації Національної Ради в Чернауї, вкінці її головою, а потім членом Національної Ради в Станіславові.

Покликано його 1919 р. на генерального секретаря віроісподівань і освіти в Українській Західній Республіці.

Йому то вдалося реорганізувати в Галичині спольшене українське середнє шкільництво за кілька місяців.

Та й тут не судила йому доля, щоб його зусилля увінчалися тривким успіхом.

По упадку української Західньої Республіки переїжджає д-р Артимонович насамперед до Відня а накінець до Праги, де стає професором класичної філології в українській університеті в Празі й одночасно директором української гімназії в Ржевніцах.

Тут він розвинув широку наукову діяльність, про яку певно повідомлять час його учні товариші й учні.

Трудився він для українців й української справи невтомно, закріпив часто своїм оптимізмом знеохочених земляків, виховував українську молодь вірцево й був її щирим приятелем.

Дорогий Агеноре! Ти покинув нас у розгарі свої улюбленої праці, і то саме в хвилину, коли може важиться доля українців і коли якраз таких широкі і тверді та випробовані працівники та дорадники нам найбільше потрібно.

Ти покинув і осиротив нас! Та Твої дорогі вчинки остануться у нашій пам'яті і будуть нам дороговказом у нашій житті й вічною понукою, працювати для свого обездоленого українського народу з повним самовідроченням і жертвою.

Спи покійним сном, дорогий покійнику, і будь переконаний, що Твоя дорога спадщина відстанеться в добрі й певні руки!

Земля нехай Тобі буде пером! Хо.

Італійці мають великі успіхи

Італійський наступ, що розпочався минулої суботи продовжується на цілім фронті. Війська аскарів завняли цілу долину ріки Терасамі. Ліве крило італійської армії знаходиться 30 км. від міста Макале. Мимо великої муки дух італійської армії піднесений. Тубольці привязно ставляться до італійських паїзників. Тубольці голодують а італійці привезли й роздають їм харчі.

Кореспондент агенції „Ава“ телеграфує, що абісінці зосередили на півночі й на північній-сході війська. Тому дала італійська команда наказ, щоб італійці прискорили наступ на Макале.

Абісінські власти дали наказ своїм мешканцям міста Макале, щоб вовнаскорю опустили місто. Більша частина населення вже й покинуло місто. Абісінці дістали також наказ не обороняти міста Макале.

Генерал де Боно телеграфує, що передні стежі італійської армії зайшли вже поза околиці ріки Фе-

рес-Май. Вони не стрінулися з ніяким спротивом. Заняття околиці Ферес-Май має двоєке значення: стратегічне й господарське. Італійське військо має тепер контролю околиці Евгат та смуги Галі-Айле. Ті околиці багаті на збіжжя і підземні скарби.

Агенція Ройтер доносить з італійського-абісінського фронту, що 3 корпуси італійської армії поступили в провінції Тігре о 40 км в глибину Абісінії. Італійці не зустріли ніякого спротиву тому не можна назвати це офензивою.

На полудневім фронті, в Огаден, зблизилися італійці до місцевості Горагаї. То місто ще не заняте, але телеграфічна станція абісінців знищена італійськими літаками.

Що роблять Абісінці? Вони зосереджують війська. Тисячі добровольців зголошують щоденно до війська, але не можна їх післати на фронт, бо панує цілковитий брак зброї.

—ооо—

Десятиліття тижневика „Тризуб“

15 жовтня, в день десятиліття існування „Тризуб“-а, редакція його поклала китяцю квітів на могилі основника журналу св. пам'яті Симона Петлюри. Жовто-блакитна стрічка на квітах мала напис: „Незабутньому Фундаторові С. Петлюрі — „Тризуб“ 15. X. 1925 — 15. X. 1935“.

В цій скромній урочистості Редакції „Тризуба“ взяла участь також Українська Дипломатична Місія у Франції на чолі із своїм головою, п. проф. О. Шульгивом, та Управа Товариства колишніх воєнків Армії УНР у Франції на чолі в генералом О. Удовиченком.

В редакційній статті ювілейного числа „Тризуб“-а читаємо між іншим таке:

„Не тут підбивати підсумки нашим плюсам і мінусам, хвалитися нашими досягненнями, журитися нашими помилками. Не нам говорити про значіння „Тризуб“-а й місце його в нашій житті. Вагу самого існування його відчують глибоко наші друзі, розуміють її добре наші вороги.

Але тільки майбутнє в повній мірі зможе виявити те, чим був свого часу „Тризуб“ і що він зробив. Та про те вже сьогодні ясно, що історії визвольних змагань України, історії неперервної боротьби кращих синів її вдома й на чужині за державність, не можна буде написати без „Тризуба“, не можна буде, складаючи її, проїти мовчки про його роль ідеологічну, про наслідки його праці організаційної.

Десять річників нашого тижневика свідчать про велику роботу ідеологічну — вироблення і зміцнення ідеології української державности, виявлення шляхів її здобуття.

Нерозривні нитки, що простягалися до редакції нашої звідусіль, в найдалших кутках українського світу, еднаючи розкиданих повсюди земляків наших в одну сімю, говорять про поважну працю організаційного характеру, що її переведено цими роками.

Озираючися сьогодні на пройдену путь, на переборені перешкоди, на наші досягнення й втрати, ми спокійні, ми певні в собі, в своїй церемонії. І вже свідомість цього підіймає нас на дусі, дозволяє з вірою дивитися в будуччину, додає сили непохитно — через усі труднощі й жертви — йти все вперед до ясного ідеалу.

Вірні старим бовням прапорам УНР, скропленним кровю ліпших синів України, що за її волю життя своє віддали, вірні величним традиціям героїчної збройної боротьби, вірні ідеалам української державности, за які там, на батьківщині, мучаться й боряться наші брати, во імя яких побиємося ми тут, на чужині, вірні ідеалам, боротьби за які не припиняли ми за найтяжчих обставин ані на хвилину й не припинемо ніколи, аж до побіди, сильні єдністю неперушною з рідною землею, сильні спільністю ідейною, підтримкою постійною патріотично настроєних, державно мислячих, живих, діяльних і творчих елементів нашого народу, — ми всі вкупі працюватимемо далі, не покладаючи рук, ні перед чим не відступаючи, на благо отчизни нашої, за її звільнення, для її незалежности“.

Далі редакція містить статтю під наголовком: „Говорить Симон Петлюра“, що є передруком редакційної статті з першого числа журналу „Тризуб“ від 15 жовтня 1925 р., яку написав був покійний Симон Петлюра. Редакція „Тризуба“ цілком слушно завважує:

„Не дивлячися на те, що з того часу пройшло десять літ, думки Симона Петлюри не гублять своєї актуальности“.

З цих же самих міркувань дозволимо й ми собі передрукувати деякі витяги з статті Великого Українського Небіжчика:

„Розпочинаючи видання наше, ми свідомо виступаємо під знаком Тризуба, як символ Української Державності. Цей символ буде нам завжди в нашій праці і критерієм її, і тією метою, до якої ми змагатимемося йти, розкриваючи зміст української державної ідеології та вивислюючи шляхи й методи національного будівництва. Дорогою вона є для нас — та державність українська і по спогадах історичних, і тими забезпеченнями, що їх вона може одна тільки дати для вільного та всебічного розвитку ієнія українського. Пригнічений в своєму виявленні на протязі віків низкою несприятливих географічних і міжнародніх обставин, він все ж схоронив у собі величезні творчі можливості, перед якими безсилями показали себе зовнішні сили чужого насильства. Нація, що має в собі ці можливості, не може не здійснити свого ідеалу державного й не може не виконати своєї ролі для людства. Вірячи в її сили, відчувачи їх в собі, ми в певність і на майбутнє її дивимося. Україна, як самостійна держава, стане реальністю як в житті народу нашого, так і перед широким світом. Вона має для цього потрібні дані. І сьогодні вона могла б уже бути тим, чим неминуче буде завтра, коли б творчі державні змагання її народу „вчора“ не були б затримані в своєму закінченні насильством історичного ворога та збігом несприятливих міжнародніх обставин.

А проте ці змагання лише стримано, — тільки ж не вбито. Їх живе джерело розлялось по артеріям національного організму і свою живучу й животворну функцію провадять, набираючи в цьому процесі нових сил і шукаючи нових шляхів для осягнення нацією її державної мети. Пройде для цього потрібний час, минуть строки підготовчої праці, — мета буде осягнена.

В українську державність ми віруємо, українську державність ми ісповідуємо, — в її неминучості ми переконані. Для нас вона є до певної міри живою реальністю, бо ідею її ми носимо в серці, бо її духом, потребами овіяне все життя...“

„Ми занадто шануємо ціну крові, яку пролили наші незабутні лицарі й яка без перестанку до наших днів лягла на Україну, щоб не схилитися перед їхніми могилами і не додержати тих заповітів, що їх вони перед своєю смертю, або фактом самої своєї смерті — найбільшої жертви для отчизни — переказали нам.

Виразні ці заповіді: держава вища над партією, нація вища над класом.

Ми будемо намагатися розгорнути й доказати життєву мудрість і політичну доцільність цих принципів. Ми клякатимемо наше громадянство, без ріжниць партій, до підпорядкування тям основним вимогам державного будівництва.

І ми глибоко певні, що заклик наш знайде відгук не тільки тут на чужині, а й там — на самій батьківщині, бо як тут, так і там досвід примусив визнати вагу об'єднання й деструктивну силу роз'єднання. Що правда, певні „фланги“ української політичної думки ще й сьогодні є виявляють розуміння цієї вимоги, ще й сьогодні вони намагаються прищепити нашому громадянству невідповідній державній концепції. Не дивлячись на протилежність

своїх програмів і ідеологій, не дивлячись на взаємне поборювання, ці бігуни української політичної думки з однаковим усердям намагаються розколювати національну єдність і вносити розгартіш в організовані та творчі заходи українського громадянства. Та численно переважаюча частина нашого громадянства, морально здорова й національно певна, не піддається розкладовій праці й непохитно стоїть на позиціях української державності в тій її концепції — Української Народньої Республіки, що єдина втілила в собі державні змагання нашої нації. Це біла державного прапору УНР організувалося все, що було найактивнішого, найсвідомішого серед нашої нації; це під бойовим прапором її почалася організація сил нації для великої мети незалежності, і справжня боротьба не словами, а кровю й жертвами за цю незалежність; це підчас цієї боротьби відновилися давні історичні традиції нашого народу і утворилася жива легенда самої боротьби, як той могутній чинник в житті нації, без якого ніяка нація не осягла ні своєї національної мети, ні свого призначення серед інших народів“.

Логіка розвитку національного руху на Україні веде до повторення військових подій 1918 — 1920 рр. Ми хотіли б, щоб неминучість їх була засвоєна ширшими колами громадянства, як і той факт, що цей конфлікт матиме місце незалежно від форми влади в Росії. Всі вони для нас мають однакову вагу, бо однаково не миряться з існуванням державної незалежності України й однаково будуть боротися проти неї і з нею як політичними, так і мілітарними засобами. Між царською Росією і сучасною комуністичною для нас не має ріжниць, бо обидві вони тільки ріжні форми московської деспотії та імперіалізму. Ідеал державності української не може бути втиснутий в вузькі межі федерації, конфедерації, тим більше автономії, ні в Росію, ні з ким би то не було. Всі ці форми „братнього“ співжиття ми на протязі нашої історії добре на собі зазнали й відчули, переконавшись в деструктивно-деморалізуючому впливі їх на наш нарід.

Своє бажання і свою волю — бути господарем власної землі — український народ тепер твердо виявив, але ще до краю цього не здійснив. В

міру наших сил ми будемо працювали над тим, щоб незакінчене вивершити.

Наша ідеологічна праця полягатиме в розгорненні і обгрунтуванні ідеї української державності. Поруч з тим ми будемо вивислювати найдоцільніші шляхи національного будівництва в ріжних ділянках народнього життя. Обидва ці завдання не можуть бути здійснені без правдивого вивиснення сучасної української дійсності на всіх землях, заселених нашим народом.

Особливу увагу ми будемо присвячувати тому становищу, в якому перебуває наш нарід під московсько-комуністичною окупацією, бо стоїмо, на тому, що тут, на Великій Україні, зріють події загально-національного масштабу і що проблема української державності може бути вирішена в першу чергу тільки на цих землях.

Стане дійсністю українська держава над Чорним Морем і на обох боках Дніпра, тоді питанням тільки часу буде реалізація ідеалу соборності земель українських і об'єднання їх біля державного перводжерела.

Ось через що для нас спочатку мисляться державна незалежність, а потім вже соборність України. Ось через що, стаючи на ґрунті соборності, ми вважаємо, що найпростішим шляхом до неї є шлях тих можливостей, які при даній зовнішній і внутрішній ситуації надаються до здійснення. Заявляючи себе прихильниками реальної політики в справах об'єднання нашої держави, ми будемо дбати про належну оцінку кожного з тих внутрішніх чи зовнішніх чинників, які можуть бути корисними для нації в її змаганнях до державної самостійності. Ми залишаємо охоче і наперед фразеологією національного максималізму тим, хто має до неї нахил, бо ніколи ні одна нація в світі не доходила до своєї мети тям шляхом; натомість ми дбатимемо про здійснення українським громадянством тої „чорної“ колосальної своєї масштабом праці, яку воно повинно перепровадити в сучасні переходи і переломові періоди своєї історії...“

З такою переконуючою щирістю, з такою вразно окресленою лінією політичної поведінки і на решті в таким знанням внутрішньої і зовнішньої ситуації української справи, які ми бачимо в цитованій нами статті, міг писати лише Симон Петлюра, — людина небуденного гатунку й широких політичних обривів.

Мусимо признати, що з накресленого собі шляху тяживник „Тризуб“ протягом всіх десяти років свого існування ні разу не схибив, виявивши велику політичну та ідеологічну сталість.

І серед всіх заслуг, які має „Тризуб“, це може найбільша й найцінніша.

Щиро вітаючи редакцію його з десятилітнім ювілеєм тяжкої праці для добра України, бажаємо їй сили та успіху в осягненні тої мети, яка є спільною для всіх українців, де б вони не перебували та яких би політичних переконань вона не була.

— ооо —

В Школі Крою і Шиття жіночих одягів для пань і дівчат Маркелі Урбанської в Сегмауці, strada Avram Iancu ч. 3, 1. поверх (передше Кароліненгасе, Спедиційний Дім Айзінгера) починається новий курс в дні 1. листопада. — Записи вже почалися щодня від години 10 до 1 в полудне. 1341

Фейлетон

Як македонські шпиги викрали італійські шифри

(Продовження)

Уряди не кажуть викрадати шифри

Правительства мають звичай ніколи не признавати, щоб хто викрадав шифри. Урядово не робиться щось такого, в тієї простої причини, щоб мати вквіці приємність дементувати все тоді, як би хто твердив, що десь викрадено шифру в користь якоїсь держави.

Розумній жінці два платять

Секретарка працювала, добре продумавши справу. Коли така мала держава, як Югославія, могла заплатити таку велику суму грошей за шифру, то само собою розуміється, що велика держава, як Франція, заплатити іще більше. Одинок була тут трудність знати відповідну особу, що могла б перевести для Франції таку справу. Але такі труднощі це дурниці для секретарки амбасади!

Уряди не мають звички наказувати викрадати шифру. Але вистарчить закликати, наприклад, телефоном військового аташе, що пристане обміркувати справу, та опісля не зможе собі пригадати, що він мав колинебудь із камсь таку телефонічну розмову.

Справа була для Югославії така важна, що вона згодилася заплатити завдаток. Для Франції була вона так само важна й вона мусіла також дати завдаток. А цей завдаток був, розуміється, більший, бо секретарка амбасади вдавала, що вона мусить сама працювати в цілій цій справі.

Коли сталось злодіство, була субота. Секретарка думала віднести шифру в понеділок рано й покласти її на своє місце в шафе. Розуміється, що ніхто не смів завважити, що вона зникла колинебудь з шафе хочби й на як короткий час, бо ж тоді вона була б уже безвартна, як не для минулості, то принаймні на будуче й її треба б таким чином замінити іншою.

Француз, що перебрав тепер шифру в зоологічним огороді кілька кроків від гостинниці Еден, був чоловіком передбачливим. Шифра буде, розуміється, відфотографована й положена на своє місце

в шафе, щоб ніхто не завважив. А решта обіцяної суми буде заплачена, як ствердяться, що шифра дійсно справдешня, незадавлена й коли справді ще й тепер телеграфується за нею.

Заходи для відфотографування шифри були вже пороблені. Тамто й справа пішла дуже швидко й секретарка була знову на вулиці з шифрою в серветці. Вона всіла знову в автомобіль і поїхала до гостинниці Ексцелсіор.

Вона приївилася на кілька годин. По дорозі в самоході робила собі рахунок: вона зробила добрий інтерес! Французи не підозрівали, що кодекс ішов тепер до Югославії, а югослави знову не мали ані гадки, що він уже сфотографований французами. Головне було те, що обидва платили.

Македонці в розлуці та в радощах

В гостинниці Почев і Первов були в розлуці. Зі зворушення, що випали так багато кави, їм зробилося лихо. А всетаки вони проясніли з радощів, коли зявилася нарешті секретарка й заявила, що має шифру в ташці. Всі троє подалися до малої гостинниці, де проживали ті два македонці й де все приготовано для фотографування. Потрібні лямки були в скрині й вони скоро справився з своєю

Хлібороби й властители молочарень!

Не давайте обманити себе меншеватрними фабрикатами. Купуйте тільки сепаратори зі славної на цілий світ фабрики

„Вестфалія“

НИМЕЧЧИНА і хліборобські машини добре знають тут же від 30 літ фірми

Йосиф Сухи, ЧСР

та оригінальні французькі мляніські каміння і непромокальні плати ріжної величини й оригінальні плуги „Руд-Зак“ через головного представника

Л. МАДФЕСА

Cernăuți strada Regele Ferdinand 42

по безконкуренційних цінах і вигідних умовах сплати.

Ф. Мелешко

З далекого закутка горохом об кремлівські мури

(В. Винниченко. „Отвертий лист до Сталіна і членів
Політбюра В. К. П.“ Трудова Україна“ ч. 6—7 б. р.)

(Продовження)

Ось наприклад „перлини паростків соціалізму“ на Україні, взяті з книжки Карвеста Вельса (Cargweh Wells) „Karoot“, американського журналіста. „Чим глибше візьдемо в Україну, до землі, яка колись була коморою Росії, тим більший був недостаток у у поживі й тим більшу бачили ми біду. Цілими годинами потяг їхав країною, яка поваростала бурянами. Всюди порозвалювані селянські маетки, хати без стріх, знищені затишся, вози без колес, всюди валялося попсоване зваряддя, одно в гіршому стані від другого. Між тим можна було бачити блудних селян з обмотаними ганчірками ногами; вперто дивилися на потяг, що мимо проїздив, не погнули ані бровою...

Ніхто з нас не міг сказати, яка трагедія тут відігралася при спробі примусово загнати тих людей в колективи, при так званій ліквідації кулака. Кожний день пропадали ми коло одного-двох вантажних потягів, загнаних на запасові колії. Ті потяги були бятком набиті людьми, яких вивозили на Сибір, де на них чекала „ліквідація“ від добрячої долі, або кулі в серце в складах дерева. Набиті в вагони, як оселедці, в діжки не рахуючись з гігієною. Поживою та водою забезпечені, постільки щось привнесли зі собою. Так тисячі й тисячі тих то безборонних людей забіралося в доми й вивозилося до найгірших країн Росії“.

І далше: „З потягу ми бачили дітей, які їли траву“ („В таких то умовах виростають ті, яких Винниченко називає „новим суспільством“). „Часто ми згадували на ті випадки, коли бачили розпухлі животи дітей, які лазили на чотирьох та їли траву, як вівиці... Значить паслися на „паростках соціалізму“, випестованих Винниченковими товаришами на Україні...

З таких жадливих прикладів чужинецькі журналісти складають книжки. І тепер тільки безглуздий українець може давати Сталінові ось таку пораду: „І через те, товариші, я можу з глибоким переконанням сказати: Коли б на Україні здійснено єдиний фронт, як по лнії загально — політичний, так і національний, коли б національна політика була радикально зміненна, коли б сталася оця гармонізація соціального моменту з національним і маси (винящені?) повірили в це, просяклася цілковитим довірям до керівних центрів, (гнобителей?), то, кажу, від цього могла б розвинутися така стихійна енергія, (мертві б заговорили?) яка була б страшніша для гітлеризму, аніж гармати та газів“.

Винниченківський „горох“ раніш не пробив Кремлівських мурів, а з останнім так він зовсім уже спізнався. „Керівні центри“ в Кремлі тепер уже „пожинають лавра“, утворивши на Україні свій „єдиний фронт“, на чолі якого й поставили свого підпоручника Постишева Головне зроблено — широкі українські активні народні маси здолано, переводяться ще тільки остаточна „шл фовка єдиного фрон-

ту“: вимордовують українських письменників, вишкрябляють останніх старих професорів, учителів, які затрималися по закутках шкільних установ. Одно-разово зліквідовують і тих довірливих, яких залишала в свою западню — країну „паростків соціалізму“ — із Галичини. Щиро „шліфують“ і саму літературу та мову, щоб вона підпорядкувалася „єдиному фронтові“ й була так дзвінка, мов московська... Мабуть тому, що на Україні вже запроваджено „єдиний фронт“, Постишев надів на себе вишивану сорочку — „разлічя нікатораво, все равни і адінакови!“...

Тепер москалі та жида під кермою грузина, який ради свого панування — по Винниченковому: „ради запровадження соціалізму“ — не пожалів і рідної Грузії, — розвивають свою „стихійну енергію“, — тримають на Україні величезну армію, муштрують та шліфують її на буржуазний лад — особливо „красное офіцерство“, — щоб на ній і тині пролетарської, окрім назви, не лишилося.

„Специ“ учать офіцерів буржуазних манірів, модерних танців, французької мови і т. д. Словом, повторяється теж саме, що робилося при „реформаторові“ Петрові. Винниченко турбується про „паростки соціалізму“, на „товаришів“ покладається, а вони там витівають щось подібне на бенкет підчас чуми...

От на ту то управильовану силу, а не на „українську стихію“, Сталін і надіється опертися на випадок війни. І даремно Винниченко думає, що його товариші проптані оглядою до війни. Навпаки, ім війни хочеться, тільки не хотілося би її, розуміється, програти.

Тож вони першими після світової та громадської війни в Європі розвинули шалене темпо озброєння, а за ними почали плазувати й інші.

Помиляється Винниченко й коли пише: „І треба визнати, товариші, що ваша „пактоманія“, яка спостерегається останніми роками, дуже подібна до шукання допомоги у ворожки“. Ні, ні, Сталінів комівояжор не для того нишпорить по Європі, щоб підписувати пакти з ворожками!... Він ловить на свій гачок тих, які мають в Європі спільні інтереси навіть не з СРСР, а з „возрождающейся національною Рассей“ — це навіть говорять і вороги соціалістичної влади — москалі.

Літвінов підписує пакти цілком реальні з тими, які бояться, що в наступній війні можуть втратити

УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ

приймає до виконання всякого роду друкарські роботи як: друкування книжок, часописей, плякатів, посмертних наліпок (партецетлів), візитових карток, рижних ленточок і т. д. Ціни умірковані. До друку приймається роботи на мовах: українській, румунській і німецькій. — Українці хай звертаються з друкарськими роботами лише

до Української Друкарні
Cernăuți, strada Petrovici Nr. 2.
(„Народний Дім“ — в подвір'ю)

роботою. Потім розплатилися! Югослави не потрібували роботи з шифрою ще й сароби. Вони знали, як вона прийшла в їх руки й тому й те, що це був оригінал.

Почев і Первов зникли зараз із Берліну зі своїми фотографіями. А секретарка мала пробути ще тяжкий день, бо мусіла віднести шифру знову до амбасади. Потім вона вже не знала, що їй діяти: — чи не було б добре сказати, що вона хора, й щоб зачала не приходити вже від вітвірка, або чи їй виждати ще кілька тижнів, бачучи, як у понеділок ввечером, у вівторок або в середу довідаються, що шифру викрадено й вона вдавнати невинну овечку.

В неділю ввечером вона дістала телеграму такого змісту: „Година 8, печера Медведа“.

Нещастя в щастю

Був вечір у травні й було трохи холодно, але вона виждала радо того вечора перед печерою Медведа. З'явився француз і подався з нею в темну частину зоологічного городу. Там дав їй у руки пачку з умовленою сумою. Був дуже вдоволений, навіть буйний і збиточний як дитина. Показав їй

першу відшифровану телеграму, що прийшла з Риму до амбасади в Берліні.

І він показав їй слабе світло ліхтарні, не завваживши, як вона пожовкла, захоплена острахом, і захиталася. Вона вже не могла йти й осталася непорушно на місці.

— Але що ж таке сталося? — запитав здивований француз.

— Коли прийшла телеграма до Берліну?
— Сьогодні рано, — відказав він; — мені її передали нашою шифрою до Берліну як доказ на те, що ключ правдивий.

— Як телеграма надійшла сьогодні рано, — мовила секретарка, — то певно закликали Гербечью телефонічно до амбасади, щоб її відшифрував.

— Не доведи Господи! — скрикнув француз, та ж тоді амбасада могла б і довідатися?...

— Що шифру викрадено! — додала жінка проглушеним голосом.

— Прокляття! — мовив француз.

— Страшно! — скрикнула жінка.

Секретарка обмірковувала через ніч проблему з усіх боків. Мала малий маєток готовими грішми. Могла б отже втекти, коли захоче, куди їй подобається, бо ж була твердо переконана, що цей випа-

те, що заграбили в попередній, а Росія може страпати те, що їй по праву не належиться.

Винниченко ставив стару гіпотезу, що коли б, мовляв, було запроваджено в цілому світі соціалізм — „марсівська, майже банальна істина“ — то тоді б війни не було... Кремлівська ж голівка давно відмовилася пробувати ту гіпотезу. Навпаки, Сталін, „вождь мірового пролетаріата“, наказав і комінтернові на останньому конгресі відмовитися від того — „атступіть по стратегічеським соображенням“... Замість світової революції на конгресі Комінтерну проповідувався єдиний фронт зі світовою демократією проти фашизма. Оце і все. Світову ж революцію полишено підіймати двом „героям“ із Елясаветградського повіту — Троцькому та Винниченкові...

В сучасний, насичений вибуховим матеріалом мент, кожний політик та патріот вишукує за кожен ціну порятунку в різних виглядах для свого народу та держави, а наш горепатріот носиться зі світовим соціалізмом, мов сліпий з фікцією. Про те, що його народ абсолютно винищується — по його ж таки соціалістами — він не встані гукнути: „всім — всім“... а замість того вигукує: „І тепер більше, ніж коли, треба отверто й голосно сказати, як самим собі, так і „всім — всім“, що поки існує капіталізм, дотя буде війна на земній плянеті“... Чоловіче, та на твоїй же рідній землі, дякуючи соціалізові 17 років продовжується смертовбийча війна!... Тож чи знайдеться причини для війни й тоді, коли запанує соціалізм у цілому світі „банальної істини“ Маркса не провірено та й велике питання, чи коли те взагалі буде провірено. (К. б.)

— ооо—

МІНІСТЕРСТВОМ АВТОРИЗОВАНИЙ АРХІТЕКТ Інж. ЖУКОВСЬКИЙ ІВАН

CERNĂUȚI, STR. CHIȘINĂULUI 9 АБО ДЕННО
В „НАРОДНІМ ДОМІ“, STR. PETROVICI 2
ВІКОНУЄ НАЙДЕШЕВШЕ ВСЯКОГО РОДА АРХІ-
ТЕКТУРНІ ПРАЦІ, ЯК ПЛАНИ, КОШТО-
СПИСИ, БУДІВЕЛЬНІ НАПРАВИ І Т. Д.

Чи вдасться сестема санкцій?

Відносно економічно-фінансових санкцій то з 50 держав членів Союзу Народів тільки 16 держав згодилися пристосувати фінансово-економічні санкції, 7 держав повідомили, що вони заборонили вивіз до Італії тільки деяких сирівців; 4 держави жадають відшкодування за пристосування санкцій проти Італії а 16 держав не дали ніякої відповіді.

Це вказує, що система санкцій впаде. З. Д. Америки, Японія, Китай, Німеччина, Голандія, Польща, Австрія, Бразилія та Світи відтягнулися від санкцій.

Пристали на санкції тільки Англія зо скандинавськими державами й Франція з Малою та Балканською Антантою.

Франція вже опублікувала в офіційнім вістнику декрет, яким входять в життя фінансові санкції проти Італії.

З цього видно проблематичність успіху санкцій.

Мусоліні загоді приготувався до бойкоту, збираючи все потрібного до провадження війни: так харчів як і воєнних матеріалів.

— ооо—

док не дадуть знати поліції. Тимто й ніхто не буде переслідувати її й вона отже не мусітиме проводити гарні літа свого життя у в'язниці.

А до раня вона собі добре розмірковувала. Підє зовсім просто до свого бюро в амбасаді й робитиме веначе б нічого й не сталося. Шифру не може вона віднести назад, отже спалить її. Вкінці хто ж міг би доказати, що це вона...

Ввійшовши до секретаріату, вона кинула плащ за шафу, переглянула кілька паперів і дожидала, щоб Гербечью її закликав. Ждала годину й дивувалася. Потім занепокоїлася, коли дізналася, що секретар амбасади був уже давно в своїй кімнаті! Вкінці не видержала й найшла повід уступити з письмами й паперами в його кімнату.

Тепер вона перелякалася. Бо ж бачила, як секретар сидів коло стола а перед ним лежали цілі стоси старих шифрованих і відшифрованих телеграм. Цьому чоловікові, за звичай з педанткою елеганцією, з'явив тепер волос на лнці, краватка йому асунулася і він ледве підносив очі від своїх паперів.

Секретарка порядкувала між якимись паперами й письмами на якимсь століку й тільки що хотіла вийти з кімнати, аж тут Гербечью написав швидко щось на білеті й вийшов надвір. (К. б.)

Опанас Шевчукевич

Батько

Драматична секція т-ва „Кобзар“ відіграла в неділю дня 27-ого жовтня 1935 р. о 4-ій год. попол. і по другий раз о 9-ій год. вечером під режисурою Івана Дутки драму в трох діяк А. Штрівберга „Батько“.

Це наскрізь проблематична психологічна драма, може навіть за тяжка і не дуже зрозуміла для нашої публіки, а може вже настала ще тяжчі часи? — як же ж пояснити таку слабу участь??...

Чи батько є дійсно батьком своєї дитини і чи є певні докази на те, що його дитина є дійсно його дитиною?.. Хто має більше право на виховання дитини, батько чи мати?.. В кого більша сила, в чоловіка, чи в жінки?..

Сотник Адольф (Іван Дутка) живе зі своєю жінкою Лаврою (Маруся Павловська) вже двадцять літ у вічній боротьбі о першенство в домі... В них є дочка Берта (Катерина Дутка), яка стоїть під впливом всякого домашнього жіноцтва... І так її бабка хотіла б зробити з неї спирітистку, стара нянька Маргарета (Степанія Павловська) баптистку, мама її хотіла б бачити її вірною церкві... Однак татко вільнодумець, який займається наукою і різними винаходами, хотів би вложити в свою улюблену довечку свою цілу душу, бо ж він не вірить у смертне життя...

Та щоб вярвати її від того жіноцтва, хоче післати її до міста... Мати знову не може розлучитися ніяк зі своєю дитиною і за всяку ціну хоче задержати її коло себе. Через це провадиться між батьком і матір'ю жорстока боротьба, прямо на життя і смерть... Тому що чоловік остає на своїм, вона вживає всіх способів, щоб свого ворога чоловіка знищити, тільки щоб свою волю переперти... Все жіноцтво, слуги, як також брат її священник (Б. Унгурян) стоять по її стороні.

Вкінці бере вона собі ще до помочі лікаря д-ра Істермарка (Іван Григорович) і пише листи до військових та судових властей, заявляючи, що її чоловік не сповна розуму. Рівночасно щеплює в свого чоловіка сумніви, що він не є батьком Берти. Дразнить навмисно його нерви до божевільня і заразом вговорює йому, що він божевільний. І в дійсності роздратований сотник до крайности починає тратити чим раз більше власть над собою, кидає за жінкою горючу лампу і починає з божевільною горячкою шукати по всіх книжках, чи можна доказати, чи батько дитини є дійсно він сам її батьком?? Чи може кожна жінка обдурює свого чоловіка і є його невірною?? Заплутавшись в ці проблеми, божеволіє.

Ніхто не має відваги його звязати, щоб відставити до заведення божевільних. Тільки стара нянька Маргарета, яка завше мала до нього вступ, приступає до нього, приговорює йому, як то колись вона його маленького вбирала, він заглиблюється в дитячі спомини, а вона збирає його тимчасом в насильну накидку... Тепер виступає триумфально пані сотниківна побідниця.

Так, тепер він її більше непотрібний. Так, вона має дитину, має його працю, його майно, має власть над ним і над цілим світом, має дитину — тоді він її вже непотрібний... Так, так, тільки жінки мають дітей, а чоловіки живуть і вмирають бездітними... Сотник дістає апоплектичний удар і вмирає... Лучше смерть аніж насильна накинена неволя і божевільня. (В дійсності діти не належать ані батькам ані матерям, тільки одній вічній природі... І хоч мама дітей родять, то в дійсності і вона, як і батьки вмирають бездітними).

Сотник і Лавра відіграли свої ролі знаменито. Берта, лікар, священник, чура сотника Нийд (Степан Дубіневич) і слуга Генряк (Маник) грали також дуже добре. Маргарета додавала собі дуже багато сили, однак було видно, що це не була її роля.) Всі три дії відбуваються в кімнаті сотника, що мала вигляд європейського вченого і робила на публіку дуже добре вражіння.

Ціла драма має в собі дуже багато ефективних моментів, які були знаменито віддані, так що при кінці драми можна сказати, що хто на цій драмі був, відійшов вдоволений.

*) Грала знаменито. — Прям. редакції.

—ооо—

Можна набути в адміністрації „Час“-у по одному примірникові:

1. Історія біблійна, Євгена Семака, стор. 235, 94 образки і 2 карти;
2. Всесвітня Історія, Др. М. Кордуба, стор. 128

Новини

На пресовий фонд „Час“-у

жертвував п. дир. Денис Омельський, Чернауць 25 леїв. — Щира подяка.

Платні та пенсії за жовтень

В суботу появився в офіційнім румунськім вістнику королівський декрет, що предбачує виплату пенсій та біжучих платень всіх урядників. Ціла сума вносить поверх півтора мільярда леїв.

Вистава угорської народної штуки

В чернівськім музею „Реджеле Карол“ отворено в середу о год. 6 по пол. виставку угорської народної штуки. Виставку робить графиня Бетлен під протекторатом Історки.

Кишенковці

викрвали Йозифові Гронерові, як він переходив вулицю Трансільванії, 7500 леїв з кишені.

Буревій над Віднем

В понеділок навістив місто Відень величезний буревій, що повиривав дерева з корінням. Він понищив телеграфічні і телефонічні дроти та стовпи. Багато осіб тяжко ранено.

Смерть денникаря

У Варшаві помер відомий денникарь і поет Фелікс Пшишецький, що від 1906 до 1916 р. працював у львівській пресі. Підтримував він колись живі особисті звязки з українськими письменниками з „Мол. Музи“.

Процес, що триває 17 літ

В касаційнім суді в Букурешті відбувається процес перса Сімона Курчоґлу. Трагедія того перса велика. Його приятель Плавскі зробив його жебраком забравши все його майно. Курчоґлу виграв був послідній процес і Плавскі мав йому заплатити около 4 мільйони леїв. — Плавскі зробив відклик і знову прийшло до розправи. Той процес триває вже 17 літ. Касаційний Суд остаточно рішить хто в праві.

Боротьба з гомоном

Акція боротьби з вуличним гомоном у Парижі виглядає так: за два тяжні поліція списала 723 протоколи, головню в автомобілістами. 122 рази прикликувано поліцію, щоб ствердити занадто сильний гомосник у сусідів, яле тільки у 39 випадках поліція визнала їх слухними. Крім цього до поліції прийшло 47 скарг на порушення публичного спокою на вулиці грамофоном і гомосником.

У сварці пробив ножом

Між двома мешканцями Бергомету п./С. Б. Климом та Дмитром Грабом прийшло в досі невідомих причин до суперечки. Підчас суперечки витягнув Граб ножа й всадив ним Климові кілька разів у груди. Кліма перевезено до сторожинецької лікарниці, де він помер. Виновника арештувала жандармерія.

Увага! Свій до свого! Увага!

Реставрант

В. Бачинський

Cernăuți, str. I. Flondor No. 35

pir str. Petrino напроти „Clasul Bucovinei“

Зимні і теплі страви, буфет добірний, гратар і т. д. Напитки після вподоб. Одобештські і заграничні вина. Пиво „Берева“. Добірні столові овочі. Приймаю на станцію з харчем, а маю для моїх гостей з провінції кімнату до переночування, і все по уміркованих цінах. 1460 7-10

Чому Англія

не виповіла війну Італії

Незалежна робітничая партія Англії опублікувала 28. м. м. маніфест до своїх виборців, пишучи в нім між іншим так:

„Що Великобританія не пристосувала військових санкцій проти Італії і не виповіла її війну, то це зробила вона тільки тому, що Франція та ще кілька інших націй її перешкодили.“

В маніфесті сказано, що про вище сказане свідчать англійські воєнні приготування на Середземному Морі. Партія незалежних робітників боїться, що Англія приступить по виборах знову до своїх воєвничих плянів.

Партія незалежних робітників не може мати довірря до санкцій, що їх пристовує капіталістична та імперіялістична інституція, якою є Союз Народів.

Ця партія, що опублікувала той маніфест гостро ставиться до робітничої партії (лейбер парті) кажучи, що лейбер парті провадить Англію до війни.

—ооо—

В кількох стрічках

— Число втоплених в послідній повіні на островах Гаїті вносить 2000.

— Буревій знищив одно місто в Нікоратуї.

— В Румунії обчислено, що залеґности в податках вносять 14 мільярдів леїв.

— До Берліну приїхала делегація японських військових старшин (100), щоб простудіювати німецьке військо. Вони поїдуть також до інших країв.

— В офіційнім румунськім вістнику з 26 жовтня появився позвіл міністерства війни на вибудування фабрики газових масок,

— В Іспанії створилося нове правительство, що мало чим різняється від попереднього.

— З добрепоінформованих кругів Лондону доносять, що англійці відкинули італійське предложення для залагодження італійсько-абісінського конфлікту.

— Італійська влада зробила заходи до більшої ошадности, беручи під увагу санкції. Так зменшено употребування мяса а урядові видатки зредуковано.

— В повіті Димбовіца (в горах) паде сніг.

—ооо—

Гумористичний „Чайний вечір“

з танцями відбудеться в суботу, 2 падолиста ц. р. в год. 8-ій вечером, на вгадку швро-веселих хвилів спільного табору в Рівні заходом студенток „Чорноморря“ та „Запоріжжя“. Прихильників проситься о численну участь. 1470 3—3

Г. Тріхтер

Cernăuți, Piața Dacia 11

Для полекші наших шановних сільських покуців зробили ми склади дахівок у *Cozmeni, Zastava și Grigore Ghica Voda* при складах дерева фірма *Аделсберг*.

Наші дахівки можна там дістати по ориґінальних фабричних цінах. Купувати можна і у фабриці коло міської різниці. 458

Адміністрація фінансова оголошує що в місті виплата пенсій буде йти таким порядком:

28. 10. 1935 „ M, N, O, P.

29. 10. „ „ R, S.

30. 10. „ „ T, U, V, Z.

31. 10. „ „ A, B, C.

1. 11. „ „ D, E, F, G.

2. 11. „ букви: H, I, K, L.

Самостійна хата

2 кімнати, кухня всі вікна до сонця, 18 хлиль до Пляця Унірії, таксіко, при тихій вулиці сейчас до винаймлення. Запятайтеся в адміністрації „Час“-у 1575 2—2

Видання видавничої спілки денника „Час“ в Чернауць.

»Народня Бібліотека«:

ч. 2 Святий Київ, мала 8, стор. 32 л. 3.—

ч. 3 На Україні перед 1000 р. „ 8, „ 32 „ 3.—

ч. 4 Український Князь Святослав „ 8 „ 32 „ 3.—

ч. 5 - 6 Безглуздів „ 8 „ 64 „ 6.—

ч. 7 Святий Володимир Вел. „ 8 „ 32 „ 3.—

ч. 8—9 Ярослав Мудрий „ 8 „ 64 „ 5.—

»Дрібна Бібліотека«:

ч. 1 Практичний порадник „ 8 „ 32 „ 2.—

ч. 2 Практичні поради для „ 8 „ 64 „ 3.—

ч. 3 Збірка дрібних оповідань „ 8 „ 32 „ 2.—

Ілько Гаврилук: Наболілі душі, повість вел. 8 „ 112 „ 15.—

К. Ластівка: Сон Іванової „ 8 „ 34 „ 5.—

Книгарні одержують при замовленнях значний опуст

Продається лише за готівку.

Замовляти в адміністрації денника „Час“, Cernăuți, strada Petrovici 4.

Браття Фурман, str. Hormuzachi 4. Продаж вбрання мужеського, женського і для дітей. Танше як деінде. 1400 12-15

Українська друкарня Т. Іваніцький і Сп. в Cernăuți, str. Petrovici No 2. Відповідальний редактор: Др. Лев Когут.

Tipografia T. Ivanitchi & Co. Cernăuți, str. Petrovici No. 2

Український Листопад

Р. III. Ч. 45(151)
П Р А Г А
4. листопада
1 9 3 5

Хроніка тижня.

ПОНЕДІЛОК, 4.XI. о 10 год. засідання Управи Укр. Наук. Асоціації, а о 11. год. засідання Наукової Ради УНА — в доміцї УНА. (XII, Slezska 7).

ВІВТОРОК, 5.XI. В Істор.-Філолог. Т-ві засідання пам'яті проф. дра А. Артимовича. Огляд наукової діяльності покійного д. чл. Т-ва подасть проф. Ф. Слюсаренко. Початок засідання о 16 год. в ауд. ч. 135. Філософ. Фак. на Сметановій пл. Для гостей вступ вільний.

СЕРЕДА 6.XI. о 19. год. в Сміховськ. Народ. Домі (ресторація ч. 1) Т-во Укр. Письм. і Журнал. разом з організаціями: Т-во „Єдність“, Т-во Укр. Інженерів, Укр. Всепр. Роб. Союз, Укр. Комітет, Союз Укр. Сокільства, Т-во Охорони Іст. Пам. за кордоном, Т-во Студій Козацтва, Т-во Кубанських Письм. і Журн., Об'єднання Вільного Козацтва і Чесько-Українська Книга влаштувуть виклад Гр. Омельченка: Життя української і козачої еміграції в Болгарії. Гості вітані.

ЧЕТВЕР, 7.XI. о год. 16. в доміцї УНА, (II, Slezska 7) другі Загальні Збори Союзу українських жур-

налістів і письменників на чужині. На порядку: 1. Затвердження протоколу попередніх Заг. Зборів. 2. Звіт Управи. 3. Акт Ревізійної Комісії. 4. Вибори Управи та Рев. Комісії. 5. Вільні внески.

П'ЯТНИЦЯ, 8.XI. о год. 15. в канц. У. В. У. (II, Ve Smečkach 27/IV.) спільне акад. засід. кол. проф. фак. права і сусп. наук УВУ й Укр. Правн. Т-ва в ЧСР. Виклад проф. А. Андрівського на тему: „Побратимство в історії українського права. Дискусія.

СУБОТА, 9.XI. о год. 15. засідання Українського Соц. Інст. Виклад В. Петрова на тему: „Соціологічні підстави поступу сучасної мілітаризації мас“. Вступ вільний.

ТОГО Ж ДНЯ в год. 1930. в залі „У Коруни“, (XII, Korunní tř.) вечірка, прибуток з якої піде на Український Дит. Притулок в Подєбрадах. Програма, танці, буфет.

НЕДІЛЯ, 10.XI. Відділ УВРС в Нім. Яблінному святкує 10-ліття свого існування.

Загальна хроніка.

Доповідь про Галичину і Волинь. 25 м. м. в Укр. Р.-Д. Клюбі зробили доповідь пп. доц. др. Франт. Лом та доц. др. К. Осауленко. Матеріалом для цих доповідей послужили відвідини під час вакацій Галичини й Волині та ознайомлення з їх сільсько-господарським станом.

Молодий надійний чеський вчений др. Фр. Лом у змістовнім рефераті зупинився над господарським станом Польщі та вказав на те, як тут перебігає господарська криза. Доповідач одмітив, що Галичина та Волинь займають 33,6% усієї території Польщі, а українське населення складає 18,8% усього населення держави. Укр. населення в Галичині та на Волині творить 67,8% (6,188.000 осіб) з усього населення цих земель (9,115.000 осіб). Під сільсько-господарською площею знаходиться 28,2%, а під орною землею 30,4% площі з усієї площі держави. Плекання сільсько-господарських рослин указує певну інтензивність господарки, бо під пшеницею знаходиться 46,8%, під ячмінем 35,8% площі засіяної цими рослинами в Польщі. З цього слідує, що згадані рослини в Польщі плекаються переважно на укр. землях. До цих рослин належатиме ще овес (33,5%), льон (34,7%), коноплі (93,8%) та тютюн (60,0%). Врожаї на гектар одначе, за виключенням пшениці, не на висоті пересічного. Стан господарських тварин також виявляє, що де-які роди плекаються переважно в Галичині та на Волині, нпр., коней тут в 36,6%,

товару 32,4%, овець та кіз 34,8% з усієї кількості в Польщі. Густота де-яких тварин на укр. землях більше за пересічну для Польщі. На 100 га сільск.-гос. площі припадає коней 16,1 штук (у цілій державі 12,4), товару 33,9 (29,6).

Доповідач докладно поінформував про життя нашого народу та організацію його господарства. Зокрема підкреслив високу його національну свідомість, добру організованість, що спирається на власні сили та на самодіяльність. При тім одмітив велике значіння та вплив діячів, що закінчили студії в ЧСР.

Другий доповідач, доц. др. К. Осауленко, доповнив попередню доповідь відомостями про окремі крайові організації (Сільський Господар, Маслосоюз, Центросоюз, Просвіту, Рідну Школу та інші) та відповідав на запити присутніх.

Виклад проф. В. Щербаківського відбувся 29. X. в Істор.-Філолог. Т-ві. В ньому прелегент подав обширне справоздання про свою цьогорічну подорож по Німеччині й Бельгії та про два Міжнародні наукових конгреси в Брюсселю: XVI. антропологічний і VI. істориків релігії. На цих конгресах проф. Щербаківський ра-

Надішліть передплату! У тих, що мають залеглість, сума боргу значена на адресі числа !

зом з проф. І. Мірчуком виступав з доповідями й представляв українську науку. Під час своєї подорожі прелегент побував у Нюрнберзі, Франкфурті, Майнці, Кельні, Ахені, Берліні, Аші, Іпрі, Лювені, Генті, Остенде, Брюге, Антверпені, Маліні, Люксембурзі й інш. містах. Скрізь він оглядав музеї, собори й різні мистецькі та історичні пам'ятки, а своїми поміченнями поділився на засіданні Т-ва.

Свято „Першого Листопада“ в Празі відбулося 31.Х. в Сміх. Нар. Домі. В президії зайняли місця голови т-ва, що це свято влаштували: інж. А. Галька (Т-во Укр. Інж.), А. Макаренко (Укр. Ком.), Г. Омельченко (Чес.-Укр. Кн.), Ів. Паливода (УВРС) та інж. Яремін („Єдність“), Промовляли доц. М. Дольницький, А. Макаренко та інж. А. Галька. В промовах було з'ясовано значіння історичних листопадових подій, як зриву українського народу до реалізації національного ідеалу, що дав підвалини для нац. перевиговання і має однаково велике значіння для Галичани як і Великої України. „Листопад“ безпосередньо зв'язаний з днем „22 січня 1919. р.“ і навчає нас реальному порозумінню творчого національного чину для соборного воскресення. А. Макаренко нагадав як було прийнято вісті про „1. листопад“ у Києві та як реагували на це українське громадянство і урядові кола.

Привітальні промови виголосили: представник СУПО В. Гресків з Ліберця та за емігрантів з Північного Кавказу інж. Васюк. „Громада Кубанців“ надіслала писемне привітання.

Надійшли смутні вісті про смерть відомого артиста-малювача і громад. діяча Юрія Магалецького († 29.Х. у Львові) та визначного українського вченого і діяча, б. міністра освіти, члена УАН Миколи Василенка († у Києві).

Подякування. Всім тим, хто в час мого тяжкого горя — передчасної смерті мого чоловіка проф. д-ра А. Артимовича, висловили своє співчуття, висловлюю мою сердечну подяку. Марія Артимовичова.

Т-во Кубанців у Празі відсвяткувало 27. Х. святочною академією день 28. жовтня — проголошення самостійності ЧСР. Реферат про значіння 28. жовтня виголосив доц. Карлового університету др. Карел Крейчі.

Українська гімназія в Ржевницях мала 26. Х. шкільне свято річниці проголошення самостійності Чехословацької Республіки. Проф. Я. Гавель виголосив виклад — „Миролюбні стремління у чеського народу“. Діти деклямували чеські, словацькі й українські вірши; співав хор.

Батьківський Комітет Української Гімназії в Ржевницях разом із дирекцією гімназії влаштував 26. Х. для вихованців гімназії вечірку з чаєм та ріжними забавами.

В Українській Господарській Академії в Подєбрадах. За від'їздом ректора УГА Б. Іваницького до сільсько-господарського ліцею в Галичині, Сенат УГА доручив виконання обов'язків ректора проф. Л. Флорову.

УТГІ відзначено дипломом на садівничо-городничо-пасічної виставі „Сільського Госпо-

даря“, що відбулася 13.—17. м. м. в Перемишлі. Це вже друге відзначення УТГІ, бо уперше було присуджено диплом т-ва „Просвіта“ в Коломиї.

Українська початкова школа в Подєбрадах. Українському Дитячому Притулку в Подєбрадах Краєва (Земська) Шкільна Рада у Празі дозволила відкрити початкову школу з викладовою українською мовою й за програмою відповідних чеських початкових шкіл.

Управителькою школи буде п. Іл. Кульчицька, абсолювентка Українського В. Педагогічного Інституту. Релігію викладатиме парох греко-катол. церкви в Празі о. В. Гопко. Ручну працю провадитиме п. Літерова. Буде навчання й чеській мові та малюванню.

З сокільського життя. З метою моральної підтримки сокільської чинности на провінції Президія Союзу Українського Сокілства за кордоном відбула заїзди 13. Х. до Ліберця й 27.—28. Х. до Пардубиць.

28. Х. українські соколи разом із чеськими побратимами взяли участь в урочистостях Свята Свободи в Пардубицях. А після цього староста Союзу Українського Сокілства за кордоном інж. П. Цісар передав гніздові „Український Сокіл“ в Пардубицях прапор Т-ва „Український Сокіл“ в Подєбрадах, при чім було пригадано про українські національні ідеали, проголошені в актах 22. січня 1918. р., 1. листопаду 1918. р. та 22. січня 1919. р.

Празьке гніздо українських соколів має на меті організування духової оркестри. Всіх, що бажали би взяти участь (і тих, що вже вміють грати, як і тих, що хтіли би навчитися) просять зголошуватися до побр. В. Юрченко-Громова, Praha-Dejvice, Kijevská 12. příz.

Україніка. Як звичайно, нова книга „Slov. Přehled“—у інформує в своїм „огляді слов'янського життя“ про найвизначніші об'яви українського життя в УССР, Польщі та Підкарпатті. Портретом митрополита Шептицького ілюстровано замітку про його 70-літній ювілей. Одмічено й смерть Олекси Новаківського. Обидві останні замітки написав В. Х[арват].

В газеті Ю. Стршібрного „Nedělní List“ (ч. 297 з 27.Х.) вміщено велику статтю під назвою „Минуле української слави“, в якій придивляється до деяких історичних подій з нашого минулого та оповідається про новітню визвольну боротьбу переважно Західної України. Стаття інспірована бажанням пригадати про народ, що „заслуговує значно більшим правом допомоги й підперття цілого людства, ніж за для якого тепер видзвонює Европа зброєю“.

„České Slovo“ (ч. 244 з 20.Х.) принесло „Українські оповідки“ Гелени Ізбіцкої з ілюстраціями Й. Федора.

Оповідання своїм змістом, а ще більше ілюстрації типових „московських пейзаїв“ у картузах, тяжко назвати вдалим.

Листопад — місяць пожертв на Український Дитячий Притулок в Подєбрадах (Hellichova ul. 242).

Ще одна рецензія на виставу праць Української Академії Пластичного Мистецтва. Чеський тижневик „Samostatnost“ (ч. 42 з 24.Х.) надрукував прихильну рецензію на виставу праць УАПМ в якій одмічено ряд праць із всіх трьох відділів „Студії“.

Микола Шугай з іншого боку. „Pestry tyden“ (ч. 43) розпочав друкувати репортаж із судових протоколів у справі Миколи Шугая, що його пише Бедржих Крил. Автор хоче подати образ дійсного життя М. Шугая без того „романтичного забарвлення“, що надав образу Шугая Іван Ольбрахт.

Автор у своїм попереднім слові торкається й причин заборони українського перекладу „Миколи Шугая-розбійника“.

Репортаж ілюстровано фотографіями.

Чеський голос про Ів. Микитенка. В останньому числі тижневика „Prítomnost“ (ч. 42 з 23.Х.) видруковано статтю Н. Мельникової-Папоушкової „З розмов із совітськими письменниками“, в якій присвячено чимало місця українському совітському письменникові Микитенкові, що, мовляв, зі всіх совітських делегатів знає найбільше про чеську культуру й визвольну боротьбу чехословаків та має порозуміння про національні риси культури Чехословаччини. Відзначила авторка й бажання Микитенки мати чеську граматику і словник, щоби навчитися чеської мови та користати з культурних придбань чеської літератури. Микитенко „малий українець з огневим темпераментом“ наговорився у своїх промовах більше зі всіх делегатів, пише п. Мельникова-Папоушкова, а останню свою промову на розлучення закінчив віршом з такими рядками:

... Бо зустрічаються народи
в цих історичних грізних днях,
в борні за розвій й свободу
у них один єдиний шлях.

Нехай же сонце ясно сяє
над синню ваших гір і вод,
нехай цвіте і процвітає,
Чехословаччини народ!

Рівно ж і в іншій статті — Йозефа Копти — багато оповідається про Микитенка та його оглядини празьких пам'ятників, що він їх виконав у останню ніч свого побуту в Празі. Чехів вразила одна з його промов, що виявила велике знання культурної історії ЧСР. „В особі письменника Микитенка промовила, пише Копта, та Україна, що за царського гноблення (чи лише за царського? Ред.) черпала посилення в чеськім відродженні, Шафаржика читала в чеськім оригіналі а книги свого народнього поета Шевченка друкувала у Празі“. Автор статті згадав й те, як зачала поліпшуватися доля чехословаків у Києві, де було висвячено прапор Чеської Дружини, де революційне вояцтво нав'язувало свій чин на найліпший заповіт Яна Жижки з Троцнова.

Добре що хоч тепер, після розмов із совітськими письменниками в Празі, зуміли тут пізнати розділ у відношенню до чехословацької традиції й культури українців та з другого бо-

ку росіян, що й в совітській дійсності плекають свою великодержавницьку спадщину.

Як пише інший автор („Nová Svoboda“ ч. 34) про голову совітської делегації Кольцова, цей „певно з почуттям Колумба, що об'явив зовсім незнану землю“ придивлявся до Чехословаччини, бо ж „Совітський Союз нас не знав і нами не цікавився“...

Про сільсько-господарську колонізацію в ЧСР, зокрема на Підкарпатській Русі зробив доповідь 18. Х. в Інст. господ. відносин еміграції й колоністів при Масариковій Академії Праці інж. Брандейс, верх. землед. рад. в Мін. Закорд. Справ, колишній директор землед. реферату Земск. Уряду в Ужгороді. Доповідач сконстатував невдачі чехів-колоністів на Підкарпаттю, що звичайно ліквідують свої господарства і повертаються до історичних земель. Натомість колоністи-русини досягають успіху в своїх господарствах. Доповідач тої думки, що для дальшої колонізації Підкарпаття потрібно розділити „Ляторяцю“ та де-які лісові державні посілості перевести на хліборобську землю, видати закон про „передкупне право“ на малярські землі; давати дерево із державних лісів на будови поселенців. Від успішної колонізації доповідач сподівається піднесення культурного рівня і знищення злочинності.

Перші кроки Етнографічного Т-ва Підкарпатської Русі. Нещодавно вийшло перше число „Вістей“ назв. товариства, що його статут затверджено урядом 29. І. ц. р. Т-во вже приступило за виробленим пляном до своєї культурної праці, в якій вже здавна була потреба. З метою дослідження народнього одягу Т-во за спеціальною анкетною збірає потрібні матеріяли. що їх уже надсилають різні культурні працівники (учит., свящ., шкіль. молодь, селяне і робітники). З доручення т-ва, проф. О. Приходько кермує записуванням народніх пісень. Т-во вже має понад 2000 записів. Т-во розпочало серію викладів з етнографії (В. Кураха, проф. А. Балажа, дра М. Обідного та інш.).

Т-во утворює Етнографічний Музей в Мукачеві, для якого приймає старовинні речі, пам'ятники народнього мистецтва тощо. На допомогу Т-ва прийшли, крім значного числа окремих осіб, відділи „Просвіти“ в Мукачеві, Рахові і Квасах.

Історія українського війська. Рухливе львівське видавництво Івана Тиктора приступило до великої публікації про українське військо від княжої доби до наших днів. Перший зошит цього так потрібного видання вже вийшов. Книжка буде мати 576 ст. великої вісімки та понад 350 ілюстрацій й 4 колірні образи. Передплата за цю книгу для Чехословаччини 12 злотих, її можна вносити і місячними вплатами 1.20 зл. Пізніше, по виході цілого видання, ціна його буде більша.

НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ

вирівнання своїх зобов'язань супроти „Українського Тижня“, вирівняйте негайно свій борг і ширіть „Український Тиждень“ серед знайомих!

З життя наших комбатантів у Брюсселю. З нагоди 21. річниці битви над Ізерою Товариство бувших українських вояків у Бельгії було запрошене Національною Конфедерацією Бельгійських Комбатантів узяти участь в маніфестаціях, улаштованих з цього приводу.

Українські комбатанти взяли участь в усіх походах зі своїм прапором, зложенню вінка на могили невідомого бельгійського та французького вояка, в поминальнім богослуженню за погибших героїв, зложенню вінків на гробі короля Альбрехта та королеви Астріди.

На цих маніфестаціях був присутній почесний голова Т-ва ген. М. Омелянович-Павленко, який в цей час перебуває як гість українських комбатантів у Бельгії.

„Жива газета“ Спілки Українців у Німеччині. 31. I. в Берліні були девятнадцяті сходи „Живої Газети“ Спілки, що заснована в 1921. р. На цей раз сходи присвятили роковинам про-

голошення З. У. Н. Р. Про листопадіві події 1918. р. у Галичині реферувал інж. Д. Волошак.

Памяти проф. А. Артимоновича. Замість вінка на могилу проф. А. Артимовича акад. проф. др. Степан Смаль-Стоцький передав Музеєві Визвольної Боротьби України кч. 100.— на Український Дім у Празі.

Управа Українського Хору повідомляє, що після чергової співанки в середу 6. XI. припиняється запис нових членів, поскільки цією співанкою розпочинається праця над програмою першого концерту Хора.

Надалі прийом членів провадитиметься згідно з §§ 6 і 7 Статуту Хора.

Стала домівка: ріг вулиць „U Karlova“ та „Na Bojišti“, Прага II, — „U Šedivých“. Адреса для листувань: *Ukrajinský pěvecký sbor, Praha-Vrsovice, Kodaňská 38/6.*

ПОЖЕРТВИ. Для дівчинці М. з Кошиць надішли до адміністрації ще такі пожертви: від родини Ейхельманів кч. 10 —, від родини Нещадименків кч. 10.—.

Бібліографія.

Вісти Музею Визвольної Боротьби України. Ч. 9. Прага, Fr. Herman, 1935; 26.2×17.5, 15[1] с., [3.000] прим.

Омельченко, Гр. Свято 28. жовтня в Чехословаччині. З теки Українського Т-ва „Єдність“ в Ч. С. Р. Прага, в-во „Чесько-Українська Книга“ випуск 11, Fr. Loos, 1935; 17.8×12.7, 40 с. Ц. кч. 6.—.

Ukrajinský Přehled. R. I, č. 11—18. V Praze, [циклогр.], 1935; 34×21, 3-2 сс.

Український Самостійник. Рік I, ч. 8-9, Ліберець, Fr. Loos у Празі, 1935; 35.5×25, 4 с. Іл. Ц. кч. 1.—.

Kapesní slovník česko-ukrajinský a ukrajinsko-česky. Sestavil Petr Šerbuha Кишеньковий словник чесько-український і українсько-чеський. Склад Петро Щербуха. Díl I. Slovník česko-ukrajinský. Частина I. Словник чесько-український. Прага, [накладом автора], Fr. Herman, 1935; 14.6×11, 155[1] с. [500] прим. Ц. кч. 12.50.

Закордонне Бюро Української Радикально-Демократичної Партії. Бюлетень ч. 11-12. липень 1935, Прага, [літогр.], 1935; 23×15.5, 27 с.

Галька, Антін. Перший Листопад. Промова на святі 1. листопаду 1934 року в Празі. Прага, Українське Т-во „Єдність“, Fr. Herman, 17.5×12.5, 23[1] с., [500] пр. Ц. кч. 3.—.

Dolnyský, Myron, Dr. Stručný přehled dejin ukrajinského národa. Praha, Ukrajinský spolek „Jedniště“, Fr. Herman, 1935; 17.5×12.5, 19 [1] с., [1000] пр. Ц. кч. 3.—.

**Передплата 48 кч. річно, 24 кч. піврічно, 4 кч. місячно, ціна цього ч. 1 кч.
За кордоном: 72 кч. річно, 6 кч. місячно. Зміна адреси 1 кч.**

Хто залишить зразкове число, стає передплатником й в обов'язаний надіслати передплату. Відмовлення від дальшої передплати приймається лише на письмі, саме повернення часопису не вистачає.

За оголошення редакція не відповідає. — Передрук дозволено за указанням джерела.

Редакція й Адміністрація: Praha XII., Šumavská 16. Урядові години від 15.—16. щодня крім неділі та свят.

•Ukrajinský Tyždeň vychází jednou týdně. Redaktor a vydavatel: P. Zlenko, Praha XII., Šumavská 16. — Odpovědná redaktorka sl. A. Stolzová, Praha XV., Podolí, Přemyslova 32. — Účet pošt. spoř. č. 6.558. Tiskne knihtiskárna Fr. Herman, Praha XII., Bělehradská 97. — Novin. sazba povolena řed. pošt a telegr. č. 556-VII-1934. Podací úřad 25.

OBSAH: — Kronika týdne. — Všeobecná kronika. — Bibliografie.

Pátá třída 33. čsl. třídní loterie.

(Den sedmý.)

Při dnešním tahu tazeny byly do 9. hod. tyto větší výhry:

20.000 Kč vyhrávají čísla: 87.874, 44.028.
10.000 Kč vyhrávají čísla: 49.078, 33.607.
5000 Kč: 97.590, 81.457, 68.946, 37.787.
2000 Kč: 21.110, 37.637, 90.246, 6502, 96.545, 3975, 67.612, 64.335, 74.163, 75.997, 6286, 39.678, 22.576, 42.976, 96.087, 6125.
1200 Kč: 55.816, 53.315, 46.970, 31.333, 7754, 13.137, 3078, 67.723, 24.979, 33.687, 92.615, 90.563, 102.271, 85.721, 1350, 76.114. (Bez záruky.)

*

Poláci nepřestávají vypovídat naše zcela nevinné občany a k seznamu těch, o nichž hovoríme již v dnešním hlavním listě, rychle jdou za sebou vypovídací zprávy další. Včera přijela do svého rodného Šternberka na severní Moravě zvlášť zubožená rodina havíře Františka Göttlichera, která byla v Polsku usazena od samého převratu a jejíž tři členové pracovali jako horníci v Nedobczycích v Horním Slezsku. Případ tohoto havíře je zvlášť typický, pokud se týče bezohledné a prudké vypovídací palby, jaké tu úřady použily. Vypovídací rozkaz přišel náhle — dne 18. října a 20. října měl být byt Göttlicherův již opuštěn a havír se svými staršími syny a malým hochem i ženou již na cestě domů. Göttlicherův šestiletý hoch ležel těžce nemocen, ale ani pro něho nebylo uznáno oddálení; nebyla povolena ani několikadenní kratička lhůta k rozprodání nejtěžších kusů nábytku, aby stěhování chudického horníka bylo vůbec umožněno. Göttlicher s rodinou i s nemocným hochem musel na povel opustit Polsko a rodina projela ve stavu úcty i soustrast vzhuzujícím Bohumínem, kde se naše úřady teprve dozvěděly podrobnosti. Byly hrozné. Dne 22. října byli členové rodiny Göttlicherovy i s nábytkem přímo naházeni do vozu, který pak v stálém trvalém dešti jel až na pohraničí do obce Závady půldruhého dne. Tam zjednaní lidé nábytek z vozu v plném dešti prostě naházeli do polí a zničili jej. Rodiny, vyhladovělé a promrzlé, ujali se však soucinní polští lidé a nasmílili ji. Způsob krutého zacházení byl samými Poláky nejpršněji kritikován.

Pražské obchody budou dne 27. a 28. října po celý den uzavřeny. Dle zákona o svátcích a památných dnech musí zůstatí dne 28. října všechny obchody po celý den uzavřeny. Rovněž se nebude prodávati 27. října. Upozorňujeme pražské občanstvo na toto opatření a žádáme, aby si nakup obstaralo včas. Přesně však budou zjištěny kontrolním sborem a oznámeny k potrestání. (Z kanceláře Pomocnické hromady příslušníků Gremia pražského obchodnictva.)

Za profesorem ukrajinské university v Praze, Dr. Agenor Artymovč, jehož pohřb byl dne 10. hod. v pražském krematoriu, narodil se r. 1879 ve Velkém Kučerově na Bukovine. Studoval na černovické universitě klasickou filologii kde v r. 1901 promovoval na doktora filosofie sub auspiciis imperatoris, a stal se profesorem gymnasia. Později byl jmenován ředitelem německo-ukrajinského gymnasia v Kicmani, které jeho zásluhou bylo přeměněno na ukrajinské. Byl autorem latinské zramatky a učebnic pro ukrajinská gymnasia a přeložil mnoho latinských a řeckých klasických děl do ukrajinštiny. Byl znalcem klasické metriky a fonologie. V r. 1917 stal se ředitelem ukrajinského gymnasia v Černovicích, a po převratu v r. 1918 byl prvním ministrem školství a národní osvěty Z. U. N. R. Již v r. 1913 habilitoval se na černovické universitě a stal se tam docentem klasické filologie. Po válce byl spoluorganizátorem a profesorem ukrajinské university a ukrajinského pedagogického ústavu v Praze. Krátkou dobu byl ředitelem ukrajinského gymnasia v Řevnicích.

Jar. Otčenko.

Spisovatel F. X. Svoboda ve svém sídle v Mníšku pod Brdy.

(K jeho dnešním 75. narozeninám. Viz feuilleton s obrázkem v dnešním našem ranním vydání.)

Náhlá podzimní katastrofa sněhová,

kteřá včera z nenadání po poledni přiválčila i na Prahu a na střední Čechy a proměnila deštivé kraje v chvilkovou bílou náladu zimní, stává se v některých, zejména horských krajích, hotovým neštěstím chudiny. Jde o pozdní sklizeň brambor, která dosud není n konce a na českomoravské vysočině, v Krkonoších a v šumavských vesničkách bývá obyčejně říjnovou nebo ještě i listopadovou prací. Sněhové mokřavé vanice, kterých ei obyčejně hospodari přejí tam, kde pole jsou již v pořádku („snih na pole — hnůj na pole“), přiválčily letos nějak nečekaně a přehypily. A právě v těch nejmeně připravených krajích.

Na česko-budějovicku padal snih již od pondělka a jeho mokré zaplavy v časových intervalech vracejí. Také českomoravská vysočina byla již v pondělí zasažena a na včerejšek už také snih lámal větvi, stromy a celé koruny stejně, jako tomu bylo den či dva dni předtím v Pošumaví. Podrobnější zprávu o svízelné komunikaci v těchto oblastech přinášíme již v dnešním vydání.

Také na této vysočině, zejména v Jihlavsku, moravském Novoměstsku, Znojemsku, byly poruchy s telefonem a přetřásnými dráty. Hojně utrpěly i lesy kolem Německého Brodu. Na vysočině bylo včera nade 20 centimetrů sněhu a cestáři musejí proházovati silnice.

Českomoravská vysočina vykazuje i velmi rozdílné nadělení sněhové. Zde se tentokrát utrpělo víc Pelhřimovsko-jihlavsko celým východním pruhem na Jihlavsku než na příklad vlastní východní Čechy na Poličsku a Skutečsku. Na Pelhřimovsku naměřili napadlého sněhu průměrně na deset centimetrů, na Skutečsku jen tři. Také zde později začalo sněžit. Zatím, co na mnoha místech vysočiny snih pozvolna tuš, zůstal na Trhovokamenicku a na Hlince ležet, neboť zde je velmi nízká teplota. Jsou tu celé zledovatělé kraje.

Slezské kraje na Opavsku, Krnovsku, ko-

Opět lidská oběť důlního neštěstí.

Po orlovské Porubě — opět Lom.

Již v dnešním hlavním listě jsme přinesli zprávu o hrozném smrti mladého havíře Bohumíra Valečka z Rychvaldu, kterému u těžní klece urval naplněný hunt celou hlavu. Těžké smrtelné neštěstí oznamuje se téměř současně i z Lomu.

V dole „Kohinoor“, o kterém bylo mnohokrát psáno již také před dvěma lety, byl včera v odpoledních hodinách zasypán mladý, sotva 25letý horník Rudolf Beránek. V šachtě byl náhle zasypán zřícenou spoustou kamení a uhlí a nežli se mu mohlo přijít na pomoc, byl rozdrčen a udušen. Případ se vyšetřuje zvláštní komisí.

Včera byla zastřelena mladá matka čtyř dětí. Při podlouductví prchajíc před pohraniční hlídkou.

Včera v časných ranních hodinách odebrala se na československo-maďarských hranicích poblíž Vrtkovic (u obce Váři) prudká přestrelka mezi 20člennou skupinou podlouductví a dvoučlennou hlídkou finanční stráže. Přestrelka byla zahájena ještě za maďarskými hranicemi, poněvadž předvoj pašeráků postřehl hlídku. Na ni naši strážníci odpověděli rovněž palbou, ale již na československé půdě, kam zatím většina členů tlupy přešla, pokud se nerozprchla.

Na místě zůstala jedna z žen, vedle které pak byl nalezen pytel s pašovanou pšenicí. Podlouductví ji přenášeli z Maďarska. V ženě zjistili 38letou Marii Jakobovou z Váři, příslušnou do Berehova, matku čtyř docela malých dětí. Byla strelena přímo do srdce a zůstala na místě. Je to tragédie především pozůstalých dětí, neboť i jejich otec je podlouductví a byl právě nedávno odsouzen k delšímu trestu ve vězení. Jednalo se hned o to, aby mohl být načas propuštěn a zřídit možnost existence svých dětí. Na místo byla vyslána příslušná komise, aby vyšetřila případ. Pří-

Zprávy povětrnostní.

První snih si letos přispíší. Loni padal snih až v druhé polovině listopadu. První mráz v okolí pražském. Tlakoměr ještě hluboko pod normálem — počasí bude ještě nepříznivé.

Padání sněhu na západě naší republiky potrvalo ještě přes celou noc a teprve dnes ráno snih přestal padat. Sněhu napadlo všude hojně a na návrších okolo Prahy leží nepřerušená vrstva sněhu, vysoká až 10 cm. Od spoda však snih taje, takže pokrývka sněhová se dlouho neudrží.

Předpověď počasí na sobotu v Čechách a na Moravě: Většinou zamračené, ráno mlhavé počasí, ojediněle ještě sněhové sračky, mírný severozápadní vítr. Předpověď na neděli: Polojasné, časem jasno se počasí, teplota chladná, přízemní mlhy, slabší proudění vzduchu. (Izium-Vtg.)

Teplota vzduchu dne 25. října o 8. hod. ráno plus 3.5 stup. C, výška vody v Praze u Staroměstských mlýnů dnes ráno o 8. hod plus 33 cm, teplota vody plus 8 stup. C, tlak vzduchu přepočítaný na 0 stup. C a na hladinu mořskou 752.6 mm (milibarů 1003.5), poměrná vlhkost vzduchu 83 procent; obloha jest většinou zamračená, obzor neprůhledný, rozhled do dálky 6 km, vítr jihozápadní, velmi vlahý. Tlak vzduchu od 5. hod. ráno nezměněn. Nejvyšší teplota předchazejícího dne plus 4.0 stup. C, nejnižší dnes ráno plus 1.8 stup. C. Množství srážek v posledních 24 hod. 6.2 mm.

Československý národní ve kofilm

V titulní úloze: ZVONIMÍR ROGOZ.

Monopol: National-film.
Mládeži též přístupno.

Premiéra již zítra 26. října v biografech:

ADRIA • HVĚZDA

*** Zličovský kostelík.** Na levém břehu Vltavy, na skále proti Děvínu (na vrchu sv. Stepana), kam — dle pověsti — Horymír na Semiku doskočil s Vyšehradu, stala od nepamětných dob kaple. Ta — patrně již sešlá — byla r. 1713 jezuity zbořena a na místo ní postaven r. 1714 nynější barokový kostel, zasvěcený sv. apoš. Filipu a Jakubu. Stojí malebně, obrácen k severu, uprostřed hřbitova (zrušeného r. 1896) na vápencové skalce, oddělené od ostatních skal hlubokým zářezem silnice, zřízené r. 1742. V malém obdélníkovém presbytáři s rovným stropem je velmi pěkný oltář z přechodné doby renesance v barok s reliefy sv. evangelistů a nahore jemně provedenou řezbou „Poslední soud“. Ve vítězném segmentovém oblouku je štuková kartaše s odznaky čtyř evangelistů. V rohu lodi jest dřevěná barokní socha Panny Marie s Ježíškem. Obrazy sv. Filipa a Jakuba (v presbytáři), sv. Václava, sv. Ludmily, sv. Josefa a sv. Anny (vlodi) maloval Vilem Kandler r. 1875. Tento kostelík, Prazanům málo známý, byl tyto dny vnitřně renovován. V pondělí 28. t. m. o 1/2 16. hod. bude v něm — na oslavu výročí naší samostatnosti — pobožnost, spojená s duch. koncertem. Účinkují: Sólista Nar. divadla Mil. Jeník, členové Čes. filharmonie: Dobrodinský, Drožen, Kyrlach, Polák a Vondráček; koncertní pěvkyně Vali Černá a Laláková-Hobzova, virtuoska na violoncello Dobrodinská a virtuos na kontrabas V. Hatlák. Na varhany hraje hud. skladatel Walter. — Podrobnosti na vývěsních tabulích v pražských kostelích.

*** Všechnická hospodářská rada** uspořádá ve středu 30. t. m. o 16. h. ve dvoraně dr. Sladkovského v Obecním domě v Praze manifestační projev pro hospodářskou obrodu veřejným a soukromým podnikáním.

*** Čtení o léčivých bylinách: léčivost lněného čaje,** je téma přednášky dnes o půl 17. hod. Každý vítan. „U Nováků“, II., Vodčického 34, III. schody, 5. patro.

*** Sukovo kvarteto** hraje na svém koncertě dne 29. t. m. v sále Francouzského ústavu smyčcový kvartet mladého slovenského skladatele Ladislava Stančka.

*** V kostele u Dominikánů sv. Jiljí v Praze I., Husova tr.: v neděli o 17. hod.: Sv. růženec — zdůraznění fakta: Kristus král lidstva!; v pondělí o 19. hod.: Sv. růženec — rozhoštění křesťana k lásce k vlasti! Káze P. Fr. Dvorák.**

*** Kurs vaření a pečeni i úprava studených pokrmů** počne 30. t. m. od půl 19.—21. hod. a bude vždy ve středu, Hopfenstoková (roh školské), Praha II. Přihl. u předsed. Rady katol. žen Smahové.

*** Přátelé hudby!** Jakmile jste se rozhodli zkrátit své cvičení, navštivte přednášku prof. Ulmanů a ekonomickým cvičení klavíru a úspore honoráře. Každé úterý v 19.10 v domě **Piana Rendl**, Rytířská 9. Vstup volný. P 1941

Sokolový věstník.

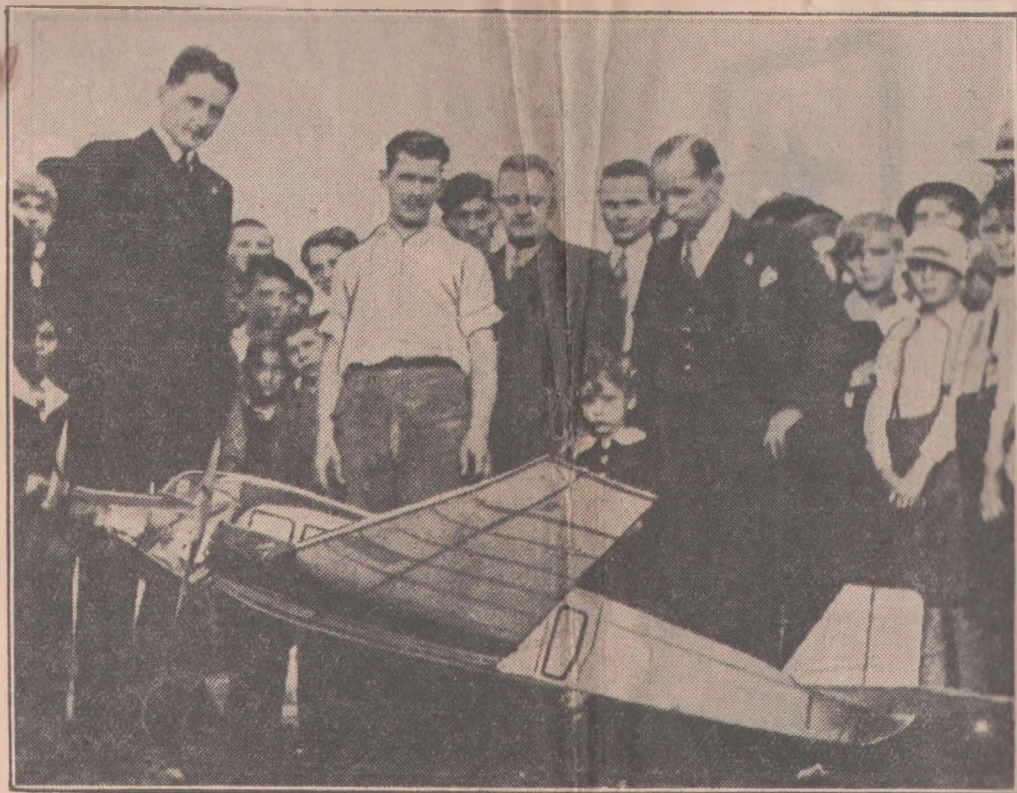
Praha I. Ve dnech 28. t. m. (večer) 10. listopadu, I. fotoamatérská výstava prací členů. Všechny dny od 17—21 hod., v neděli od 9—12 hod. a od 14—17 hod.

Praha III. Účastníci zájezdu do Krkonoš 26.—28. t. m. se upozorňují, aby se teple oblékli a lyžaři si vzali lyže. Ostatní se ustrojili teple turisticky, po nevhadě je na horách chladně počasí a mrazné. Odjezd v 15 hod. od Tyrsova domu za každého počasí.

Král. Vinohrady. Loutkářský odbor sehraje v neděli o 15. hod. v Narod. domě „Král Jemineček“ od Eug. Stoklasa. Děti přijďte se podívat na krásnou pohádku. — Lukostřelecký odbor pořádá lukostřelecké závody 26. a 27. t. m. na letním cvičišti ve Slovanské ul. Podrobnosti na vývěskách. — V neděli o půl 11. hod. v bio Valdek film. představení „Plukovník Švec“. — Vzdělávací sbor pořádá IV. vycházku cyklu „Hradečany“ — podzemí pražského hradu. Sraz před arcibiskup. palácem o 15. hod. Vede taj. Soukup. — Ve dnech 27.—28. t. m. zájezd autokarem na chatu Na Stráži u Jablonce n. Jiz. Jízdné Kč 52.—. Přístupno i nečlenům. Přihlášky do 25. t. m. u br. Kroupy, Praha XII., Fochova 31, telefon 311-92. Odjezd 27. t. m. o 6. hod. od Narod. domu na Král. Vinohradech. — Dramatický odbor odkládá představení Pan Johanes od Al. Jirásků z 27. t. m. na 3. listopadu odpoledne pro děti a večer v obvyklou hodinu. Vstupenky platí.

Zlíkov. Dnes ve 20 hod. II. večer sokolské vzdělávací přednášky v sokolovně pro všechny nové členy. — Slíb bude skládan na sokol. večeru 26. t. m. o 20. hod. v Heroldově sále. — V neděli 27. t. m. loutkové divadlo hraje v 15 hod. od Zemana „Za prezidentem do Prahy“, v 17 hod. od Plumlovské „Probuzení“ a v 19.30 hod. pro dospělé od dr. Voprsála „Domovina“. Pět scén z dob bojů za svobodu. 1, 1.50 a 2 Kč. — V pondělí 28. t. m. desátý rozestavní běh s vlnkou Svobody kolem župy. Sraz začta, dorostu a členstva u sokolovny v 15 hod., kde pozdravíme běžce s vlnkou Svobody. Účast buď nejlhovější.

Podolí. V sobotu ve 20 hod. v sokolovně „Ruský večer“ (ruské tance, zpěvy, scény atd.). 6 Kč. — O 16. hod. též to pro děti. 1 Kč.

Závody modelů letadel

konsl se 27. t. m. na západní straně býv. letenského stádku (příchod od Hanavského pavilonu nebo od Sparty). Od 8—12 hod. pol. předvedou začátečníci školní modely, od 14—17 h. pokročilí speciální modely, určené pro závody na rychlost a výšku.

Padáková věž

pro cvičné saskoky s padákem. Věž je vysoká 71 m. Můstky pro saskoky jsou ve výši 35 a 60 m. Otáčející se ráho umožňuje saskoky při každém směru větru. Tato padáková věž, svého druhu první v Evropě (vyma SSSR.), by mohla být postavena na starém výstavišti a sloužila by široké veřejnosti k cvičení padákového sportu. O realizaci tohoto plánu jedná přípravná komise Aeroklubu RČS., MLL. a Svazu letců. J. R.

Braník. V sobotu 26. t. m. o 20. hod. beseda členstva a dorostu na oslavu 28. října. V neděli 27. t. m. o 8. hod. ranní povinný sraz členstva i dorostu u sokolovny v sále občanském (nejlépe sport.) s odznakem. V pondělí 28. t. m. o 15. hod. besídka začta. Žáci ukončí besídku pozoruhodným cvičením br. Součka „Malá dohoda“ (děvítka). — V neděli 3. listopadu loutkové divadlo „Kašpárek v Kocourkově“. — V neděli 10. listopadu o 20. hod. kurs moderních tanců vedením br. Loskota.

Divadlo a hudba.

Divadla v Praze a v předměstích:

Národní: o půl 20. „Eugen Oněgin“, Stavovské: o půl 20. „Poslední muž“, Městské komorní v Praze II.: o 20. „Proteus“, Burianovo: o 20. „Ryba a host třetí den“, Velká opereta: o 20. „Kouzlo valčíku“, Malá opereta: o 20. „Píseň lásky“, Švandovo divadlo na Smíchově: o 20. „Pro tebe maminko“, Akropolis: o 20. „Ptáček v kleci“, Urania v Praze VII.: o 20. „Karel Havlíček Borovský“, Novoměstské divadlo: o 20. „To není každý den“, Tylovo v Nuslích: o 20. „Na tý louce zelené“, Umělecká beseda: o 20. „Kata komby“, Nová Opera: o 20. „Poprask pro Jolantu“, Varieté: o 20. „Dante“.

+ Kladenské divadlo hraje rumunskou hru „Muž, který zablýhl smrt“. Včera večer byla provedena v kladenském divadle po prvé v republice hra cenového rumunského dramatického spisovatele Viktoru Estimiu „Muž, který zablýhl smrt“. Představení byl přítomen překladatel díla, generální konzul rumunský dr. Staca, konzul Sacareanu a tiskový atašé Cisek. Hra v režii mladého režiséra Jana Maxy měla pronikavý úspěch.

— Koncert. Jedenáctý rádný koncert Českého spolku pro komorní hudbu, věnovaný — jako 12 předěsí — památce Josefa Suka, měl ústředním číslem pořadu vrcholné Sukovo dílo klavírní, deset skladeb „Životem a snem“ op. 30 k r. 1909, v mistrné reprodukci prof. Jana Hermana. Skladby, v nichž složitá sensitivnost autorova se počává s jedinečnou bezprostředností, nejsou jen poučným komentářem o genesi definitivního slohu skladatelova, pouhým prodromem k druhému kvartetu „Zrání“, nýbrž výtvorem jim plně rovnocenným, ve své svěžesti a životnosti jimi některak nezaslíněným. Ondříčkoovo kvarteto (pp. J. Pekelský, R. Zíka, V. Zahradník, B. Jaroš), které svou plní a uměleckou odpovědností se stavá stále závažnějším činitelem v našem koncertním životě, pietně provedlo Meditaci na chorál „Svatý Václave“ op. 35 a) z r. 1914, nejlhůbší a nejkrásnější ze Sukových prací příležitostných a kvartet z B-dur op. 11, šťastný květ jara r. 1896. Hojnou návštěvu soustředil Chopinův večer Alexandra Brailovského b. Virtuosa již od prvého svého zdejšího vystoupení u pražského obecnstva dobře zapsaný a při všech svých dalších zájezdech horlivě sledovaný, jest předurčen za vynikajícího interpreta romantiků nejen svou technikou, která jest plně práva nejvyšším požadavkům, kladebným nejskvělejšími obdobími klavírní literatury, nýbrž i celým svým uměleckým založením. Bravura, s jakou podává brilantní díla Chopinova, vyvolává je s aktuálností nejnovějších uměleckých výbojů, jeho tvárné hře neschází však ani potřebné lehkosti úhozu a pružnosti výrazové, aby stejné vynikla i druhá a ještě podstatnější složka Chopinova romantismu, jeho přejemlná poeste citu.

Eduard Steuermann jest oceňován hlavně jako neuhavný tlumočník klavírní moderny. Ve svém posledním koncertu obrátil se k velikánům minulosti, Bachovi, Beethovenovi, Chopinovi a Lisztovi, dokládaje tak, na jaké tradici jest založena jeho překvapující technika. V jeho Bachovi a menší měrou i v Beethovenovi neubráníte se tu a tam dojmu, jako by umělec přenášel nervositu dneška i na ty myšlenky, které chtěly spíše působiti monumentálními kldem. Zato nikdy nelze upříti pojetí Steuermannova osobitost, do důslednosti prohloubenou. Dr. B.

— Oští madrigalisté (dirigent B. Špidra) pozvání byli zplnomocněným ministrem a vyslancem ČSR. ve Vídni, p. Zd. Fierlingerem, ke koncertu na čsl. vyslanectví v Lobkovicově paláci u příležitosti slavnostní recepcce na oslavu státního svátku 28. října. Mimo to účinkovati budou na slavnostní akademii Čsl. menšinové rady 26. t. m. a v rozhlasu v den národního svátku. Provedena budou nejvýznamnější díla skladatelů doby renesance. Z českých autorů zazpívány budou skladby Jana Trajana Turnovského, G. Molitora a Kristófa Haranta z Polže.

— Komorní a scénický večer pořádá „Přítomnost“, sdružení soudobé hudby ve čtvrtek 31. t. m. o 20. hod. v Umělecké besedě. Na programu: F. Pečtyrek, Dechový oktet; E. Krenek, „Noc“, písně s průvodem komorního orchestru; B. Bartók, II. houslová sonata; Iša Krejčí, Malý balet. Účinkují: Krásová, Mayerová se skupinou, J. Peška, F. Maxian a J. — Scéna A. Hoffmeister. Dirigent R. Brock — Novinky!

+ Divadlo Akropolis v Praze přijalo k provozování aktuální veselohru V. Periny-F. Vavřiny „Pravda je dnes nemoderní“, kterou uvede příští měsíc na scéně.

+ Baletní mistr W. Z. Pirnikov vystoupí 29. t. m. za zeznulého tanečníka Drezdova v Narod. divadle v Praze. Pirnikov znám je z svého působení u Slov. Narod. divadla v Bratislavě i z pražských scén a do byl pronikavého úspěchu v „Prodané nevěstě“ v 14. své operě ve Vídni.

ZE SPOLEČNOSTI
 ° **Příští čaj na Slovanském ostrově v pondělí 28. října.**
 Jazz Club Koliandr. Siola Zelenka ve svém nejnovějším repertoáru. 4-10.
 46059

TAJNOSTI PARÍŽE
 Nejsensacionější velkofilm sezony dle populárního románu **EVZENA SUE**. Režie: **FELIX GANDERA**, — V hlavních úlohách:
CONSTANT RÉMY, MADELINE OZERAY.
 Věhradní 48075 **premiéra v BIO KORUNA.**

Co nového ve filmu.
 Programy pražských biografů do čtvrtka dne 31. října 1935.
 Premiérové biografy:
Adria: „Němčák“, Grace Moore. Dnes naposledy. Zítřejší premiéra čsl. národního filmu „M. R. Štefánik“.
Alfa: „Fata Morgana“, M. Oberonová, M. Chevalier.
Avioni: „Fata Morgana“, Eddie Cantor.
Borani: „Studentská máma“, Nedošinská, Pištěk.
Fonia: „Viva Villa“, Wallace Beery, Fay Wray.
Flora: „První políbení“, Český film V. Slavinského.
Gaumont: „Vojna a dráček“, L. Englišová.
Hollywood: „Pygmalion“, J. Jugo. Další týden.
Hvězda: „Hvězda 1935“, Aktuální film. Posled. den. Zítřejší premiéra „M. R. Štefánik“, Čsl. národní velkofilm.
Juli: „Svátný chlapík“, L. Deyersová, Speilmann.
Kinema B. d.: Zurnáci, grotesk, reportáž o 1/2 2.—1/2 7 h.
Koruna: „Tajnosti Paríže“, Nejsensac. velkofilm sez.
Kulva: „Lidé v bílém“, Clark Gable, Myrna Loy.
Lucerna: „Viva Villa“, Wallace Beery, Fay Wray.
Mira: „Zlomená srdce“, Kath. Hepburnová, Boyer.
Olympia: „Světla a její blázen“, Mládeží přístupno.
Passage: „Pygmalion“, Jenny Jugo, G. Gründgen.
Praha: „Bamburský expres“, Od 1/2 3, 1/2 5, 1/2 7, 1/2 9 hod.
Radio: „Studentská máma“, Nedošinská, Pištěk.
Sbavot: „Tři bengálská jezdcí“, Cooper. Mládeží přístupno.
Svátozoro: „Dobývání Indie“, R. Colman, Lorette Yong.

Zvukové biografy:
Academia: „XI. přikázání“, Haas, Plachta, Štěpánková.
Aero Zlíkov: „Tři bengálská jezdcí“, Cooper. Mlad. příst.
Alma: „Mláček“ a roztomilou Shirley Temple.
Bajkal: „Fra Diavolo“, Stan Laurel a Oliver Hardy.
Belvedere: „Tři bengálská jezdcí“, Mládeží přístupno.
Beseda: „Tři lkaji moje písně“, M. Egertová.
Bruska: „Kozák a slavík“, J. Novotná, I. Petrovič.
Carlton: „Studentská máma“, Nedošinská, Pištěk.
Illusion: „Tři bengálská jezdcí“, Mládeží přístupno.
Kapitol: „Abdul Hamid — rudý sultán“, Kortner.
Konvikt: „První políbení“, Velkofilm rež. Slavinského.
Kosmorama: „První políbení“, Nedošinská, Pištěk.
Koubeček: „Golgótha“, Monum. dílo. Biblické. Mlad. příst.
Letná: „Tři bengálská jezdcí“, Cooper. Mládeží přístupno.
Lída II.: „Charlie Chan v Londýně“, Warner Oland.
Luzerna: „Veselá vдова“, J. Mac Donaldová, Chevalier.
Moskva: „Veselá vдова“, J. Mac Donaldová, Chevalier.
Moják: „Studentská máma“, Nedošinská, Pištěk.
Mirabela: „... a život jde dál“, Ita Rina, Struna.
Na Knížce: „První políbení“, Nedošinská, Pištěk.
Na Kovárně: „Barbora rádi“, Nedošinská, Pištěk.
Na Slovanech: „Mláček“, Detektiv. Sh. Temple.
Na Sioně: „Studentská máma“, Česká veselohra.
Perstýn: „Tři bengálská jezdcí“, Cooper. Mládeží přístupno.
Pilotů: „Bílý orel“, Dobrodružství Bucka Jonesa.
Rokoko: „Tři bengálská jezdcí“, Cooper. Mládeží přístupno.
Roxy: „Studentská máma“, Nedošinská, Pištěk.
Slavie: „... a život jde dál“, Ita Rina, Struna.
Sokol-Karlin: „Za ranních červánků“, Čes. film. Ml. př.
Sport: „Jana“, Krásný český film. Buschová, 48074
Svět, Libeň, tržště: „Fra Diavolo“, Laurel a Hardy.
Svornost: „První políbení“, Nedošinská, Pištěk.
U Vejvodů: „Pobočník Jeho Výsosti“, Vl. Burian.
Valdek: „První políbení“, Nedošinská, Pištěk, Plachý.
Veletřný: „Studentská máma“, Nedošinská, Pištěk.
Vyšehrad: „Veselá vдова“, J. Mac Donaldová.
Vzlet: „Kozácký kapitán“, Vypravený film. J. Mojica.
Zlíkov: „První políbení“, Nedošinská, Pištěk, Plachý.

Bombayský expres
 Dnes premiéra 48078 o 1/2 3, 1/2 5, 1/2 7, a 1/2 9 h. **BIO PRAHA**

DOBYVATEL INDIE
 Velký výpravový film UNITED ARTISTS.
 V hlavních úlohách:
RONALD COLMAN
 LORETTA YONGOVÁ
 Režie: R. Boleslawski.
 Věhradní 48076 **premiéra ode dneška v Bio Světozor**

Poplašná siréna na pavilonu před hlavním palácem na starém výstavišti v Královské oboře.

Нова загроза = молочарський закон.

У липні ц. р. розіслало міністерство хліборобства всім фаховим союзам кооператив свій проект молочарського закону. Цей законопроект основно змінює всі умовини життя й праці приватних та кооперативних молочарсько-вирібничих підприємств.

КОНЦЕСІЯ, ЧИ МОНОПОЛЬ І ДИКТАТУРА ХЛІБОРОБСЬКОЇ ПАЛАТИ?

Стаття 3. вище згаданого законопроекту становляє, що молочарсько-вирібничі підприємства (маслярні, сироварні та бриндзарні) не можуть повставати без згоди Хліборобської Палати. Концесія Хліборобської Палати є передумовою їх урухомлення. Хліборобська Палата згодиться на оснування молочарського підприємства, коли прийде до переконання, що його існування є потрібне і коли основник чи основники дають за поруку, що підприємство буде весте добре.

Ст. 4. зобов'язує основників підприємства, на яке згодилася Хліборобська Палата, предложити цій Палаті проект приміщення й технічного улаштування молочарні який також мусить бути затверджений Хліборобською Палатою.

Ст. 5. приневолює також усі віддавна існуючі приватні та кооперативні молочарсько-вирібничі підприємства добути концесію Хліборобської Палати, коли хочуть далі працювати. Палата може відмовити їм концесії і тоді вони мусять у передбаченому речинці зліквідуватися. Палата може не дати концесії навіть добре працюючим давнім приватним та кооперативним заведенням, коли дальше їх існування вважає недоцільним.

Ст. 6. дає Хліборобській Палаті право перевіряти ціни, плачені молочарнями продуцентам молока. Арт. 8. окреслює право нагляду Палат над усіма молочарсько-вирібничими підприємствами. Хліборобська Палата дістає довіроче право вглядати в усі книги й рахунки підприємства. Ст. 9. говорить про оплату підприємств Палаті за перевірку улаштування та технічний нагляд. Ст. 12. заповідає, що треба буде ще окремої концесії, коли якнебудь з затверджених Палатою підприємств хоче брати участь в експорті масла, сира чи бриндзи. Ст. 17. об'являє право відклику від присудів Хліборобської Палати до міністра хліборобства, який може передати це своє право воеводам.

Ось і найголовніші постанови нового молочарського законопроекту. Вони стверджують, що щезає незалежність щодо ведення молочарсько-вирібничих підприємств, — яку заступити має концесія Хліборобської Палати та що життя й праця кооперативних молочарень має в будучині залежати не від їх Ревізійних Союзів, тільки від Хліборобської Палати.

Мало того, з усіх конференцій, переведених впродовж кількох останніх літ у міністерстві хліборобства знаємо зовсім певно, що безумовно ідеєю того законопроекту є не тільки концесія, але й монополія. Хліборобські Палати мають поділити цілу державу на молочарські райони, в яких має бути концесіоноване лише одно (приватне чи кооперативне) молочарсько-вирібничє підприємство.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ КООПЕРАТОРІВ ТА ОФІЦІАЛЬНА ЗАЯВА.

Щоби краще пізнати обсяг діляння, мотиви й наслідки того законопроекту, треба мати на увазі, що поверх 90 відс. молока походить з дрібних селянських господарств (до 50 гект.), що молочарські кооперативи виробляють кругло 60 відс. масла, а кооперативний експорт масла доходить до 90 відс. цілого масляного експорту. Не тільки кооператив, але й міністерство хліборобства однозгідно стверджують, що кооперативна перерібка молока з року на рік кріпне щодо кількості переробленого молока і виробленого масла та що приватні молочарські підприємства тільки виїмково (Познанщина-Поморя) відповідають вимогам стандаризованого експорту. Виступаючи з новим молочарським законопроектом міністерство хліборобства вважає, що дотеперішні закони про нагляд над молоком не забезпечують інтересів продуцента й держави перед лихими приватними молочарями та що кооперативний закон також не зупинює конкуренції напр. двох молочарських кооперативів у тому самому районі, що буцім-то шкодить продуцентіві й експортеріві.

Коли міністерство хліборобства виступило в липні ц. р. з вище окресленим законопроектом, „Маслосоюз“ відповів йому у серпні ц. р., що треба доповнити дотеперішні закони у молочарських справах, однак рішення про існування кооперативних молочарень та цілий нагляд над ними треба залишити, як досі, тільки Ревізійним Союзам кооператив. Молочарський законопроект був також предметом нарад Кооперативної Ради при міністерстві скарбу 12. вересня ц. р. Там на 18 членів з правом голосу аж 16 голосів апало за тим, щоби кооперативне молочарство підлягало далі тільки Ревізійним Союзам кооператив.

Міністерство хліборобства скликало на 17. ц. м. для ближнього вяснення цієї справи ще одну конференцію, на яку запрошено всі Ревізійні Союзи кооператив. всі фахові молочарсько-кооперативні центральні та всі Хліборобські Палати.

На тій нараді міністерство ще раз заявило, що уряд мусить обмежити свободу щодо повстання й праці молочарень, бо дотеперішній стан, хоч виявляє поступ у тій ділянці, особливо у кооперативнім секторі, то проте проявляє надто повільне темпо розвитку, тому сам уряд мусить взятися до направи тих відносин введенням концесій та районного монополю; вкільки ми почули, що ті свої нові права уряд може передати тільки Хліборобським Палатам, бо вони є одним із інструментів державної адміністрації. Ревізійні Союзи не є таким інструментом і тому не можна їм передавати прав уряду навіть у пристосуванні до кооперативних молочарень. Міністерство хліборобства погодиться тільки на те, щоби Хліборобські Палати спиралися при виконванні ст. 3, 4, 5, 7 і 8-го у кооперативнім молочарстві на „усталеннях“ Ревізійних Союзів. Оскільки ті „усталення“ Ревізійних Союзів мають вказати Хліборобську Палату, докладніше не сказано.

Після того реферату правного референта у міністерстві хліборобства розвинулася коротка дискусія, яку започаткували обидва присутні на тій конференції представники української кооперації: дир. РСУК Остап Луцький і дир. „Маслосоюзу“ Андрій Пайій.

СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ.

Дир. О. Луцький зауважив, що напр. міністерство скарбу передало свої права щодо нагляду над усіма кооперативами якраз Ревізійним Союзам і тому не має оправдання теза референта, що уряд може передавати свої прерогативи в ділянці нагляду за кооперативами тільки господарській самоуправі (у цьому випадку Хліборобським Палатам) та ніколи Ревізійним Союзам. Завдяки кооперативним фаховим централям і Ревізійним Союзам кооперативне молочарство добре організоване і само міністерство хліборобства признає, що молочарська кооперативна у дотеперішніх умовах праці розвивається чимраз краще. Отже молочарський законопроект несподівано спихає вниз права Ревізійних Союзів і заступає їх Хліборобськими Палатами, які не є приготвлені до тих обов'язків, бо назагал зойно недавно повстали. Законопроект впроваджує до молочарського виробництва концесію і монополію. Рішництво має якнайгірший досвід з державними і промисловими монополіями. Українська кооперативна готиться на законне гноблення нечесної конкуренції, ще позатим не боїться ніякої конкуренції і засадничо протриває навіть кооперативному монополю. Монополія вбиває вічно-живу ініціативу у підприємстві, полекшує порозуміння монополістів проти споживача та в цім випадку і проти дрібного рілляника-продуцента та полекшує можливість найбільшої користи для самого тільки підприємства. Законопроект дає Хліборобським Палатам право перевіряти книжки й рахунки молочарень. Коли це торкається кооперативних молочарень, то заходить тоді колізія з 52 ст. кооп. закону, в якому сказано, що кооператива може видати свої книги й рахунки до вгляду поза кооперативним ревізором тільки на домагання суду. Але це можна би ще узгодити. Важніше, що всі монополісти віддавна вміють так вести свої книги й адміністрацію, що ніколи не дійде поміж ними до „яскавих ріжниць у виплаті за молоко“, на який-то випадок передбачує законопроект перевірку цін у молочарнях Хліборобською Палатою. Українська кооперативна не перечить, що і в кооперативному молочарстві є ще недотятення, однак поліпшувати цю дійсність концесією і монополією

не годиться. Тому ми засадничо не годимося з основними тезами законопроекту.

Дир. інж. А. Пайій признає, що в молочарстві є деякі недомогання та що треба їх законно впорядкувати. Однак це торкається передусім нездорових відносин, які панують серед несовісного приватного молочарства. Такі їх практики, як обмотування зубожілих селян всякого роду „зачетами“ й позичками на рахунок доставки молока, щоби потім видирати молоко за безцін, ошуканства на мірі і товщевих одиницях, напихання за молоко всякого безвартісного хламу, це ті недомогання, які передусім вимагають законного впорядкування. Коли ці шкідливі практики будуть законно усунені, здорова кооперативна не має чого боятися будь-якої конкуренції і не потребує надмірної інтервенції влади, — її перемога є й без цього забезпечена. Правдою є, що й у молочарській кооперативній є ще дрібні недомогання, але тут досить нагляду Ревізійних Союзів і Господарських Кооперативних Централь. Вони досі виконували своє завдання якнайкраще і дають повну за поруку, що й на будуче виважуться з наложених обов'язків як слід. Чи не вистарчають на те такі докази, що молочарський промисел має досі найкращі успіхи зпоміж усіх ділянок хліборобської продукції, саме завдяки тому, що є у 80 відс. опанований кооперативом? Передача всього молочарського промислу під догляд і беззастережну езекутиву Хліборобських Палат з правом життя і смерті над поодинокими молочарнями суперечить кооперативному закону та іншим законам. Новий молочарський законопроект створює для молочарства монополістичне положення з наслідками, яких не можна вирахувати з господарського становища. Наша кооперативна не бажає собі монополію у призначених згори і незмінних районах. Поруч з усіма іншими лихами це створить ще одну нову бюрократичну машину при Хліборобських Палатах з усіма її лихими сторонами. В інших монополістичних підприємствах населення мусить у більшій або меншій мірі користати з їх послуг, хоча не завжди з того вдоволене. Зате у молочарстві може дійти до того, що селяни, невдоволені з лихого монополю хочби й кооперативних підприємств, припинять доставку молока до молочарень і вернуться назад до хатньої перерібки масла, — до тисячів дрібних кружльок і домашніх масличок. Що тоді стисється з дорогими будинками й інвестиціями, що їх здичинено може навіть за позички з інвестиційного кредиту? Тому почуємося до обов'язку піднести з натиском наш голос перестороги. Щонайменше треба передати нагляд над виконанням проектного закону щодо кооператив Ревізійним Союзам, які при опівпраці з Молочарськими Союзами і Хліборобськими Палатами устійнять на основі життєвих потреб кожночасно доцільний поділ теренів молочарських кооперативів і розвинуть дбайливу опіку над їх працею в душі кооперативної самодіяльності в користю для хліборобів-продуцентів.

НЕБЕЗПЕКА І РІВНОВАГА ДУХА.

Голоси представників нашої кооперації були на тому з'їзді відокремлені. Запрошені міністерством учасники з'їзду не вважали доцільним протиставитися законопроектові того-ж міністерства і здебільша мовчали. Напевно дехто з них і задоволений з задуманого монополю.

Нині ще годі знати, як піде ця справа далі. Коли цей законопроект перейшов би на Раді Міністрів, тоді стоїть ще перед ним парламент або декрет Президента РП. На всякий випадок міністерство хліборобства вже доручило Хліборобським Палатам виготовити чимскорше сітку молочарських районів з тим, що в одному районі мало би остатись тільки одно молочарсько-вирібничє підприємство (кооперативне або приватне). Поза засадничим питанням, чи монополія у молочарському виробництві є доцільною, для національно-мішаних територій вирішує з того молочарського законопроекту ще й друга небезпека, а саме загроза смерті більшій чи меншій скідькості молочарень, приналежних тепер до того чи іншого національного господарства. Така загроза висить передусім якраз над нашим молочарством.

Наш кооперативний провід готовий до зустрічі з цією загрозою. За ним стоїть у цій справі цілий організований український нарід. У таких умовах нема ніяких підстав до паніки. Навпаки, скріплена й чимраз краща праця в українським молочарстві — тепер ще більше потрібна, ніж досі.

О. Л.

До Впов. Передплатників Складанки П. К. О.

розсилаємо з ним шнім числом,
якими просимо надсилати перед-
плату на листопад ц. р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Катастрофи.

ЗАТОНУЛА МОТОРІВКА.

БУЕНОС АЙРЕС, 22. 10. ПАТ. З Ліми пові-
домляють, що велика моторівка, яка перевозила
пасажирів через озеро Арапа, з невідомих досі
причин вивернулася на середині озера. З
загального числа 31 пасажирів врятувалось тіль-
ки 11. Решта втопилася.

ПАРОПЛАВ ОСІВ НА МІЛИНІ.

ТАЛІН, 22. 10. ПАТ. Шведський пароплав
„Белла“ навантажений вугіллям, що плив з Дан-
цігу до Гельсінгфорсу, осів на мілині на південь
від острова Озель. Корабель є у критичному
положенні. Доля залогі невідома.

РОЗБИВСЯ ШВЕДСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

ТАЛІН, 22. 10. ПАТ. Шведський пароплав
„Стелія“, що був учора у смузі буревію, роз-
бився недалеко естонського побережжя, із 13
членів залогі 11 згинulo.

ЗЕМЛЕТРУС.

НЮ ЙОРК, 22. 10. ПАТ. Школи, що їх запо-
діяв останній землетрус у місті Геленз (стейт
Монтана) обчислюють на 3 мільйони доларів. То-
му, що легкий землетрус іще триває, населення
масово втікає з міста та ховається в шапках.
Холод дуже дошкулює втікачам.

ВИБУХ НА КОРАБЛІ.

ОСЛЬО, 22. 10. ПАТ. У пристані Берген був
вибух на кораблі „Уреа“, що його направляли.
Чотирьох убитих і кількадесять ранених; з то-
го 6 важко.

УКРАЇНЦІ!

**КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ,
ЩО ОГолошуються в УКРАЇНСЬКІЙ
ПРЕСІ.**

Туркестанський виклад у „Спілці Українців у Німеччині“.

Берлін, 18 жовтня.

Дня 17 жовтня ц. р. відбувся у Берліні в ре-
сторані Льоренца на Гервінгуштрассе, в локалі,
де відбуваються двотижневі сходи „живої га-
зети“, виклад д-ра Тагір Шакіра на тему „Само-
стійницький рух туркестанців“. Льюкаль, що ви-
старчав зовсім добре на звичайні сходи, пока-
зався за малий для тих семи десятків слухачів,
що прийшли на виклад. Впорядчиком довелося
установити все нові ряди стільців, а ті, що при-
шли пізніше, мусіли розміститися попід стінами.

Аудиторія була справді інтернаціональна:
українці, туркестанці, німці, грузини, білоруси,
азербейджанці ідеал-уральці і т. і. були заступле-
ні в більшій чи меншій мірі. На виклад у німець-

жили за українським визвольним рухом, могли
цього вечора переконатись, оскільки одностай-
на є ідеологія поневолених націй супроти Мос-
кви та їх боротьба проти спільного ворога. Ре-
ферент зазначив наприклад, що більшовизм є
національним московським рухом, з яким поне-
волені нації не мають нічого спільного. Коли
він говорив про боротьбу туркестанських пов-
станців, басмачів, проти московського уряду, то
мимоволі впадало в очі, що басмачі, як і петлю-
рівці, для московського уряду є синонімом бан-
дита, а для українців та туркестанців синонімом
національного героя і борця за визволення та
самостійність.

Цю спільноту всіх поневолених націй зазна-
чив у своїй кінцевій промові і П. Кожевників,
нагороджений, як і туркестанський прелегент,
ясними оплесками присутніх.

До остаточного успіху сходив причинилося
те, що між гостями знайшлися два кубанські му-
зикки, дуже добрі танцюристи та хорові співаки,
які дали змогу уладити імprovізовані аргистич-
ні пописи, що стрінулися з одушевленням всіх
гостей.

Українсько-туркестанські сходи заповіда-
ють найкращий розвиток дуже активної „Спіл-
ки Українців у Німеччині“.

ОПАСИСТІСТЬ

ослаблює серце.

Опасисті серця, обложені верствою товщу, працю-
ють з напругою, вичерпуються і вчасніше відмовляють
послуху. Опасистість приходить зі злої переміни мате-
рії, або з розладу чинності докровоного залоз.

Зела Магістра Вольського „DEGROSA“ містять у
собі органічний йод, що знаходиться в морській рослині
Yhanga — який побуджує організм до спалювання
надмірного товщу. Вживають їх проти опасистости і во-
ни не вимагають спеціальної дієти.

Зела з охор. знак „Degrosa“ можна дістати в ап-
теках і дрогеріях (аптечних складах).

Вирібня Магістер Е. Вольський, Варшава, Злата 14, м. 1.

кій мові виявились особливо численно німці. Окрім
приватних осіб, було кількох представників преси
та деяких установ, що цікавились спеціально
розвитком боротьби поневолених націй СРСР про-
ти Московітани. Таку численну появу німецьких
слухачів спричинило частинно кілька німецьких
часописів, що надрукували повідомлення про ви-
клад представника туркестанців.

Збори відкрив сучасний голова „Спілки“, п.
Петро Кожевників, короткою привітальною про-
мовою в українській і відтак у німецькій мові,
здавши значіння співпраці поневолених націй
СРСР в Європі та про еволюцію самої „Спілки“
від студентської організації до товариства укра-
їнців у Німеччині.

Д-р Тагір Шакір дав дуже цікавий образ
ідейної та збройної боротьби населення Турке-
стану за його державну незалежність як проти
царату, так і проти більшовицької Москви, як
у совітськй Туркестані, так і в китайськй Тур-
кестані, де фактично порядкують також мо-
сковські агенти. Ті з присутніх німців, що сте-

П о ж а д 80 літ

існує славний німецький родинний
журнал „GARTENLAUBE“.

Покоління читають й люблять його
настроєві оповідання, його прецікаві
романи з ілюстраціями. Жінки
і дівчата часто шукають у ньому
ради при хатнім господарстві
і в кухні, кравцюють, гачкують на
підставі його оживленої частини
моди. Нині є він ще живіший
і більш змістовий як давніше.
„GARTENLAUBE“ є у всіх книгар-
нях і крамницях із часописами.
Ціна 1 прим. тільки 23 фенігів.

Д-Р ВОЛОДИМИР ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ.

Ретроспективна вистава

УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

за останніх 30 літ в Національнй Музеї у Львові.

Ретроспективні вистави мають відмінний ха-
рактер від звичайних мистецьких вистав. Без ог-
ляду на це, яким матеріалом вони розпоряджа-
ють, вага їх у тому, що вони влекшують орієнта-
цію цього матеріалу. Рішальним моментом в та-
кій огляді не буде репрезентативність чи ха-
рактність тої чи іншої мистецької групи, того
чи іншого мистця а означене місце яке займає
дана мистецька колективна чи індивідуальна о-
собистість в цілості такого огляду. Тому такий
огляд дає часовий т. з. історично-мистецький по-
рядок мистецьких досягнень даної доби. Бажа-
ємо в такій виставі бачити якусь заокруглену ці-
лість часово уґрунтованих мистецьких проце-
сів від вихідної точки через усі метаморфози аж
до останніх позицій, наскільки дана доба твo-
рить у собі замкнену цілість. Щоби така вистава
дійсно досягнула цілі — то критерієм її мусить
бути об'єктивна селекція тих мистецьких творів,
які дану dobu найліпше відбивають. Для вста-
новлення такої селекції потрібне є глибоке знан-
ня тої доби і того мистецтва, бо тільки тоді мо-
жна означити мистецькі вартости.

Автор наведених міркувань через виїзд за
границю не мав нагоди поділитися своїми гад-
ками про впорядкування вистави з членами ко-
мітету вистави; його участь звелася до того, що
написав він вступ до каталогу і до кількох при-
ватних розмов, які не могли мати більш впливу.

бо вистава сама була вже занадто заавансова-
на. Але тому, що авторові тих міркувань зале-
жить дуже на тім, щоби друга заповіджена ви-
става виявила поступ в упорядкуванні він до-
зволяє собі без тенденції обвинувачування ко-
гонебудь, на цих пару критичних уваг, які ма-
ють на меті не „критику для критики“ а удоско-
налення цього роду мистецьких імпрез на май-
бутнє. Критичні завваги впливають уже із зга-
даних постулятив ретроспективної вистави. От-
же вистава в Національнй Музею не вповні тї
постуляти задовольняє. Треба на оборону її ска-
зати, що передовсім у такім короткім часі не
можна було весь матеріал зібрати, як взагалі
без основного приготування до такої вистави
тяжко до неї приступати.

Вистава булаб дуже виграла на тім, якби в
мистецько-хронологічній порядку можна було
оглядати всі мистецькі досягнення від 1905—
1935 р. Починаючи від натуралізму, вчасного ім-
пресіонізму, імпресіонізму, неоімпресіонізму
кінчаючи модерністичними напрямками як сирре-
алізм, неокласицизм, нова річевість, спроби но-
вітнього релігійного мистецтва, неовизантинізм
і т. п. можна було дати огляд усіх мистецьких
течій за останніх 30 років розвитку українського
мистецтва. Тоді можна було би оминати кон-
флікти, які виринають у звязку з питанням пре-
стіжу поодиноких груп чи мистців; тоді не тре-
ба було класти в одній салі побіч себе Труша,
Архипенка і Холодного, репрезентантів цілком
відмінних стилів, відмінних напрямків або Кра-
сіцького, Сосенка та Северина або Громицького,
Горняквевича, Обаля теж в одних просторах.
Ще найсуцільніше під тим оглядом представля-
ється сая, де висять експонати школи Новаків-

ського (Руб.) або сая з модерністами із Сель-
ським, Ласовським, Мазелою, Музиковою, Гор-
динським (АНУМ) і т. д. Зате неодностайна є са-
ля, де висять водно історичні портрети неови-
зантійські праці Осінчука та Федюка, стилізова-
ні малюнки Дядиноків, фантастичні мініатюри
Стефановичевої і представники старої різби
Ми оцінюємо трудності, які виринають з розкла-
дом сая, які не надаються добре для вистав,
але всеж таки при нами проєктованім хронольо-
гічній укладі творів за мистецькими напрямка-
ми ці труднощі можна булоб частині усунути.

Вкінці ще пару слів про селекцію мистець-
ких експонатів. Багато є причин, чому вона не
випала так, як повинна була випасти. Вона
розкладається в рівній мірі в таких випадках на
мистців та впорядчиків. Треба все мати на ува-
зі незвичайно тяжкі та несприятливі обставини,
які у нас утруднюють такого роду солідний до-
бір, хочби нпр. через факт розсіяння мистців та
їх творів на чужині. Все це дуже ускладнює упо-
рядкування ретроспективних вистав. І так нпр.
запримічуємо брак відповідних високомистець-
ких експонатів Холодного, Кульчицької, далі
праць Осінчука, Мороза, далі брак репрезентан-
тів старшого малярства, вкінці могли би були бу-
ти ліпше представлені Труш, Северин, Сель-
ський, модерна різьба а передовсім дуже богата
та розвинена українська графіка. Зате треба бу-
ти вдячним дирекції Музею, що подбала за гар-
ні експонати Архипенка. (Далі буде).

ФІРАНКИ, постіль найдешевша вирібня
КОВДРИ ВАНК, пл. Марійська 6.

913/2 21-30

Вибір православного митрополита Буковини.

Дня 17. ц. м. відбувся в Букарешті православний церковний з'їзд для вибору прав. митрополита Буковини при участі 60 буковинських виборців. Між ними було лише 14 українців.

Вибрано митрополитом Буковини урядового кандидата ліберальної партії, хотинського єпископа Візаріона Пуя.

Перед виборами кружляли погослови, що буковинський кандидат, єпископ Іполит Воронич з Радівців (румун — з української родини), зрікся цієї почеси в користь урядового кандидата й радив (!) вибрати молодшого віком єпископа Пуя!

Українське населення Буковини ставилося до цього вибору здержливо, бо не сподівається ніякої зміни в церковних справах. Дотепер — на черекір виразним уступам державних законів та

міністеріяльних обіцянок — Служба Божа й наука релігії ведеться у нас лише в румунській мові! Навіть по селах з українським населенням примушують тих кількох українських священників, які ще залишились, відправляти Службу Богу та навчати дітвору лише в румунській мові.

Тут варто пригадати також минулорічну заборону походу греко-католицької церкви в Чернівцях тому, що на церковних прапорах маяла жовто-блакитні стяжки.

Це не перешкоджає, що румунська преса („Універсал“ „Курєнтул“ і т. д.) описує „страхіння із Болгарії“, де заборонено дітям придунайських румунів учитися та молитися в рідній мові. Нам вистарчє тут одно порівняння із Св. Письма: „Бачать тріску в очах сусіда“...

О. П.

За куліс гетьманської пропаганди.

Процес бувш. редактора „Інвестігейтора“ проти кол. гетьмана Скоропадського і В. Коростовця.

„УКБЮРО“ в Лондоні повідомляє: У Лондоні відбувся у днях 8. і 9. жовтня ц. р. у Найвищому Суді (Кінгс Бенч Дівіжен), перед суддею Мекнатном процес колишнього редактора часопису „Інвестігейтор“, Люка Тофнела, проти б. гетьмана Скоропадського і його лондонського представника, В. Коростовця.

Заскаргижені боронив адвокат Джан Фостер, Тофнел вів обвинувачення особисто. Він жадав відшкодування за звільнення з праці, зворот позичених грошей та виплати комісійного, яке, як він твердив, йому належить від грошей, зібраних на гетьманські цілі. Тофнел і Коростовець одержували згідно з контрактом, 15 проц. від зібраних грошей.

Судді предложено дуже обширний матеріал, кореспонденцію між б. гетьманом, Тофнелом і Коростовцем та іншими особами; грошеві зіставлення, рахунки і ін.

Довгий час забрав розгляд грошевих справ, які творили підставу процесу. Тофнел зізнав, що йому належить також зворот 500 фунтів шт., які він виплатив до Банку Дроммонда за б. гетьмана. У 1931. р., як зізнав Тофнел, „на постійні просьби зі сторони гетьмана, Мавнді Грегорі (якого пізніше засуджено на два місяці арешту і на грошеву кару за надуржття) загарантував у Банку Дроммонда суму 1.000 фунтів шт. на імя б. гетьмана. Мавнді Грегорі заснував також на бажання б. гетьмана особний Англо-Український Комітет чи раду, і став його головою. Секретарем став Л. Тофнел, який тоді працював у Мавнді Грегорі, а одним з головних членів В. Коростовець. На запит судді, чи Мавнді Грегорі давав які гроші також і Коростовцеві, Тофнел відповів, що Мавнді Грегорі виплатив був Коростовцеві крім постійної платні, ще й суму 960 фунтів шт. на заплату „видатків дуже особистого характеру“.

Після засуду Мавнді Грегорі, банк зажадав звороту гарантованих 1.000 фунтів шт. Грошеві судовий позов і щоб оминуті небажаного розголосу, перемовлено Тофнела, щоб він перебрав довг на своє імя. Це він і зробив, сплачуючи довжну суму.

Щоб роздобути дальші гроші, засновано ще особну компанію, „Емпайр Девелопмент Трест“ і один з послів (кузун Тофнела) по довгий намові згодився вложити 5.000 фунт. шт. Гроші загарантував Л. Тофнел. Тих п'ять тисяч дійсно одержано — але вони й скоро розійшлися, як влевняє Тофнел, на коштовне удержання Коростовця і на інші справи, які він вичислював. Б. гетьман дістав розмірно дуже мало.

У ході розправи Тофнел признався, що „в деяких листах, писаних до гетьмана і до лорда Дайзарта, не писав правди“, але це зробив з відомом і порозумінням з гетьманським представником, без якого відома він нічого не робив. На підставі цього признання сказав суддя, що Тофнел властиво тратить підставу жалати відшкодування за неправне звільнення.

Справжня небезпека для мира з Дал. Сходу.

НЮ ЙОРК, 30-го вересня. (Вл. кор.) В суботу відбувся в Нью Йорку обід у честь д-ра Івана Лі Голта, президента Федеральної Ради Церков Христа в Америці. Він повернувся з Австралії і Далекого Сходу та висловлює такі погляди: Небезпека для мира не йде із Середземного Моря, а з Тихого Океану, тобто з Далекого Сходу. Там назріває війна, яка потребає багато літ і може покінчи-

тись перемогою комунізму, а не будизму чи конфуціанізму. Йде про Китай, де ведеться боротьба за душу народу проти християнізму. Колиби ми були справжніми християнами, то ми відвернули б цю небезпеку. А так на місце християнства приходить релігія націоналізму в Японії та комунізму в Китаї

няв пропозицію, назвавши її „дуже корисною“ і відкликав позов.

Пропаганда, яку вели в Лондоні Тофнел і Коростовець, була дуже коштовна. Із касового зіставлення, що його предложив Тофнел, виходить, що одинацять чисел „Інвестігейтора“ коштувало 7.584 фунтів шт. (поверх 38.000 доларів), само авто коштувало 1.049 фунтів і 15 пін.

Після розправи заявив присутній едв. Е. Лінкольн, що Англо-Український Комітет, якого секретарем він є, не мав і не мав нічого спільного з комітетом, згадуваним підчас розправи. Його заява була видрукована у часописах.

Подаючи з журналістичного обов'язку повищу інформацію за Українським Бюром у Лондоні, можемо від себе висловити тільки жаль, що українські справи стають предметом розгляду і нездорової сенсації на чужиньському — та ще й такому вразливому — англійському ґрунті. У даному випадку мусять замовкати всякі спори між поодинокими українськими політичними таборами: всі вони, навіть найбільші противники гурту фол. гетьмана, не мають притоки до злорадства, бо всі вони наражені на прикрі моральні наслідки прилюдного судового процесу, в якому йде мова про українські справи й добре українське імя. Тому річю всіх, що займаються українською пропагандою на чужині в якійнебудь площині, є дбати, щоб не доводити до прилюдних представлень, яким з насолодою прислухується і робить записки (як це було на тій судовій розправі у Лондоні) представник офіційної большевицької агенції ТАСС. Очевидно, париські „Последніє Новості“ та львівський „Руський Голос“ використали цю справу для чергових лайок на все українство.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Кілько коштує Італію абісинська кампанія?

Білянс італійського банку виказує, що запас золота змалів в останній декаді на 226.1 міль. лірів. Тому, що водночас зріс запас девіз на 20.1 міль, загальний запас покриття зменшився на 20 міль. лірів. Обіг банкнотів зріс у тому часі

на більше як 153 міль. лірів. У порівнянні з кінцем другого чвертьріччя ц. р. засоби покриття загальною емальці на 1.446,7 міль., водночас обіг збільшився майже на 2.4 мільярда лірів. Ці цифри виказують кошти абісинської кампанії

Абісинія теж має свою Мату Гарі.

Коротка телеграма з Аддіс-Абеби недавно повідомила, що цісар Гайле Селассіє відзначив Везеру Манен ордером „Етіопської зорі“. Хто такий Везера Манен і за які заслуги нагороджено її таким рідким відзначенням із руки самого „царя царів“?

Везеру Манен дуже добре знають в англійській тайній поліції. Полковник Льюренс казав її: „Абісинська Мата Гарі“.

АФРИКАНСЬКА КРАСУНЯ.

Везера Манен з роду абісинка. Молода, незвичайно гарна жінка, на яку скрізь звертають увагу. Доля звела її із Льюренсом у першому році війни. Тоді полковник був іще скромним агентом „Інтелідженс Сервіс“, що його відкомандували до Абісинії, де тоді назрівали важливі події: Цісар Сіджі Ясу, останній внук великого Менеліка, підпав під вплив центральних держав і наміряв заключити з ними тайний договір щодо озера Тана. Очевидно англійці настрашилися за долю джерел Нілю. За всяку ціну треба було роздобути текст договору або в найгіршому випадку довідатися точно про його зміст.

Льюренс припоручив виконати це завдання Везері Манен, яку зміг він зднати собі внаслідок після його приїзду до Абісинії.

ЛЮБКА ЧОРНОГО ПРЕМ'ЄРА.

Виявилось, що це незвичайно важке завдання для Везери Манен було забавкою. Абісинська красуня здобула доступ до двора та стала появлятися на всіх великих прийняттях. За якийсь час вона дуже припала до вподоби першому міністрові.

Везера Манен навчила прем'єра курити опій. Під впливом наркотику цісарський дорадник раз утратив голову і зрадив державну тайну.

На другий день Льюренс знав усе, чого йому було треба. В час повідомлений англійський уряд штершкодив заключити договір.

РОБОТА ВЕЗЕРИ МАНЕН ПІДЧАС ІНЦИДЕНТУ В УАЛЬ-УАЛЬ.

Після цього Везера Манен довгі роки проживала у закордоні. „Лідсоння“ Абісинії стало для неї „нездорове“. Тимчасом в Абісинії на престолі Менеліка засів рас Таффарі.

Коли прийшло до перших сутичок між Італією й Абісинією, Везера Манен вернулаь до батьківщини. Бої велись в Уаль-Уаль. Черношкіра Мата Гарі тайком переодягнулась і вибралась за італійські лінії. Ніхто не підозривав у зорбленій старусі небезпечного шпигуна. За тиждень Везера Манен вернулаь до Адуї і вручила абісинській команді незвичайно цінні відомости про положення італійських військ, артилерійських парків і летунських ґантарів тощо.

ІСТОРІЯ ТАЙНОГО ДОГОВОРУ.

Після цього Везеру Манен вислали до Женєви. Тут приписують їй іще одно „досягнення“, про яке мабуть загальна опінія не скоро довідається. В Женєві твердять, що італійцям удалось роздобути копію тайного договору між Абісинією й Японією. Та талановита учениця Льюренса взялась за роботу і за три дні викраденний з незвичайними труднощами документ був знову в руках абісинців.

РАЗОМ З ЛЬОРЕНСОМ?

Мимходом можна завважити, що смерть полк. Льюренса потверджена навіть пам'ятником на його могилі, може бути тільки одним із геніяльних тріків цього некоронованого царя Африки. Можливе, що його „смерть“ була потрібна на те, щоб В. Британія могла забезпечити свої інтереси в Африці.

Тоді очевидно Везера Манен малаб доброго шефа і партнера.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи по найдешевших цінах!

Агенор Артимович.

Грудка землі на його могилу у Празі.

Вчора телеграма принесла коротку звістку про смерть Агенора Артимовича. Відійшов він від нас тихо, після тяжкої недуги, що здавна підкошувала його організм і щойно останні два тижні прикувала його до ліжка, з якого не довелось йому більш підвестися. Згас він у безпам'яті, від тижня не пізнаючи найближчих на праській клініці проф. Пельнаржа, вестарою ще людиною, проживши всього 56 років...

Цікаве було життя цієї дуже небуденної, високо інтелектуальної, глибокої, незвичайно талановитої людини.

Народився Артимович у селі Кучерові Великій на Буковині 31. серпня 1879. р. сином начальника станції, в середовищі наскрізь німецькому. Батько його, Василь, був сином священика з Галичини, але перейшов на Буковину і, як воно тоді було в цій країні — скоро перейнявся німецькою культурою, хоч ніколи не цурався свого роду, дітей похрестив у гр.-кат. церкві, коли помер, мати Артимовичів хоч сама німкеня, виховувала обох синів у національній традиції батька. раз-у-раз нагадуючи їм, що вони не вімці. Та дома панувала ввесь час німецька мова і в невеличкому румунському селі під Чернівцями, куди довелось вдові перенестися до родичів після смерті чоловіка і в румунсько-жидівському місті Радівцях, де діти ходили до школи. Щойно з переходом до Чернівців 1896. р. покійний Агенор почув українську мову і почав самотужки її вчитися. Ставав свідомим українцем — сам від себе. Дійшовши шляхом роздумування до свідомості своєї національності, він пізнавав українське життя — з книжок; підручником для пізнання української мови були українські часописи, передовсім „Діло“.

Оскільки 1897. р. гімназію в Чернівцях із відзначенням, записався на філософський факультет черновецького університету, склав за чотири роки професорський іспит із класичної філології (1901), промунував на доктора філософії *sub auspiciis imperatoris* і почав викладати в І. тоді німецькій гімназії. Коли за кілька літ опорожнилося місце директора в німецько-українській гімназії у Кіцмані доповнив іспит з української викладової мови і молодого ще людинкою заняв місце директора цієї гімназії.

На місці директора розпочав Агенор Артимович свій незвичайний організаційний і педагогічний хист. Передовсім його заходами гімназія стала фактично українська, німецькою мовою користувалися тільки для пояснень. Число учнів гімназії зросло було перед війною до 800. Незабаром щезла з гімназії та її назверхня німецькість: усі написи поамінювало українськими, в коридорі надоліни, зараз за входовими дверми, пишалося прекрасне погруддя Шевченка роботи М. Гаврилка, шкільні засвідчення почато видавати по-українськи. І у професури і в учнів молодий директор тішився незвичайною повагою, і у владі все переважувало його авторитетне слово.

Свою українськість розумів покійний у широкому всеукраїнському значінні. Все зміг заложити місцеві опори, які виривали між тими учителями, що були родом з Галичини, й тими, що народилися на Буковині. Колиж товариство вчителів вищих шкіл ім. Сковороди розколось і повстало окреме товариство буковинських українських учителів „Руська Середня Школа“, Артимович залишився в давньому товаристві; він на кожному кроці поборював усілякі парткуляризми і навіть був довгий час головою Товариства ім. Сковороди.

Віддавшись цілим педагогічній праці, покійний не кидав науки й баглітувався перед самою війною на черновецькій університеті та став доцентом класичної філології.

Прослуживши якийсь час у війську за світової війни, перебрав 1917. р. директуру П. т. зв. української гімназії в Чернівцях; колиж румуни по скінченій війні завняли Буковину (1918) Артимович виїхав до Станіславова, де став членом Української Національної Ради від Буковини й незабаром секретарем (міністром) освіти Західної Української Народної Республіки. Під його оком почали розробляти план реформи українського середнього, фахового й народнього шкільництва, його заходами почали бодай у більших

містах відновлювати працю по сер. школах. Після травневої катастрофи 1919. р. Артимович із іншими членами уряду відїжджає до Відня, залишається там до повної ліквідації ЗУНР на австрійській території, а рвнчасно стає професором класичної філології Українського Вільного Університету, що його покликав до життя „Союз українських журналістів і письменників“ (1920). З перенесенням університету до Праги Артимович переходить до столиці Чехословаччини, професорує в університеті (класична філологія) та в Українськй Педагогічній Інституті (індо-європейське мовознавство). Якийсь час, з доручення Інституту, стає на чолі української гімназії у Ржевних під Прагою.

Ввесь час своєю побуту у Празі Артимович бере жваву участь у громадському культурному й науковому житті, працює науково, виступає на наукових з'їздах, входить у контакт із праськими науковими колами (славянські класичні філологі, відомий праський лінгвістичний гурток — дійсний член) і т. д. Останніми роками зацікавився т. зв. фонологічною метою в мовознавстві (розвід мовних явищ із погляду структури та функції) і надрукував декілька фонологічних праць ріжними мовами. В 1933. р. став дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові.

Хоч наукова спадщина Артимовича розмірно невелика, то проте його праці, друковані спершу по латині та по німецьки, пізніше по українськи, мають велику вагу. Визначає їх короткість, навить — лямпідарність вислову, глибока думка й передовсім велика сумлінність та обережність у висновках. Праці його давніше торкаються класичної метрики, якої був незвичайним знавцем; новіші — фонологічні.

Цікавився перекладами класичних творів на українську мову, гаряче бажав, щоб їх було яконайбільше — він і є співперекладачем деяких грецьких драматичних творів на українську мову, та ім іще, здається, двою доведеться чекати на появу з друку... На жаль, у нас нема ніякого зацікавлення культурною старовиною греків та римлян.

Покійний Артимович був людиною з дуже гарною душею, правдивий, чесний, характерний. Тяжка атмосфера емігрантського життя сильно його прибавала і підкошувала й так невелике здоров'я. Всякі т. зв. принципіальні емігрантські виступи, забарвлені особистими порухами й неправдами — він усе відхорював.

Він усе явлю боронив своїх поглядів, нічого в папірці не завивавачи — і за це тяжко покутував.

Передчасна смерть Артимовича викликала в тих, що його знали й цінили або тільки чули про нього, великий смуток. Та найпекучіший жалг викличе звістка про його смерть у сотень його колишніх учнів і студентів, яких він у люди по-виводив. Для приятелів — це втрата, якої забути не можна...

Нехайже легка буде йому чужа земля, що прийняла його була за свого! Честь його пам'яті!

НОВА ХВИЛЯ АРЕШТУВАНЬ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

МОСКВА, 22. 10. ПАТ. „Правда“ повідомляє, що український народний комісаріат внутрішніх справ (колишня ГПУ) викрив у Харкові контрреволюційну організацію, до якої входили білогвардійці і троцькісти. Арештували 20 осіб під замітом організування саботажів у залізничних в'єзках.

ЯПОНИЯ ГОТОВА НА ВІЙНУ З СССР.

ПАРИЖ, ПАТ. Аг. Аваса повідомляє з Токіо, що представник японського м-ства війни заявив таке: Пристосуємо практичні посунення, коли зовнішня Монголія (збільшевізована) загрозить під впливом СССР Манджуко або півн. Китаєві, ми готові боронити їх перед усією напастю. Не уступимо і перед загрозою війни з СССР. Та ми віримо, що СССР не буде інтервентувати в конфлікті, який обмежиться до Манджуко та Монголії. Покищо нема ніякої поважної причини, що оправдувала би вибух конфлікту. Всеж і найменший інцидент може спричинити такий конфлікт.

ВЕЛИКА ПОЛІТИЧНА ДИСКУСІЯ В АНГЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

ЛОНДОН, 22. 10. ПАТ. Нині почались в англійському парламенті триденні наради, за якими слідкує дуже уважливо цілий край. Дискусія матиме для британського уряду винятковий характер у зв'язку з італійсько-абісинською війною і подіями в Женеві. Одночасно вона започаткує передвиборчу акцію. Тому уряд вишле своїх чоловічих представників як промовців. Наради започаткує сер Семюель Гор і мабуть Мекдональд. В середу промовлятиме мідден і канцлер скарбу Невіль Чемберлен, у четвер промовлятиме прем. Болдуїн, який оголосить дату загальних виборів. Вкінці на закриття цієї наради у четвер вечором промовлятиме мін. Саймон.

Від Лейбур Парті буде промовляти провідник Атлі, в імені ліберальної опозиції Герберт Семюель. У четвер промовлятимуть теж Черчіль, Остен Чемберлен, Льюїс Джордж і багато інших. Це буде неначе попис найкращих британських парламентаристів перед виборами.

МАЙОР ФЕЙ — ПОСЛОМ У БУДАПЕШТІ?

Будапештські часописи принесли неповержену вістку, що австрійський уряд предложив провідникові віденської „Лаймвері“ Феєві, який уступив із кабінету, становище австрійського посла в Будапешті.

Дохід з календаря „Український Інвалід“ йде на допомогу інвалідам. 10 тисяч календарів вислано на адреси українських громадян та товариств у краю. Ціна календаря 1.50 зол. Тільки частина відборців календаря виплатила належність.

Взиваємо всіх, що її не вирівняли, вчинити це негайно долученими до календаря перекладами, або звернути прийнятий календар.

„Український Інвалід“.

Львів, Потоцького 48.

НОВИНКИ.

— ПРИЙМАЮ ПАЦІЄНТІВ у моїм заведенні вул. Сикстуська 17 в сезоні літнім від 9—1 і від 3—6.30. В неділю і свята за попереднім зголошенням. Пацієнти мають визначену точку години. НАСС. 494 4-4

— Футра, всілякого рода, найвибагливіші, поручає Юліян Глушівський. пл. Капітульна 3. І. п. Телефон 254-46. 10 54-1

— „Українська порцеляна“. Заходом Товариства Прихильників Мистецтва відбудеться в суботу 26-го жовтня в салі „Української Бесіди“ (вул. Рутівського 22) виставка враз із світлинами проф. д-ра Володимира Січинського на тему: „Українська порцеляна“. Початок в год. 18^{ти}.

— Оглядові 30-ліття Національного Музею буде присвячене зібрання в неділю 27 ц. м. в 12-й год. в салі Музею (Мохнацького 42). Програма зібрання: концерт ліристки п. Галі Левицької; реферат голови Кураторії Н. М.; привіт. Цього дня будуть виставлені правні акти наукової фундації і Союзу Прихильників Навч. Музею, видання та плани розбудови Музею. Вступ для всіх посідачів репрезентативних карт по 10 і 5 зол.; окремі вступи за зложенням датку на закупню творів мистецтва від 1.50 зол. вгору. Каталогів вистави й концерту по 30 сот. З огляду на необхідність зібрати яконайбільше матеріалу про становище громадянства до Національного Музею, Секретаріат СПНМ просить ВП. Громадян ласкаво надсилати погляди на справу Музею в письмах за підписом і адресою для використання їх у найближчому числі „Літопису Н. М.“.

— Чеська рецензія на виставу праць учнів Української Академії Плястичного Мистецтва. Праський денник „Народні Політика“ (ч. 281 з 18. X.) змістив ширшу рецензію д-ра Ф. Гарлєса з нагоди вистави Української Академії Плястичного Мистецтва. Автор рецензії ознайомлює із самою УАІМ як конкурентною урядовою Академією. Відзначає добрий провід і пануючий у ній настрій „працювати із захопленням, з розмахом, з відвагою“. З виставлених праць відмічує Давігелькові „Образ Кунетської Гори“ і графіку. Рахує, що Віза Гавлікова успішно оволоділа техніку в її кресвидах із Болгарії. Ще відзначає праці Караса і К. Бергмана. Різьбарські праці (Н. Левицької, П. Дуба) признає за добру натуралістичну студию з повним розумінням, тривимірності тіл. Закінчує висновком, що в УАІМ працюють добре, поважно і з бажанням зискати владу над матеріалом. „Це вже є успіх школи та її учнів, яким належить будучність, щоб доказали, що вони не лише покликани, але й визначені“.

МІСЬКІ ТЕАТРИ у Львові, середа 23. жовтня 1935.

Великий Театр, год. 8. веч.:

Адольфа Новачинського

„ФРИДРИХ ВЕЛИКИЙ“ з Людвиком Сольським.

Театр Ріжнородностей, год. 8. веч.:

„ШІСНАЦЯТИЛІТКА“

песа Ф. і А. Стюартів, — повна глибокого зрозуміння людської природи.